

Xəbər
Sumqayıt sələfilərinin liderinə 13 il həbs cəzası verildi
yazısı səh.4-də

Gündəm

Bakı separatçıya görə Britaniyaya nota verdi

Londondan cavab gəldi; Qərblə münasibətlərdəki gərginlik Qarabağı da təhdid edir və separatçı rejimi ruhlandırır

yazısı səh.9-da

Generalın həbsdəki qardaşı ev dustaqlığına buraxılmayıb

yazısı səh.13-də

Ziya Məmmədovun qardaşı Qusardakı qətdən ziddiyyətli danışdı

yazısı səh.10-da

Ev fırıldaqçılarının mühakiməsi başlayır

yazısı səh.13-də

Kəlbəcərli girovların məsələsi ATƏT PA-da qaldırılacaq

yazısı səh.12-də

"AST Telman" borca görə torpağını verdi

yazısı səh.5-də

Ermənistan Rusiyadan aldığı texnikanı Azərbaycanla sərhədə göndərəcək

yazısı səh.8-də

"Hafka"nın müflis olma prosesi sürətlənir

yazısı səh.8-də

Bu gün Beynəlxalq Bankda mühüm toplantı olacaq

yazısı səh.4-də

Almaniyanı Avropa Birliyində güclü edən nədir?

yazısı səh.9-da

Ramazan ayının 16-cı günü

İftar 21.31. İmsaq (azan) 4.45 (QMİ)

16-cı günün duası: "İlahi, bu gün məni yaxşı adamlarla dostluq etməyə müvəffəq et! Belə bir gündə məni pis insanlardan uzaqlaşdır! Səni Allahlığına and verirəm, Öz rəhmətinlə məni əbədi məkan olan behiştində məskunlaşdır! Ey ələmləri Yaradan!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rizan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

Avropa və Amerikadakı fiaskoya görə kimlər cavab verəcək?

İQTİDARIN HƏDƏFİNDƏKİ ÜÇ SOYAD: MƏMMƏD(YAR)OV, İBRAHİMƏV...

Rəsmi Bakıya yönəlmiş anti-təbliğatın arxasında erməni lobbisinin dayanmasının faktlarla sübutu iqtidarı xarici siyasət və diaspora siyasətinə yenidən baxmağa vadar edib; xarici işlər naziri hakimiyyətin sərt qınağı ilə üzleşib; Diaspora Komitəsinin sədri artıq sabiq hesab edilir; Anar Məmmədovdan hesab sorulur; həm də tək-cə xərclənmiş pulların deyil, yalanların da...

yazısı səh.5-də

AXCP-dəki döyülmə faktının şok pərdəarxası...

Ağaşirin Tanrıverdioglu "Yeni Musavat"a sensasion faktlar açıqladı; Sahib Kərimli etdiyi zorakılığın səbəbini izah etdi

yazısı səh.10-da

"Azərbaycanda anti-Qərb ovqatı" - Hikmət Hacızadənin yazısı

yazısı səh.7-də

Bahar Muradova: "Biz YAP olaraq imkan vermərik..."

yazısı səh.6-da

Rəsul Quliyevdən ateist açıqlamalar

yazısı səh.11-də

Ramil Usubov Polis Akademiyasında çıxış etdi

"Artıq neçə illərdir ki, Azərbaycan asayişin və əmin-amanlığın qorunması sahəsində dünyanın ən öncül dövlətlərindədir. Respublikamızda əhalinin hər 100 min nəfərinə düşən cinayətlərin sayı ötən 12 ildə orta hesabla 233 fakt olmaqla əksər dünya ölkələri ilə müqayisədə dəfələrlə azdır. Bu dövrdə cinayətlərin orta illik açılması 88 faiz olub, 4 mindən çox cinayətkar qrup və dəstə zərərsizləşdirilib, axtarışda olan 41 minə yaxın təqsirləndirilən şəxs tutularaq istintaq və məhkəmə orqanlarına təhvil verilib. Əllərdə qanunsuz saxlanılan 13 min odlu silah yığılıb və onların tətbiqi ilə törədilən cinayətlər əhəmiyyətli dərəcədə azalıb".

"Trend" xəbər verir ki, bunu daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov DIN-in Polis Akademiyasında 2 iyul - polis işçilərinin peşə bayramı münasibətilə keçirilən təntənəli tədbirdə deyib. Daxili işlər nazirinin sözlərinə görə, məqsədyönlü profilaktik tədbirlər sayəsində qeydə alınan hüquqazidd əməllərin 89 faizini böyük ictimai təhlükə törətməyən və az ağır, yalnız 11 faizini ağır və xüsusilə ağır cinayətlər təşkil edir.

R.Usubov qeyd edib ki, 2014-cü il və cari ilin 6 ayı ərzində 65 min ərizə və şikayət araşdırılıb, eləcə də nazirliyin rəhbərliyi və struktur xidmətləri tərəfindən paytaxtda və respublikanın müxtəlif bölgələrində 5 minə yaxın vətəndaş qəbul edilib: "Bütün müraciətlər üzrə qanunvericiliyə uyğun zəruri tədbirlər görüldü, əksəriyyəti yerində həll olunub. Fəaliyyətimizin keyfiyyətə yeni müstəviyə yüksəlməsi, həyata keçirilmiş hərtərəfli islahatlar, innovasiya cinayətkarlığın, onun transmilli mütəşəkkil növlərinin təhdidlərini möhkəm siper çəkməyə, vətəndaşlarımızın qanuni mənafələrini etibarlı qorunmasına böyük imkanlar yaradıb".

Azay Quliyevin hazırladığı qətnamə layihəsi ATƏT PA-nın sessiyasının gündəliyinə salınıb

Milli Məclis sədrinin müavini, Azərbaycan parlamentinin ATƏT-in Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Bahar Muradovanın başçılığı ilə deputatlarımız ATƏT PA-nın iyirmi dördüncü illik yay sessiyasında iştirak etmək üçün iyulun 4-də Finlandiyanın Helsinki şəhərinə səfərə yola düşəcəklər.

Nümayəndə heyətinə Aqrar siyasət komitəsinin sədri Eldar İbrahimov, İnsan hüquqları komitəsinin sədri Rəbiyyə Aslanova, Regional məsələlər komitəsinin sədr müavini Fəttah Heydərov, Milli Məclisin deputatı, ATƏT PA-da Siyasi məsələlər və təhlükəsizlik komitəsi sədrinin müavini Azay Quliyev və deputat Ağalar Vəliyev daxildirlər.

Daimi komitənin iclasında ATƏT PA-nın sədri İlkka Kanerva, qurumun baş katibi Spenser Oliver və digər rəsmi şəxslər çıxış edəcəklər. Komitədə qurumun maliyyə hesabı dinlənəcək, bir sıra təşkilati məsələlərə baxılacaq, o cümlədən prosedura uyğun olaraq ATƏT PA-nın yeni baş katibi seçiləcək.

Plenar iclasda "Helsinki + 40: gələcəyin ATƏT-inin yaradılması" qətnamə layihəsinə baxılacaq, Rusiya Federasiyasının ATƏT çərçivəsindəki öhdəlikləri barədə fikir mübadiləsi aparılacaq.

Sessiya çərçivəsində ATƏT PA-nın Demokratiya, insan hüquqları və humanitar məsələlər, Siyasi məsələlər və təhlükəsizlik, İqtisadi məsələlər, elm, texnika və ətraf mühit üzrə Ümumi komitələrinin iclasları keçiriləcək. Həmin icaslarda Azay Quliyev müəllifi olduğu "ATƏT regionundakı dövlətlərarası münasibətlərdə Helsinki prinsiplərinə hörmət" qətnamə layihəsini təqdim edəcək, daha sonra ekoloji çağırışlar, təhlükəsizliyin hərbi-siyasi aspektləri, insan alveri ilə mübarizədə cavabdehlik məsələləri müzakirə olunacaq. Silahlı münaqişələr nəticəsində itkin düşənlərin, həmçinin acınacaqlı vəziyyətə düşmüş qadın və qızların məsələsi gündəmə gətiriləcək. ATƏT bölgəsindən olan ecnəbi döyüşçülər-terrorçularla bağlı qanunvericiliyin kompleks islahatına diqqət yönəldiləcək. Beynəlxalq ələmdə neonasizm meyillərinin qarşısının alınmasına dair qurumun üzvləri tərəfindən birgə tədbirlərin hazırlanması və icrası barədə məruzələr dinlənəcək, diskussiya aparılacaq.

Milli Məclisin ATƏT Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Bahar Muradova və nümayəndə heyətimizin üzvləri qurumun bütün iclaslarında iştirak edəcək, komitələrdə müzakirəyə çıxarılan məsələlərə ölkəmizin maraqları mövqeyindən münasibət açıqlayacaq, rəy və təkliflərini bildirecəklər. Səfər iyulun 10-da başa çatacaq

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44

Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı

Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

Rayon maşınları Bakıya axşam buraxılacaq

Rayonlardan gələn bütün növ avtomobillər Bakıya saat 24:00-dan səhər saat 7:00-a qədər buraxılacaq.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, bu barədə APA-ya açıqlamasında Nazirlər Kabinetinin Yol Hərəkətinin Təhlükəsizliyi Komissiyasının sədri Abid Şərifov deyib.

A. Şərifov rayonlardan Bakıya gələn ictimai nəqliyyatın şəhərə daxil olması ilə bağlı isə heç bir məhdudiyətin olmadığını və olmayacağını söyləyib.

Qeyd edək ki, Bakı 2015 I Avropa Oyunlarında iştirak edən idmançıların, eləcə də tədbirə gəlmiş xarici qonaqların hələ də paytaxtda olmaları ilə əlaqədar Bakı Avropa Oyunları Əməliyyat Komitəsinin müraciətinə əsasən, Oyunlar ərəfəsində yol hərəkətinə tətbiq edilmiş müəyyən məhdudiyətlərin vaxtı 10 gün müddətinə uzadılıb.

Oyunlar zamanı paytaxtda nəqliyyatın hərəkətinin təşkilin-

dən, eləcə də nəqliyyat sıxlığının aradan qaldırılması nəticəsində yollardakı rahat və fasiləsiz hərəkətdən, habelə bunların şəhərin ekoloji durumuna da müsbət təsirindən məmnun qalan şəhər sakinlərinin çoxsaylı müraciəti əsasında Nazirlər Kabinetinin Yol Hərəkətinin Təhlükəsizliyi Komissiyası tərəfindən

paytaxtda nəqliyyat problemlərinin həlli üzrə müvafiq Tədbirlər Planının hazırlanması üçün Komissiya üzvlərinin iştirakı ilə iclaslar keçirilir, müzakirələr aparılır.

A. Şərifov bildirib ki, 10 gün sonra Tədbirlər Planı qəbul ediləcək və bu sahədə digər məsələlər də tənzimlənəcək.

Ələvsət Əliyev və digərlərinin məhkəməsi davam etdirilib

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə Azərbaycan Miqrasiya Mərkəzinin sədri Ələvsət Əliyev və digərlərinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib.

APA-nın məlumatına görə, prosesdə təqsirləndirilən şəxslər ifadə veriblər. Onlar özlərini oğurluq ittihamı üzrə təqsiri bilmədiklərini, saxta sənəd hazırlamaqla bağlı isə təqsiri bildiklərini deyiblər.

Proses iyulun 10-da davam etdiriləcək.

İttiham aktına görə, təqsirləndirilən şəxslər Pənah Dadaşov, Namiq Camalov, Raqup İsbəndiyarov, Zeynəb Cəfərova, Şəfiqə Bağirova, Saçlı Həsənova, Pərvin Dadaşov, Rəvəna Dadaşova, Tahir Hüseynov, Günel Hüseynova, Adəm İsgəndərov və Ənnab İsgəndərovadır.

Həmin şəxslər Gülnarə Şəkinkayanın, eləcə də onun övladları - Həmidə, Məryəm, Nadiyə və Cəvahir Şəkinkayaların dövlət sərhədini qanunsuz keçmələrinə yardım ediblər və bu məqsədlə cinayət ələsinə giriblər. Bu məqsədlə G.Şəkinkaya keçmiş həyat yoldaşı Emin Şəkinkinin evindəki dəmir seyfədən 60 min manat pulu oğurlayıb.

Təqsirləndirilən şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 177.3.2 (oğurluq), 320.1 (rəsmi sənədləri, dövlət təliffərinə, möhürləri, ştampları, blankları saxtalaşdırma, qanunsuz hazırlanma, satma və ya saxta sənədlərdən istifadə etmə) və 318.2-ci (Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz keçmə) maddələri ilə ittiham olunurlar.

Sözündən cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxslər - Gülnarə Şəkinkaya, onun qardaşı Fərid Yusub və Ələvsət Əliyev istintaqdan gizləndiklərinə görə barələrində axtarış elan olunub.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən Ələvsət Əliyev isə hazırda Almaniyada mühacirətdədir. Ə.Əliyev/VHP sədri, deputat, xalq şairi Sabir Rüstəmxanlının qardaşıdır.

Yanğına görə tutulan rəisin həbsi uzadılacaq

"Binəqədi rayonu, 72 saylı mənzil-kommunal istismar sahəsinin sabiq rəisi Nizami Orucovun barəsində açılan cinayət işi ilə bağlı konkret olaraq hər hansı istintaq hərəkəti aparılmır". Bunu modern.az saytına Nizami Orucovun hüquqlarını müdafiə edən Anar Qasımlı deyib.

O, Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanan keçmiş rəislə görüşdüyünü bildirib: "Səhəti, saxlanma şəraiti normaldır, heç bir şikayəti yoxdur. Barəsində 3 aylıq həbs qətimkan tədbiri seçilib. Amma istintaq müddəti uzadıla bilər. Çünki istintaq yekunlaşmağa doğru getmir.

Nazim Orucov özünü bu işdə təqsiri bilmir. Onun nədə təqsiri var ki?! Bu, onun səlahiyyətinə aid olmayan bir məsələdir".

Mayın 19-da paytaxtın Binəqədi rayonu ərazisində çoxmərtəbəli yaşayış binasında ağır nəticələrə səbəb olmuş yanğın hadisəsi ilə bağlı Baş Prokurorluğun Ağır cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində cinayət işi başlanıb.

Öpüşə görə öldürülən oğlanın sevgilisi danışdı

Bakıda sevdik qızı məhəllədə öpdüyünə görə öldürülən gəncin sevgilisi danışdı. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, Nərimanov rayonunda öldürülən 25 yaşlı Nazim Ələkbərovun sevgilisi Aysel milli.az-a baş və rənlər barədə yazıb:

"Nazimin sevdik qızı mənəm və o, mənə ötürən zaman öldürülüb. Əzabdan ölürem. Bizi bu dünyada ayırdılar. İki ay yarım idi ki, bir-birimizi görmürdük. Mənə zəng etdi ki, gəl səni görüm. Bulvarda oturduq, əlimi ürəyinin üstünə qoydu və dedi ki, bax, Aysel sən burdasan. Sonra gətirib evdə düşürdü məni. Dedim ki, sən get, mən özüm gedəram, amma sözümə baxmadı. Biz blokda öpüşmədik. Yalan deyirlər. Sadəcə, onu qucaqlayıb evə getdim, 20 dəqiqə sonra eşitdim ki, bıçaqlayıblar. Nazimlə bir-birimizi çox sevdik. Anası qoymur qəbrinə gedim. Dirisindən də ayırdılar, ölüsündən də. Nazim, səni çox sevirem, o dünyada görüşərik".

Xatırladaq ki, qətl hadisəsi Nazim Ələkbərov sevgilisi Ayseli evlərinə ötürərkən törədilib.

Bildirirdi ki, N.Ələkbərov qızı məhəlləsində ötürüb, sağollaşarkən öpüşüblər. Qız gedən kimi həmin məhəllədə yaşayan 24 yaşlı Kamran Həsənzadə onun qarşısını kəsib. Məhəllədə öpüşməyi ona irad bildirərək qətlə yetirib.

Sabiq söbə müdirini döyən AXCP yetkilisini nə gözləyir?

Müzəffər Baxış: "Sillə təsdiq olunarsa..."

Xəbər verildiyi kimi, iyulun 1-də axşam saatlarında AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü Sahib Kərimli qurumun sabiq söbə müdiri Ağasirin Tanrıverdiogluunu döyüb. Sabiq söbə müdiri bununla bağlı polisə şikayət edib. S.Kərimli ona bir sillə vurduğunu bildirərək, baş vermiş hadisəni dolayısı yolla təsdiqləyib.

2011-ci ilin 2 aprel hadisələrinə görə siyasi məhbus həyatı yaşayan AXCP yetkilisi yenidən həbs təhlükəsi ilə üzləşib. Bizimlə söhbətində Sahib Kərimli həbs olunacağına inanmadığını söylədi: "Həbs olunacağıma inanmıram. Amma hər şey ola bilər. Edilən şikayətlə bağlı mənə müraciət olunmayıb".

Məsələnin hüquq tərəfini araşdırdıq.

Hüquqşünas Müzəffər Baxış qanunvericilikdə belə hadisələr olan zaman nəzərdə tutulan cəza müdəcəlləri ilə bağlı bunları dedi: "Döymə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 38-ci maddəsi ilə tövsif olunan inzibati xətdir. Həmin inzibati xəyata görə, qanunda 500 manatdan 1000 manata qədər cərimə, iki ayadək həbs növündə tənbəh nəzərdə tutulub. Bu, inzibati qaydada olur. Əgər şikayət verəndən sonra tərəflər barışarsa, onda iş üzrə icraata xitam verilir. Sillə təsdiq olunarsa, yenə də İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 38-ci maddəsi ilə inzibati həbs nəzərdə tutulur. Əvvəlcə iş məhkəməyə göndəriləcək. Məhkəmə də 500 manatdan 1000 manata qədər cərimə, yaxud iki aylıq inzibati həbs qərarı verə bilər".

□ Cavansir ABBASLI

Xüsusi istedadada malik uşaqların vaxtından əvvəl I sinfə qəbulu başlayıb

Təhsil nazirinin "Xüsusi istedadada malik uşaqların vaxtından əvvəl I sinfə qəbulu Qaydaları"nın təsdiqi barədə 17.07.2013-cü il tarixli, 739 №-li əmrinin tələblərinə müvafiq olaraq Bakı şəhərində yerləşən və Bakı Şəhəri Təhsil İdarəsinin (BŞTİ) tabeliyində olan məktəblərdə 6 yaş cari ilin sentyabrın 16-dan dekabrın 31-dək tamam olan uşaqların I sinfə qəbulu məqsədilə 1 iyul tarixindən elektron qeydiyyat başlayıb.

BŞTİ-dən APA-ya verilən xəbərə görə, istedadlı uşaqların müsabiqədə iştirakı üçün qeydiyyat mektebeqebul.edu.az saytında aparılır və iyul ayının 31-dək davam edəcək.

Xüsusi istedadada malik uşaqların vaxtından əvvəl I sinfə qəbulu üzrə müsahibələr iyul ayının 21-dən etibarən Bakı şəhəri 42 nömrəli tam orta məktəbdə aparılacaq.

Valideynlər (və ya qanuni nümayəndələr) mektebeqebul.edu.az saytında qeydiyyatdan keçərək, uşaq haqqında məlumatları saytda verilən formada doldurub müsahibəyə buraxılış vərəqini çap edə bilərlər. Buraxılış vərəqində uşağın müsahibəyə dəvət olunduğu tarix və vaxt göstəriləcək.

Təhsil nazirinin müvafiq əmrinə əsasən müəyyən edilmiş məktəblərdə fəaliyyət göstərən məktəbəhazırlıq kursunu bitirmiş şagirdlər isə mektebeqebul.edu.az saytından həmin kursu bitirdiyinə dair sertifikatı çap etməli, eyni zamanda məktəb seçməlidirlər. Kursu müvafəqiyyətlə bitirərək sertifikat almış xüsusi istedadada malik uşaqlar I sinfə müsahibədənə qəbul olunacaqlar.

Məktəbə qəbul üçün avqustun 15-dən etibarən valideynlər müvafiq sənədləri təqdim etməklə seçdikləri məktəbdə fəaliyyət göstərən işçi qrupuna müraciət etməlidirlər.

Bakıda 45 yaşlı kişi intihar edib

Bakıda intihar hadisəsi baş verib. Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 14-cü polis bölməsindən APA-ya verilən məlumata görə, hadisə Bilgəh qəsəbəsi, Üzeyir Hacıbəyov küçəsi, döngə 3, ev 15 ünvanında qeydə alınıb.

Bakı şəhər sakini, 1970-ci il təvəllüdü Firuz Balahüseyn oğlu Dadaşov özünü qaz borusundan asaraq öldürüb.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

2015 -ci ilin ilk 6 ayı əsas gəlirləri neftdən olan Azərbaycan üçün əsl sınaq başlayandan ilk dəfədir ki, qiymətlər dünya bazarında bu qədər aşağı düşdü. Ancaq Azərbaycan neft pullarının "fontan vurduğu" dövrlərdə başladığı layihələri da-yandırmadı.

-ci ilin ilk 6 ayı əsas gəlirləri neftdən olan Azərbaycan üçün əsl sınaq başlayandan ilk dəfədir ki, qiymətlər dünya bazarında bu qədər aşağı düşdü. Ancaq Azərbaycan neft pullarının "fontan vurduğu" dövrlərdə başladığı layihələri da-yandırmadı.

Təkcə yanvar ayı ərzində dövlət başçısı İlham Əliyev hökumətə iki dəfə neftin aşağı qiymətləri daxilində atılacaq addımlarla bağlı mesajlar verdi. Az sonra isə bəlli oldu ki, Azərbaycanın təbii qaz təchizatı ilə bağlı durum təsəvvür olunduğu kimi deyil - ölkədə təbii qaz qıtlığı var. Son bilgilərə görə, ilin sonunda Azərbaycan sənaye müəssisələrinin ehtiyacı üçün Rusiyadan qaz almağı planlaşdırır.

"Caspian Barel" Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban "Yeni Müsavat"a müsahibəsində deyir ki, Azərbaycanda neft bumu artıq tarixə çevrilir, perspektiv planlar təbii qazla bağlıdır.

- İlham bəy, neft sektorunda nə baş verir, bu il üçün verilən proqnozlar özünü nə dərəcədə doğruldur?

- Ötən ilin noyabr-dekabrında 2015-ci il üçün neftin orta qiyməti ilə bağlı müxtəlif ssenarilərdə verilən proqnozlara görə, 1 barelin qiyməti 52-57 dollar arasında dəyişməli idi. İlin başlanğıcı ümumiyyətlə bu proqnozlara daha da bədbinləşdirdi - "Brent" markalı neftin orta qiyməti 48 dollardan da aşağı düşdü. Buna görə də artıq ilin əvvəlindən dövlət başçısı İlham Əliyev Azərbaycan hökumətinə xərcləmə siyasətində ehtiyatlı davranmaqla bağlı mesajlar verdi. Bu ilin büdcəsi tərtib olunanda enerji bazarında belə böhran yaranmamışdı və ona görə də xərclər ən yüksək həddə götürülüb - 21,1 milyard manat. I rübün yekunu olaraq "Brent" markalı neftin orta qiyməti 53,69 dollar, II rübün yekunlarına görə - 61,92 dollar olub. Bu ilin I yarımını "Brent" dünya bazarlarında 57,81 dollarla başa vurub. Azərbaycan neftinin bazara çıxardığı neftin və kondensatın təqribən 85%-ni təşkil edən BTC FOB Ceyhan markası altında satılan neftin orta qiyməti isə təqribən 59 dollar ətrafında olub. Yəni ötən il verilən proqnozların optimist ssenarilərini də üstələyib.

- Bəs ilin ikinci yarısı üçün proqnozlar necədir?

- Həm OPEK-in, həm bir sıra beynəlxalq enerji

"Azərbaycanın neft gəlirləri yarımçıq azalıb"

İlham Şaban: "Həm OPEK-in, həm bir sıra beynəlxalq enerji agentliklərinin son günlər açıqladığı proqnozlara görə, yaxın müddətdə neftin qiyməti 55-70 dollar arasında dəyişəcək"

agentliklərinin son günlər açıqladığı proqnozlara görə, yaxın müddətdə neftin qiyməti 55-70 dollar arasında dəyişəcək. Özü də bu dəyişmə ziqzacaqvari ola bilər. Çünki Yunanıstandakı hadisələr və İrana qarşı sanksiyaların aradan qaldırılması birjalarnın durumuna təsir göstərəcək. Ehtimal var ki, bazarlarda bir stabillik ab-havası hökm sürəcək və neftin 1 barelinin orta qiyməti 62-65 dollar arasında dəyişəcək. Yeni neft qiymətlərində kiçik də olsa artım ola bilər.

- Sizcə, neft qiymətlərinin proqnozları üstələməsi Azərbaycanın itkilərinin yerini doldura biləcəkmi?

- Bu baxış bucağından asılıdır. Azərbaycan neftinin 2014-cü ilin yekunlarına görə orta ixrac qiyməti 101 dollar idi. Bu, yetərincə yüksək rəqəm idi və ölkəyə ciddi gəlirlər daxil olurdu. Əgər biz optimist proqnozdan çıxış etsək belə, Azərbaycan neftinin illik orta ixrac qiyməti təqribən 63 dollar olacaq. Yəni itkilərin yerinin doldurulması real

deyil. 2014-cü ilin neft ixracında 86%-i xam neft tutur. Çox təəssüf, Azərbaycan neft qiymətlərinin yetərincə yüksək olduğu illərdə xammal ixracını azaltmaq, bazara hazır məhsul çıxarmaq yönündə ciddi addımlar atmadı. Çox güman ki, yaxın illərdə də Azərbaycanın belə bir imkanı olmayacaq. Çünki əvvəlki illərlə müqayisədə Azərbaycanın gəlirləri daha

nda deyil. Bu bir reallıqdır. - **Bu tendensiya rəqəmlərdə necə ifadə olunur?** - 2014-cü ilin yekunlarına görə, Azərbaycan Dövlət Neft Fonduna "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağının işlənməsindən mənfəət şəklində 15,1 milyard vəsait daxil olmuşdu. Onu deyim ki, il ərzində "Şahdəniz" yatağının işlənməsindən gələn gəlirlərin məbləği 523 milyon dol-

lar, Hasilatın Pay Bölgüsü sazişləri çərçivəsində işlənmə digər yataqlardan gələn digər gəlirlər isə cəmi 32,1 mln. idi. İndi təsəvvür edin ki, neftin qiymətlərinin düşməsi və hasilatın azalması kimi amillərə görə Dövlət Neft Fonduna 2015-ci ilin 5 ayında "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlarından daxilolmaların həcmi 3 milyard 71 milyon dollar olub. Bu o deməkdir ki, il ərzində qiymətlər müəyyən qədər artarsa belə, AÇG-dən gələn gəlirlər 7 milyarddan çox olmayacaq. "Şahdəniz" və digər fondun gəlirləri ilə birlikdə 8 milyard dollar proqnoz etmək olar. Ancaq ötən il Neft Fondunun ümumi gəlirləri 16 milyard dollardan çox idi. Yəni bu il Azərbaycanın mənfəəti yarımçıq azala bilər.

- **Hökumət risklərinin azaldılması, yeni itkilərə yol verilməməsi üçün nələr edə bilər?**

- Fikrimcə, hələlik yaxın və orta perspektivdə neft sənayesinin diversifikasiyası - yeni gəlirlərin idarə edilməsi, riskləri azaldılması üçün görülən tədbirlər elə bu sənayenin içərisində gedəcək. Hələ iqtisadiyyatın heç bir qolu neft sənayesi ilə nəinki yanaşı durmağa, heç onun kölgəsi səviyyəsinə belə çatmağa qadir deyil. Nefti qismən qaz əvəzləyəcək, Azərbaycanda tamamilən qaz-komya sənayesi ortaya çıxa bilər.

- **Azərbaycanın öz təbii qazını dünya bazarına çıxarması neft qədər siyasi və iqtisadi gəlirlər vəd edirmi?** (Davamı növbəti sayımızda)

□ **Aygün MURADXANLI**

Mətanət Əsədova, müxalifət və siyasi məhbus problemi

Azər RƏŞİDOĞLU

Rəsmi Bakı təzyiqlərdən yaxa qurtarmaq istəyirmi? Bu ritorik suala cavab birmənalı olduğu kimi təzyiqlərin səbəbi də müxtəlifdir. Lakin əksər hallarda təzyiqlər "siyasi məhbuslara azadlıq" tezisi ilə yekunlaşır.

Bu gün həbsdə olan siyasi məhbusların arasında ağır xəstə olanları var. Onların həyatı üçün dövlət cavabdehdir. Digər tərəfdən, dövlət vətəndaşı azadlıqdan məhrum edərkən, öz üzərinə müəyyən öhdəliklər də götürmüş olur. Məsələn, bu halda dövlət vətəndaşın şəxsi həyatına onun özünün razılığı olmadan müdaxilənin qarşısının alınması ilə bağlı da məsuliyyət daşıyır. Yaxşı olardı ki, hakimiyyət bu insanları azad edərdi və baş verəcək fəsadlardan indidən özünü sıqortalayardı.

Biz əcaib dövrdə yaşayırıq. Haqqında bol-bol, özü də yerli-yersiz boşboğazlıq etdiyimiz milli mentalitet adlanan ənənəvi etik dəyərlər sistemi əslində zibilliyin bir küncünə atılıb. Rəhbərə kölə sədaqətin nümayişi hər şeydən önəmlidir, vacibdir. Dövlət idarələrində də belədir, müxalifət partiyalarında da. Hətta bu anomaliya üçün utanc hissindən belə əsər-ələmət yoxdur. Bir çoxları böyük şərəf və fərəhlə əxlaqsızlıqlarını topluma nümayiş etdirirlər.

Lakin belə davam edə bilməz. Görünən budur ki, iqtidar sərt idarəçiliyi davam etdirmək niyyətindədir. Yəqin ki, bundan sonra da "vintləri sıxmaq"da israrlı olacaq. Siyasi məhbusların azad olunması günbəgün artan sosial narazılıqlar fonunda protest elektoratına əlavə impuls verə bilər. Digər tərəfdən, hakimiyyət, o cümlədən də cəmiyyət üçün siyasi məhbus problemi önəm daşımır. Görünən budur ki, iqtidar özünə arxayındır. Lakin son hadisələr - binada baş verən yanğın, qiymət artımı, bölgələrdəki ayrı-ayrı fərdlərin əsəb partlayışları ciddi problemlər yarada və iqtidarda mərkəzdənqaçma tendensiyalarını gücləndirə bilər. Hiss edilən budur - ölkə böhrana girir. Bu böhranın sonu hər kəs üçün acınacaqlı ola bilər.

Faktiki olaraq bu gün Azərbaycan əhalisini inandırmağa çalışırlar ki, hər şey yaxşıdır, hər şey sizin maraqlarınız üçün edilib, heç bir problem yoxdur və hətta bundan sonra daha yaxşı olacaq. Odu ki, ehtimal etmək olar ki, hansısa siyasi məsələlərdə güzəşt, yumşalma ola bilər. Digər tərəfdən, hakimiyyət məhz bu ərəfədə iqtidar-müxalifət dialoqu təşəbbüsü ilə çıxış edə bilər. Lakin bu addım da effekt verə bilməz. Ən azından ona görə ki, vətəndaş cəmiyyətinin əsas aparıcı şəxsləri həbsxanadadır. Bütün bu detalları nəzərə alaraq, qərara gəlmək olar ki, hakimiyyətin yumşalmaya getmək üçün əsası da yoxdur. Çünki faktiki olaraq, bütün opponent düşərgəni neytrallaşdırıb.

Bu gün insanlarda sabahlarına bir inamsızlıq var. Devolvasiyanın baş vermə ərəfəsində hakimiyyət insanları inandırır ki, heç bir şey baş verməyəcək. Belə olan halda, əlbəttə ki, hakimiyyətə münasibət neqativ olacaq. Ancaq neqativ münasibətdə olan əhalinin istinad nöqtəsi yoxdur, varsa da çox zəifdir.

Mətbuatdakı və sosial şəbəkələrdəki dinamikaya nəzər yetirək. Toy müğənniləri Mətanət Əsədova və Manaf Ağayevin son efir qalmaqlı ictimai diqqət baxımından müxalifətdən və siyasi dustaq problemindən daha aktual oldu. Deməli, siyasi dustaq məsələsi və ya müxalifətin problemləri bütövlükdə cəmiyyət üçün o qədər də aktual deyil. Çünki cəmiyyətlə siyasi kəsim arasında böyük bir uçurum yaranıb, əlaqələr itib. Cəmiyyət bu məsələlərə nəinki biganədir, onun sadəcə olaraq, bu barədə bilgisi yoxdur. Belə bir boşluğun yaradıldığı şəraitdə, müxalifət düşərgəsinin zəiflədilməsi, vətəndaş cəmiyyətinin sıradan çıxarılması fonunda radikal cərəyanlar meydana çıxma və yoxsullaşmış, narazı əhali arasında daha ciddi da-yaqqlar əldə edə bilirlər. Bu, artıq Manaf Ağayev və Mətanət Əsədova qalmaqlından daha ciddidir...

Son aylar gündəmdə olan məsələlərdən biri də əfv oldu. Hələlik ümidlər özünü doğrultmayıb. May-iyun aylarında əfv sərəncamının veriləcəyi barədə söz-söhbətlər gəzə də, bu, təsdiqini tapmadı. Çoxları Avropa Oyunları öncəsi bir sıra siyasilərin azad olunacağını düşünürdü. İndi də əfv ümidləri Ramazan bayramına qalıb.

Heç şübhəsiz ki, siyasi məhbuslar Azərbaycan hakimiyyətinin başağrısına çevrilib. Xüsusilə Avropa Oyunları və yarışmanın keçirildiyi müddətdə AŞ PA-nın yay sessiyasında iqtidar çətin anlar yaşadı. Amma o da bir reallıqdır ki, Azərbaycan hakimiyyəti təzyiqlər olduqda daha çox direniş göstərmək yolunu seçir. Bununla bir növ tam müstəqil olduğunu, diktəni qəbul etmədiyini bütün dünyaya nümayiş etdirir...

İnsan Haqları üzrə Birgə İşçi Qrupunun üzvü Novella Cəfəroğlu da xarici təşkilatların Azərbaycana qarşı olan təzyiqlərinin əleyhinədir. Hüquq müdafiəçisi hesab edir ki, bu cür təzyiqlər məhbusların işini daha da ağırlaşdırır: "Azərbaycan üçün siyasi məhbus problemi olmaya bilərdi. Amma Avropa ölkələri və təşkilatları Avropa Oyunlarını siyasi məhbuslarla əlaqələndirirsə, bu doğru deyil. Neçə illərdir biz bunun şahidi olmuşuq ki, Azərbaycana qarşı nə qədər çox təzyiq olanda, hakimiyyət daha çox sərt qərarlar verir. Hesab edirəm ki, hakimiyyət siyasi məhbus məsələsini çoxdan bitirməli idi. Ölkəmiz üçün bu,

Əfv ümidləri Ramazan bayramına qaldı

Novella Cəfəroğlu:
"Basqılardan azad olaq"

uğur gətirməyən məsələdir. Məni narahat edən odur ki, Avropa ölkələri Azərbaycandakı məhbuslar probleminə toxunanda konkret ad çəkirlər. Sözsüz ki, adıçəkilən məhbuslar da azad olunmalıdır. Amma bir dəfə də olsun Tofiq Yaqublu, Yadiqar Sadiqov, Fərac və Sırac Kərimlilərin adları çəkilmir. Bunların hamısı sırf siyasidilər. Pul almayan siyasidilərdir. O birlər qrant alan QHT-lər idilər. Bizə çox narahat edən məsələlərdir. Görüşlərimizdə biz bu məsələni daha çox qabardırıq. Siyasi məhbuslar bu günə kimi buraxılmadı idi ki, basqılardan

Səadət Bənəniyarlı:
"Hər iki tərəfi razı salan addımlar atılmalıdır"

azad olaq. Amma bu cür basqılar düzgün deyil. Elə insanlar təzyiq edir ki, onlara hörmət yoxdur. Bizə verilən məlumatlara görə, əfv olmalı idi. Oyunlardan əvvəl və sonra deyilirdi. Yenə də gözləyirik. Nə qədər tez olsa, Azərbaycan üçün xeyirli olar".

Hüquq müdafiəçisi əfvün uzanmasında məmurları günahkar çıxardı: "Burada əsas günah məmurların üzərindədir. Qəsdən uzadırlar. Azərbaycan, ümumiyyətlə, bütün siyasətdə müstəqil olduğunu göstərdi. Avropa Oyunları Azərbaycan üçün vacib bir pro-

ses idi. Guya Ermənistanda siyasi məhbus yoxdur? Amma Azərbaycana olan təzyiqlər niyə onlara edilmir? Niyə Avropa Şurasında daim Azərbaycana baxırlar? Digər siyasi məhbus olan ölkələrə də təzyiqlər olmur? Bir vətəndaş olaraq, bu mənə ağır təsir edir. Dünyanın əksər yerlərində bu problem var. Bu məsələnin bitməsi üçün siyasi məhbus problemini həll etmək lazımdır. Görək bundan sonra ölkəmizə nə təzyiqlər olacaq. Mən olsaydım, belə addım atardım".

Hüquq müdafiəçisi Səadət Bənəniyarlı bu aydan əfv gözlədiklərini bildirdi: "Ramazan ayı hamı üçün müqəddəs aydır. Gözləyirik ki, bu ayda belə bir fərman verilsin. Siyasi məhbuslar təbii ki, bir problemdir. Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasında da müəyyən problemlərin yaranmasına səbəb oldu. Hər iki tərəfi razı salan addımlar atılmalıdır. Atılmasa, ölkəmiz üçün elə də xoşagəlməli hadisə olmayacaq. Siyasi məhbus probleminin həlli bir çox məsələləri yoluna qoyardı. Buna çox ehtiyac var. İşçi Qrupu hazırda fəaliyyətini davam etdirir. Yaxınlarda bir tədbir keçirməyi planlaşdırırıq. Keçirilərsə, mətbuata xəbər ediləcək".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Sumqayıt sələfilərinin liderinə 13 il həbs cəzası verildi

İyulun 2-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Azərbaycanın

Sumqayıt şəhərində sələfilərlə xəvariclər arasında baş vermiş silahlı münaqişə ilə bağlı həbs edilən Elşən Musayevin məhkəmə prosesi yekunlaşıb.

APA-nın məlumatına görə, məhkəmənin hökmü ilə Elşən Musayev 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, 2013-cü il, dekabrın 11-də Sumqayıt şəhərində dini baxışları fərqli olan iki qrup arasında dava baş verib. Hadisədə təqsirli bilinən xəvariclərin əmiri, "Mamed" ləqəbli Elçin Əkbərov, sələfilərin lideri, "Hamza" ləqəbli Elşən Musayev, habelə Əhməd Salmanov, Anar Mirzəyev, Zaur Paşayev, Elmar Məmmədli, Murad Məhərrəmov, Anar Rəhimov, Firudin Musayev, Vüqar Abdullayev, Amil Tağıyev, Elçin Mirzəyev, Cəlal Mikayilov, Kənan Mehərrəyev, Elnur Nəzərəliyev və Vüqar Xəlilov həbs olunublar.

Onlar Cinayət Məcəlləsinin 221 (xuliqanlıq), 228 (qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gəzdirmə), 29, 120.2.4 (qəsdən adam öldürməyə cəhd) və 234-cü (qanunsuz olaraq narkotik vasitələr əldə etmə, daşıma, saxlama, göndərmə və ya satma) maddələri ilə ittiham olunublar. Onu da qeyd edək ki, digər təqsirləndirilən şəxslərə bir müddət əvvəl hökm oxunub. Lakin E. Musayevin cinayət işi isə ayrıca icraata verilib.

Bu gün Beynəlxalq Bankda mühüm toplantı olacaq

İyulun 3-də Azərbaycan Beynəlxalq Bankının Müşahidə Şurasının iclası keçiriləcək.

"APA-Economics" xəbər verir ki, bunu jurnalistlərə maliyyə nazirinin müavini, bankın Müşahidə Şurasının sədri Azər Bayramov deyib. Bankın İdarə Heyəti sədri vəzifəsinə yeni təyinatın nə zaman baş tutacağı ilə bağlı suala Müşahidə Şurasının sədri bu cür cavab verib: "İdarə Heyəti sədrinin kimliyi və onun nə zaman təyin olunacağı əsas məsələ deyil. Əsas olan bankın yaxşı inkişaf etməsidir".

Onun sözlərinə görə, iclasın yekunları ilə bağlı mətbuata və ictimaiyyətə əlavə məlumat verilməyəcək.

Bundan başqa, Müşahidə Şurasının sədri qeyd edib ki, bu ay ərzində bankın səhmdarlarının ümumi yığıncağı keçiriləcək. "Həmin yığıncaqda da mühüm qərarlar qəbul olunacaq", - deyərək qeyd edib.

YAP-ın namizədlər siyahısı ilə bağlı ilgincliklər

Hakim partiyanın siyahısının təxminən 70 faizinin yeniləndiyi bildirilir

"Azadlıq-2015" seçki bloku qarşından gələn parlament seçkiləri ilə bağlı deputatlığa namizədlərin müəyyənlişdirilməsinə start verib. İki gün öncə blokun Sədr Şurasının iclası olub və iclasda ölkədəki ictimai-siyasi vəziyyət, qarşıdan gələn parlament seçkiləri, qarşıda duran vəzifələr müzakirə edilib. 1 noyabrda keçiriləcək parlament seçkilərini müzakirə edən blokun Sədr Şurası "Azadlıq-2015" seçki blokunun deputatlığa namizədlərinin siyahısı üzərində müzakirələr aparıb və müəyyənlişdirilmiş deputatlığa namizədlərlə görüşün keçirilməsi barədə qərar qəbul edilib.

Sədr Şurası eyni zamanda Milli Məclisə seçkilərin bütün mərhələləri üzrə demokratik qüvvələrin vahid monitorinq mərkəzinin yaradılması təşəbbüsü ilə digər siyasi və ictimai sektor təsisatları ilə məsləhətləşmələrin aparılmasını məqsəduşğun sayıb.

Blok üzvləri həmçinin bu həftə ərzində bir sıra xarici ölkə səfirlikləri ilə keçiriləcək görüşlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

Qeyd edək ki, "Azadlıq-2015" blokuna KXCP, AXP, Aydınlar, Azadlıq, ALDP, VIP, Böyük Azərbaycan və Azad Demokratlar Partiyası daxildir. Blokdakı partiyaların sədrlərinin konkret hansı dairələrdən namizəd olacağı barədə isə hə-

lə ki açıqlama verilmir. Bildirilir ki, partiya sədrlərinin bir neçəsi namizəd olacağı dairəni müəyyənlişdirsə də bəziləri bu istiqamətdə yekun qərara gəlməyiblər.

Blokun Sədr Şurasının üzvü, VIP sədri Əli Əliyev bildirdi ki, "Azadlıq-2015" seçki bloku qarşısında 10 gün ərzində aktivlik nümayiş etdirəcək: "Blokda bir sıra hazırlıq işləri aparılmaqdadır. Artıq seçki qə-

rargahı formalaşdırılmış. Blokda təmsil olunan partiyalar hazırda əsasən namizədləri müəyyənlişdirməklə məşğuldurlar. Seçki təqviminə uyğun olaraq müvafiq tədbirlərimizi keçirəcəyik. Son aylarda ictimaiyyətin diqqəti Avropa Oyunlarına yönəlmişdi. İndi artıq oyunlar yekunlaşıb. Düşünürəm ki, cəmiyyətdə tədricən seçki ab-havası yaranacaq. Oyunların yaxşı mənada gurultulu təbliğatı fonunda seçki tərəfdarlarının səsi aydın hiss olunmurdu. Biz də bu mühitə uyğunlaşdıq. Çünki Avropa Oyunları iqtidarın tədbiri deyil. Bu bizim dövlətimiz, ümummilli maraqlarımız üçün lazımlı bir layihə idi. Hesab edirəm ki, elə bu cür də olmalı, yeni təbliğatın aparılması lazımdır. Bizim partiya da namizədlərin müəyyənlişdirilməsi prosesi gedir. Artıq 40-a yaxın namizədimiz təsdiq olunub. Avqust ayının sonunda seçki blokumuzun ümumi siyahısı hazır olacaq".

Bu arada hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının da deputatlığa namizədlər siyahısını hazırladığı barədə xəbər yayılıb. İstiqlal.az saytının YAP-dakı mənbəyə istinadən yaydığı xəbərə görə, Azərbaycan prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri İlham Əliyevin 2015-ci il 1 noyabr parlament seçkilərində hakim partiyayı təmsil edəcək namizədlərin siyahısını hazırlamaq tapşırığı artıq icra edilib. Mənbənin sözlərinə görə, YAP-ın namizədlər siyahısı yeni kriteriyalar üzrə hazırlanıb. Bu kriteriyalar əsasən aşağıdakı qruplar birmənalı

olaraq siyahıya düşməyiblər. 1. Universitet rektorları, eləcə də təsərrüfat fəaliyyəti göstərən müəssisələrin rəhbərləri; 2. Biznesmenlər, bank rəhbərləri; 3. 4 dəfə deputat seçilmiş və yaşı 70-dən yuxarı şəxslər; 4. Seçildiyi dövrdə danışımayan, hakimiyyətin siyasətini müdafiə edə bilməyən şəxslər.

Saytın yazdığına görə, bu kriteriyalar istisnasız olaraq hamıya tətbiq ediləcək və siyahının təxminən 70 faizi yenilənəcək: "YAP rəhbərliyinin monitorinqinə görə, YAP-çı deputatların cəmi 8 nəfəri fəal olub, hakimiyyətin siyasətini təbliğ və müdafiə etməyi bacarıb, qalanların fəaliyyəti isə passiv olub və partiya heç bir dividend gətirməyib. Yeni siyahıda bu şəxslərə yer olmayıb. Ümumilikdə isə hökuməti müdafiə edən 70 deputat siyahıdan kənar qalıb. Yeni namizədlər əsasən gənclər arasında seçilib. Onların arasında hökuməti müdafiə edən KİV və QHT rəhbərləri, YAP-ın gəncləri də var. Eyni zamanda əyalətlərdə əhali arasında nüfuzu olan şəxslərə üstünlük verilib".

Sayt öz informasiya mənbəsinə əsaslanaraq qeyd edib ki, YAP-ın deputatlığa namizədlər siyahısı yaxın dövrlərdə rəsmən açıqlanacaq. İndiki parlamentdə komitə sədri və sədr müavinləri postunu tutan xeyli şəxs siyahıdan kənar qalıb. Kənar qalan şəxslərin bəzilərinə vəzifə verilməyəcək.

Eyni zamanda bu yeni siyahının siyasi sistemdə islahatların anonsu olacağı da deyilir.

□ **E.SEYİDAĞA**

Avropa və Amerikadakı fiaskoya görə kimlər cavab verəcək?

Rusiyada iqtisadi böhran və dünya bazarda neftin qiymətinin sürətlə ucuzlaşmasının Azərbaycan da ciddi təsir edəcəyi ilə bağlı iddialar doğruldu. "Yeni Müsavat" dekabr ayında bu mövzuda bir neçə məqalə yazmışdı. Neftin dünya bazarında sürətlə ucuzlaşmasının Azərbaycan hökumətinin arxayın bəyanatlarına baxmayaraq, ölkə iqtisadiyyatına təsirsiz ötürməyə aydın idi.

Avropa Oyunları ərəfəsi Azərbaycanı total hücumların güclənməsi, beynəlxalq QHT-lərin bəzilərinin rəsmi Bakıya yönəlik təşkil etdiyi anti-təbliğatin arxasında erməni lobbisinin dayanmasının faktlarla sübutu iqtidarı xarici siyasət və diaspora siyasətinə yenidən baxmağa vadar edib. Hələ bir neçə il öncə prezident İlham Əliyev xaricdəki səfərlərimizlə Bakıdakı illik toplantısında bəyan etmişdi ki, Azərbaycan diplomatiyası müdafiədən hücum diplomatiyasına keçid etməlidir. Bundan sonra Azərbaycan diplomatiyası həqiqətdən uğur qazanmağa başladı, xüsusilə Qarabağ məsələsində Ermənistan küncə sıxışdırıldı.

Rusiya-Qərb münasibətlərinin kəskin pisləşməsi Azərbaycanı öz yanında görmək istəyən beynəlxalq güclərin hədəfinə çevirdi. Azərbaycan Rusiya ilə toqquşmaq siyasətinin imtina etdiyi üçün daha çox Qərblə üz-üzə gəldi ki, bu firsətdən məkrli erməni lobbisi istifadə etdi, rəsmi Bakıya təzyiqləri tətbiqləyə bildi. Bu hücumların qarşısını almağa məsul olan Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin və Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin üzərinə ciddi məsuliyyət düşür. Amma Avropa Oyunları zamanı iqtidara hücumların artması, yarışların davam etdiyi müddətdə AŞ PA, Almaniya Bundeştagının qətnaməsi, ABŞ Dövlət Departamentinin illik hesabatı bir daha göstərdi ki, rəsmi Bakı xarici siyasətində və diaspora işində təcili dəyişikliklər etməlidir.

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun hakimiyyətinin sət qınağı ilə üzleşdiyi barədə ötən saylarımızda məlumat vermişdik. Məlumatlara görə, Azərbaycan Avropa ölkələrində təmsil edən səfirlərin çoxu yaxın vaxtlarda geri çağırılacaq. Buna səbəb onların etimadı doğrulda bilməməsidir. Adı "qara siyahı"da olan Avropadakı səfirlər sırasında Avropa İttifaqındakı səfir Fuad İsgəndərov, Azərbaycanın Fransadakı səfiri Elçin Əmirbəyov, Azərbaycanın Almaniyaadakı səfiri Pərviz Şahbazov və başqalarının adı çəkilir.

"Köhnə qitədəki" bir çox səfirlərin əsas "iş" Azərbaycanı gələcək dövlət nümayəndələrini və deputatları mehmanxanada yerləşdirməklə yekunlaşır. Bu işə Ermənistanın səfirlərini və erməni diasporunun əl-qolunu açıq, Azərbaycana qarşı qərəzli məqalələr, hesabatlar hazırlanır. Bu işdə nazir kimi təşkilatçılıq bacarığı olmayan E.Məmmədovun məsuliyyəti böyükdür. Onun bu ərəfədə də xarici işlər naziri kimi bir etiraz bəyanatı verməməsi də diqqət çəkəndir.

İqtidarın hədəfindəki üç soyad: Məmməd(yar)ov, İbrahimov...

Rəsmi Bakıya yönəlik anti-təbliğatin arxasında erməni lobbisinin dayanmasının faktlarla sübutu iqtidarı xarici siyasət və diaspora siyasətinə yenidən baxmağa vadar edib; xarici işlər naziri hakimiyyətin sət qınağı ilə üzleşib; Diaspora Komitəsinin sədri artıq sabiq hesab edilir; Anar Məmmədovdan hesab sorulur; həm də tək-cə xərclənmiş pulların deyil, yalanların da...

Nazirin əvəzlənəcəyi ilə bağlı xəbərlər son günlər daha da artıb. Amma sırada tək deyil...

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimovun da başının üzərinə qarabuldu alıb. N.İbrahimov 2002-ci ildən Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, 2008-ci ildən isə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədridir.

Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diaspora qurumlarına cavabdeh olan, hər il bu işə milyonlarla dövlət vəsaiti xərclənən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin də fiaskosu göz önündədir. Söhbət hakimiyyəti müdafiə etməkdən və ya Avropa Oyunlarının təbliğindən gəlmir. Bu komitənin işi hökuməti deyil, xaricdə Azərbaycanın maraqlarını müdafiə etməkdir. Qərbin ciddi təzyiqləri, ermənilərin də barmağı olan QHT-lərin anti-Azərbaycan hücumları qarşısında Diasporla Komitəsinin fəaliyyəti görünmədi və bu da iqtidarı ciddi narazı salıb. N.İbrahimovun diaspora təşkilatları ilə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin "bölgüldürməsinə" olan narazılığa toxunmuruq. Halbuki diaspora işi birbaşa maliyyəyə bağlıdır.

Azərbaycan diasporunun ən geniş təmsil olduğu Avropa ölkələrindən biri Almaniya'dır. Burada onlarla Azərbaycanın diaspora təşkilatları fəaliyyət göstərir, jurnallar, qəzetlər, broşürlər dərc edilir, dövlət pulu xərclənir. Amma bu qurumların Almaniya hökumətinin və parlamentinin qərarlarına zərər qədər təsir imkanları yoxdur. Niyə sualı ətrafında

müxtəlif fikirlər ola bilər, hətta Azərbaycan iqtidarının siyasi məbuslar məsələsində inadkarlığını da söyləmək olar. Amma bu tək-cə Azərbaycan iqtidarı məsələsi deyil. Ölkənin maraqlarına da təhdid edilirsə, XİN-də, Diaspora Komitəsi də məsuliyyət daşıyır.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan səfirlərinin bəziləri qonaq qarşılıq yola saldıqı kimi, Diaspora Komitəsinin də bəzi "diaspor təşkilatları"nın xüsusən Avropada bizneslə məşğul olması da yenilik deyil. Şərqi Avropada və Rusiyada meyvə-tərəvəz, Mərkəzi Avropada parfümeriya-geyim biznesində N.İbrahimovun "diaspor təşkilatlarının" ciddi paya sahib olduğu deyilir. Diaspora işinə pul lazımdır, amma dövlətin diasporaya ayırdığı pulu kimlərsə biznes şəbəkəsinə yönəltmək...

N.İbrahimovun bacarıqlı iş adamı olduğu sət deyil, onun erməni lobbisinin daha çox "burununu uzatdığı" Avropada hotel, Londonda daşınmaz əmlak biznesinə sərmayə yatırdığı iddia olunur. Nazim İbrahimovun səsi o qədər də güclü gəlməyən qardaş Türkiyədə də lobbisi deyil, biznesini daha bacarıqla yürütdüyü iddia edilir.

Xəbərlərə görə, N.İbrahimovun qədr dəyişikliyi olacağı təqdirdə işdən çıxarılaçaq nazirlər sırasında ilk üçlükdədir, bəlkə də birincidir. Onun başqa bir biznesmen qardaşının - Hacı İbrahimovun Beynəlxalq Bankda kredit qalmaqla görə həbsi (indi borcların tam qaytaracağı şərti ilə azadlıqdadır), qayının intiharına da komitə sədrinin mövqelərini daha da laxladır.

İddiaya görə, onun intihar edən qayının hüsr mərasimində hökumət üzvləri diqqətsiz yana-

şıb, hətta ən xırda məmur belə başsağlığına gəlməyib. Bu barədə xəbər verən istiqal.az saytı yazıb ki, "Nazim İbrahimov artıq sabiq hesab edilir və məmurlar qələmi qırılmış komitə sədrinin yanında görünmək istəmir".

Azərbaycanın münasibətlərinin gərgin olduğu ABŞ-dəki səfirliyimizin fəaliyyəti də ciddi müzakirə edilir. Doğrudur, ciddi maliyyə dəstəkləri olan erməni lobbisini ABŞ-da üstələmək çətinidir. Bu obyektiv səbəbləri iqtidar da yaxşı bilir. Amma Azərbaycanın Amerikada təbliğinə xərclənən milyonlara məsul olan daha bir fiqur da var. Azərbaycan-Amerika Alyansının rəhbəri Anar Məmmədov. Son vaxtlar təbliğati xeyli zəifləyən Alyansın da "gördüyü işlər" tam bir fiasko kimi qiymətləndirilir. Hakimiyyət üçün ABŞ-la münasibətlər hər zaman önəmli olub və daha çox da bunun qeyri-rəsmi tərəflərinə diqqət edilib. İllər uzununu da bu münasibətlərin qeyri-rəsmi səviyyədə nəzərlənməsinə üstünlük verilib. Amma görünür ki, Ağ Evlə münasibətlər bir yana, heç qeyri-rəsmi münasibətlərdə də ABŞ-dan elə bir real dəstək almaq mümkün olmur. Bu uğursuzluqda isə tək-cə səfirliyin və Diaspora Komitəsinin deyil, Amerikada keçirilən yemək-içmək tədbirlərinə milyonlar xərcləyən Azərbaycan-Amerika Alyansının məsuliyyəti də var ki, iqtidar indi bu məsələləri də araşdırır. Məlumatla görə, tək-cə nazir oğlu deyil, xarici siyasətin bir çox pul yeyənləri də indi çıxılmaz vəziyyətdədir.

Hakimiyyət hesab sorur, tək-cə xərclənmiş pulların deyil, həm də yalanların... □ "Yeni Müsavat"

"AST Telman" borca görə torpağını verdi

Biznesmen Moskvada 10 ildir mülkiyyətçisi olduğu ərazini ödəmə bilmədiyi borclarına görə "Luazo Corporation" şirkətinə verib

Azərbaycan əsilli yəhudilikçi Telman İsmayılovun AST şirkətlər qrupuna daxil olan "KBF AST" ASC Moskvanın Nikitsk bulvarı, 6/20 ünvanında hotel inşası layihəsini ləğv edib.

Virtualaz.org saytı xəbər verir ki, buna səbəb biznesmenin hotel tikintisi üçün aldığı torpaq sahəsini borca görə Kiprdə qeydiyyatdan keçmiş offşor şirkətə verməsidir.

"Vedomosti" qəzetinin Moskva hökumətindəki mənbəyə istinadən yaydığı xəbərə görə, T.İsmayılov 27 min kvadratmetrik hotel kompleksinin tikintisi üçün nəzərdə tutulan və 10 ildir mülkiyyətçisi olduğu ərazini ödəmə bilmədiyi borclarına görə "Luazo Corporation" şirkətinə verib.

Mənbə deyib ki, 2009-cu ildə "Çerkizovsk" bazasının bağlanması sonradan AST şirkətlər qrupu üçün vəziyyət dəyişməyə başlayıb və holdinqin maliyyə göstəriciləri durmadan pisləşib.

"Luazo Corporation" şirkəti "AST Group"un partnyorudur. T.İsmayılovun bu şirkət qarşısında nə qədər borc öhdəliklərinin olduğu göstərilməyib. Moskvadakı torpaq sahəsinin borca görə verilməsi sövdələşməsinə əsasən həmin ərazinin 45 faizi "Luazo Corporation"un mülkiyyətinə keçib, 53,5 faizi Moskva meriyasının mülkiyyətində qalıb, cəmi 1 faizini "KBF AST" özündə saxlayır.

"Forstrast Global" şirkətinin saytında yerləşdirilmiş məlumatda T.İsmayılovun həmin torpaq sahəsini yeni investora verdiyini təsdiqləyir. Bu şirkətin minoritar səhmdarlarından biri və rəhbəri İsa Zadə Zaur Natiq oğludur. Həmin şəxs eyni zamanda "Luazo Corporation" şirkətinin baş direktorudur.

"Forstrast Global"ın saytında göstərilir ki, Moskvanın Nikitsk bulvarında otel kompleksinin inşası layihəsi bu şirkətin investisiya portfelinə daxildir.

T.İsmayılov borclarından birini torpaq sahəsini verməklə bağlasa da başqa borcları hələ qalır. Onun "Bank Moskva" qarşısında 4 milyard rubl məbləğində vaxtı keçmiş kredit borcu öhdəliyi var. T.İsmayılov bu krediti qaytarmaq üçün ona məxsus "Tropikano" biznes-mərkəzini və "İzmaylovsk" ticarət mərkəzini satışa çıxarıb. Əgər satışdan əldə edilən vəsaitlər borcu ödəməyə bəs etməsə, biznesmen ona məxsus məşhur "Praqa" restoranını da satışa çıxaracaq.

T.İsmayılovun Türkiyədə də banklara kredit borcları var. Bu borclar üzündən biznesmenin Antalyadakı "Mardan Palace" otelində həbs qoyulmuşdu və hərraca çıxarılmışdı. Lakin otelini satışına dair hərracın keçirilməsinə bir-iki gün qalmış T.İsmayılov borclu olduğu "Xalq Bank"la kredit borclarının restruktizasiyasına dair razılaşma əldə edə bildi və hotel üzərində mülkiyyət hüququnu saxladı.

"Hafka"nın müflis olma prosesi sürətlənir

Britaniya Vircin adalarının Kommersiya Məhkəməsində "Baghlan Group Limited"ə qarşı iddiaya baxılacaq

Yulun 13-də Britaniya Vircin adalarının Kommersiya Məhkəməsində "BNP Paribas Trust Corporation UK Limited" şirkətinin "Baghlan Group Limited"ə qarşı məhkəmə iddiasının açıq baxışına başlanılacaq.

"Turan" bildirir ki, cavabdehin təsisçisi Azərbaycan vətəndaşı, biznes dairələrində "Hafka" kimi tanınan Hafiz Məmmədovdur, ona bir neçə nəqliyyat yükdaşıma şirkəti, kommersiya bankı, futbol komandası və s. məxsusdur.

İddiaçı qismində "Walkers" şirkəti iştirak edir. Bu gün dövlət qəzetindəki elanda qeyd edilir ki, "Baghlan Group Limited" şirkətinin ləğvedicisinin təyin edilməsi barədə vəsatət məhkəməyə bu il iyunun 17-də daxil olub. "Baghlan Group Limited" "Bahar" və "Qum dəniz" yataqlarını işləyən "Bahar Energy Ltd."nin səhm paketi sahibi idi. Amma 2014-cü ildə "Baghlan Group Limited" maliyyə problemi üzündən bu paydan məhrum olub.

Qeyd edək ki, "KSM" şirkətlər qrupu Hafiz Məmmədov və onun iki oğluna məxsusdur. Buraya "Alfa Caspian Shipping", "Logistics group", "BQ trans", "City Bus", "Ramada Hotel & Suites Baku", "Baku fans", "Eliit Catering", "Kono Pizza", "Candy Boquet", "Bank of Azerbaijan" və s. daxildir.

2012-ci ildə "Baghlan Group" "BNP Paribas Trust Corporation UK Limited" şirkətinin iştirakı ilə Kayman fond birjasında 150 milyon dollar məbləğində istiqrazlar yerləşdirib. Qiymətli kağızlar bu il yayında tam ödənilməlidir. Görünür, Hafiz Məmmədov bu qiymətli kağızların ödənilməsi problemi ilə üzleşib.

Artıq Azərbaycanın siyasi gündəmində parlament seçkiləri əsas mövzu olaraq müzakirə predmetinə çevrilməkdədir. Düzdür, hər bir ölkə üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən ali qanunverici orqanın formalaşdırılması ilə bağlı məsələnin yalnız seçkiyə cəmi dörd ay qalmış gündəmin prioritetə çevrilməsi elə də təqdirolunan hal deyil və burada bir sıra obyektiv məqamlar da yox deyil. Milli Məclisin sədr müavini Bahar Muradova ilə söhbətimizdə əsasən seçkilərdən bəhs etdik.

- Bahar xanım, Azərbaycanla beynəlxalq təşkilatların münasibətlərindəki konfrantasiya mühiti hara qədər davam edə bilər? Bu gərginliklərin hakimiyyət dəyişikliklərinə aparıb çıxaracağı barədə iddiaların əsası varmı? Hakim partiyanın təmsilçisi olaraq baş verənlərin məntiqi sonunu necə görürsünüz?

- İstənilən iqtidar üçün, istənilən hakimiyyətdə olan siyasi qüvvələr üçün onu seçən vətəndaşlar, seçicilər, onun təmsil etdiyi, xalqın ona olan münasibəti əsasdır. Əlbəttə, beynəlxalq aləmdəki, ölkə ətrafındakı mövcud durum, ona münasibət, rəsmi siyasətə olan münasibət də az əhəmiyyətli deyil. Bunu vurğulamaqla yanaşı əsas həlledici məqamın seçicilərin münasibətinin olduğunu qeyd etməliyik. Ona görə də kimlərsə Avropa Parlamentində və yaxud Avropa Şurasında məhdud sayda insanların - Azərbaycan əleyhinə danışıqların sayı bir çox hallarda heç 30-35 nəfəri də keçmir - deməsilə Azərbaycanda hakimiyyət dəyişikliyinə olub-olmaması ilə bağlı konkret fikir yürütmək olmaz. Bu, ümumilikdə Azərbaycanı istəməyən - yəni söhbət Azərbaycan hakimiyyətinə rəhbərlik edən şəxslərdən, ölkə iqtidarından getmir - dairələrin daim burada arzuladıqları bir mühiti görmək istediklərindən səsləndirdikləri fikirlərdir. Qəti şəkildə əminəm ki, hansı iqtidarın hakimiyyətdə nə qədər təmsil olunacağı barədə qərarı yalnız Azərbaycan xalqı verəcək. Ona görə də bu məsələlər ətrafında geniş diskussiyalar açmağa ehtiyac görmürəm və bu cür yanaşmalar cəfəngiyyətdən başqa bir şey deyil. Azərbaycan xalqının mövqeyi də yalnız seçkilərdə bilinir. Yaşayaq, seçkilərdə bu mövqeyi bir daha görəcəyik. Beynəlxalq təşkilatlarla Azərbaycanın konfrantasiya mövqeyində olması ilə bağlı isə vurğulamaq istəyirəm ki, bu, təşkilatlarla Azərbaycan arasında münasibət deyil. Bu münasibət təşkilatlarda özünə kök salmaq istəyən, bu təşkilatların tribunasiyadan öz məqsədlərini reallaşdırmaq istəyən və məqsədlərinin yoluna maneə kimi gördükləri ölkələri qaralamaq istəyən qruplara aid ola bilər. Bu münasibət də ortadadır. Onlar da öz sözlünü deyir, biz də. Azərbaycan bütün bu beynəlxalq təşkilatlarda özünü özü könüllü şəkildə qəbul edib və heç kəsi razı salmaq, heç kəmin istəyinə uyğunlaşmaq məqsədi güdmür. Bu, Azərbaycanın tutduğu strateji yola xidmət edən taktiki addımlardır və biz də bu addımlarımızı atırıq, bu təşkilatlarla əməkdaşlığımızı davam etdəcək. Əməkdaşlıqlar prosesində də hər cürə fikirlər, mövqələr ola bilər. Burada müsbət məqamlar olduqda eforiyaya uymaq, mənfi məqamlar olduqda ruh-

rəm. Hər kəsin özündə müəyyən fikirlər var və mən fikirləri daha çox lazım olduğu məqamlarda səsləndirməyə üstünlük verən adamam. Mənim fikrim mənim fikrimdir, onu ümumi dövriyyəyə buraxmağın tərəfdarı deyiləm. Mən

mək lazımdır. Dediym odur ki, YAP bu seçkilərdə yenə üstünlüyü qoruyub-saxlayacaq və biz bunun üçün çalışırıq.

- Belə çıxır ki, müxalifətin gözləntilərinə baxmayaraq, seçki qanunvericiliyində hər hansı dəyişikliklərin olması real deyil...

Biz bərabər rəqabət mühitində imkanlarımızı ortaya qoyuruq. Bunu dəyişmək lazım deyil, bu, bizim nailiyyətimizdir, bu şəraiti qoruyub-saxlamaq lazımdır. Hər kəs imkanlarını, sosial dayaqlarını artırmağı düşünsün, qanunu öz xeyrinə dəyişdirmə-

hat etmir. Narahatedici məqamlarla bağlı isə fikrimizi hər zaman açıqlayırıq. Əgər bu prosesin özü, qanunvericilik, seçki kampaniyasının sonrakı mərhələləri və seçki nəticələri ilə bağlı qeyri-obyektiv, həqiqəti əks etdirməyən, bu və ya digər siyasi konyukturaya xidmət edən fikirlər olacaqsə, biz bununla bağlı həqiqəti söyləyəcəyik. Yox, əgər obyektiv dəyərləndirəcəklərsə, buna görə təşəkkür edəcəyik və kiminsə rəyinə, mövqeyinə uyğunlaşmağa, kimisə razı salmağa çalışmayacağıq. Ən əsası odur ki, Azərbaycan vətəndaşları bu seçkinin keçirilməsində hansısa siyasi qüvvəyə üstünlük verilməsinin şahidi olmasınlar, hər hansı siyasi partiya özü üçün üstün mövqe və şəraitin yaradılmasını tələb etməsin və buna da gedilməsin, kampaniya qanununun bütün tələblərinə, hər hərfinə, nöqtə-vegülünə əməl olunmaqla getsin. Belə olduğu təqdirdə yalnız güclülər qalib gələcək.

- Yeni deyirsiniz hakimiyyət daxilində seçilməmək qorxusu olanların narahatlığı, etirazları müşahidə olunmur? Söhbət dafələrlə mandat qazananlar, yaşlı yuxarı olanlar, rektor, biznesmenlərdən gedir...

- Mən kiminsə hansısa narahatlığının olması ehtimalını bölüşə bilərəm. Çünki hər kəs öz imkanlarını dəyərləndirərək narahat olmalıdır. Üstəlik də seçki belədir ki, burada tam rahat olmaq düzgün olmaz. Biz başqalarının rəyindən asılı olan adamlarıq. Onlar gəlməlidir, bülletenə konkret şəxsin adını yazmalıdır, qutuya atmalıdır. İndi ora kimin adı yazılacaq, əlbəttə, bu, iştirakçıları narahat etməlidir. Onlar öz adının qeydinqalaraq daha çox işləməli, seçicilərlə ünsiyyətdə olmalıdırlar, diqqətli olmalıdırlar və öz işlərini məhz bütün bunları nəzərə alaraq qurmalıdırlar. Bu baxımdan narahatlıq hər kəsdə var. Amma kiminsə seçilməməsindən narahatlığı var və o, bunu hansısa amillərə bağlayır, şəxsən mən bunun şahidi olmamışam. Şəxsən mənim gündəlik görüşdüyüm, ünsiyyətdə olduğum millət vəkillərindən hansısa seçilib-seçilməyəcəkləri ilə bağlı narahatlığını bölüşməyib və belə bir şeylər eşitməmişəm.

- Əminliklə bu seçki bir başqa seçki olacaq, demokratiyaya, əksəriyyətin etimadını qazanan seçki kimi tarixə düşəcək demək olarmı?

- Mən əminliklə və qətiyyətlə onu vurğulaya bilərəm ki, bu seçkinin Azərbaycan seçki qanunvericiliyinə və beynəlxalq seçki standartlarına uyğun olması üçün hər kəs maksimum çalışacaq. Təbii ki, seçkilər belə də keçəcək. Ona görə də mən bunun hansısa məqamlarının əvvəlcədən şübhə altına alınmasını qəbul etmirəm. Hər kəs, bütün iştirakçılar, hətta müşahidəçilər belə öz işini qanun çərçivəsində quracaqlarına əminəm. Amma bunu kim necə dəyərləndirəcək, bu, onların öz işidir...

□ Elşad PAŞASOY

"Biz YAP olaraq

imkan vermərik..."

Bahar Muradova: "Konkret qrup şəxslərin uğuruna hesablanmış dəyişikliyi heç kəs bizdən gözləməsin"

"Hansısa siyahı, kimin harada olub-olmaması ilə bağlı söylənən fikirlər indi yalnız ehtimaldan başqa bir şey deyil"

dan düşmək düzgün deyil, siyasət elə bu, deməkdir.

- Parlament seçkiləri ilə bağlı yayılan son xəbər budur ki, YAP 70 deputatın adını namizədlər siyahısına salmayıb. Siz siyahının formalaşdırılması prosesində iştirak edirsinizmi və ümumiyyətlə, bu barədə xəbərlər doğrudurmu?

- Vallah, bəzi dairələr ictimaiyyətə elə məlumatları yeritməyi çalışır ki, o sahə ilə, o işlə məşğul olan insanlar onu oxuyanda, eşidəndə təəccüblənirlər. Ona görə də mən gündəlik mətbuata diqqət yetirəndə və bir çox xəbərlərlə rastlaşanda təəccüb edirəm. Keçirdiyim hiss-həyəcan təəccübəndən o yana keçmir. Seçkilərə hələ bir az qalır. Hansı dairədən kimin namizəd olacağı ilə bağlı əlbəttə, bütün siyasi partiyalar iş aparır. Aparılan təhlillərin nə ilə nəticələncəyi isə yalnız həmin partiyaların verdiyi qərar zamanı açıqlanır. Ona görə də hansısa siyahı, kimin harada olub-olmaması ilə bağlı söylənən fikirlər indi yalnız ehtimaldan başqa bir şey deyil. Ehtimallar isə mən şərh etməzdim. Mənim hansısa şərhim sizə maraqlandırarsa, YAP-ın namizədlərlə bağlı siyahısı çap olunan sonra danışıraq.

- Hər halda, siz illərdir parlamentin sədarət kürsüsündə əyləşirsiniz, həmkarlarınızın fəaliyyətini də müşayiət edirsiniz. Şəxsi fikrinizi soruşuram, nə qədər deputat yenidən mandat qazanmağı haqq edib?

- Burda dəyərləndirmələr müxtəlif kriteriyalardan müxtəlif cür ola bilər. Onların heç də hamısı həqiqət olmaya bilər, yaxud subyektivliyin də müəyyən rol oynaması istisna deyil. Ona görə də mən heç zaman belə dəyərləndirmələri etmi-

mövqeyimi yalnız partiya prosedurları səviyyəsində müzakirə olunan zaman söyləyirəm. Ondan qalan vaxtlar biz yalnız partiya qərarlarını yerinə yetirən insanlarıq.

- İddialar var ki, Qərbin müəyyən dairələri müxalifətin müəyyən sayda mandat qazanmasını təmin etmək, onların nəticələrinin hakimiyyət tərəfindən tanınmasına nail olmaq istəyir. Hakimiyyətə bununla bağlı müraciətlər olmasından məlumatlısınız və müxalifətin şansını necə dəyərləndirirsiniz?

- Şansı dəyərləndirmə kriteriyası seçkidir. Hər kəs özünün şansını qabaqcadan proqnoz olaraq dəyərləndirə, yaxud seçkinin subyektivi olacaq insanlarla bağlı kənar dəyərləndirmələr də ola bilər. Bu, yalnız seçki günü seçicilərin münasibətilə təsdiqini tapır. İndi xarici dairələr nə istəyir, müxalifət nümayəndələri necə təmsil olunacaq, seçicilər bunu necə dəyərləndirəcək, bununla bağlı ehtimallar irəli sürməyin tərəfdarı deyiləm. İndi hazırda seçkiyə hazırlığın müəyyən mərhələsidir. Bu mərhələnin işləri ilə məşğul olmaq lazımdır. Təhlilçilər də müəyyən fikirlər söyləyə bilər. Amma biz seçicinin subyektivi olacaq bir qurumun nümayəndəsiyik, məsələyə tamamilə başqa kriteriya ilə yanaşırıq. Əgər hər zaman keçirilən seçkilərin nəticələrindən çıxış etsək və bu gün Azərbaycandakı siyasi qüvvələr nisbətini, gücünü, imkanlarını, sosial dayaqlarını nəzərə alsaq, ümumi şəkildə onu vurğulamaq olar ki, müxalifət dairəsinə mənsub olan insanlar yenə də məhdud sayda təmsil oluna bilər. Bunu da seçicilərin münasibətini nəzərə alaraq deyirəm. Çünki hər kəsi imkanlarına görə dəyərləndir-

"Hər kəs imkanlarını, sosial dayaqlarını artırmağı düşünsün, qanunu öz xeyrinə dəyişdirməyə çalışmasın"

- Seçki qanunvericiliyində konkret olaraq hansısa siyasi qüvvəni, siyasi partiyayı nəzərdə tutaraq dəyişiklik etmək mümkün deyil, mən də bunu mümkün hesab edirəm.

Seçki qanunvericiliyi onun bütün subyektivi üçün bərabər imkanlar müəyyənləşdirir. Bu bərabər imkanları, bərabər şəraitini kim necə dəyərləndirəcəksə, bu, artıq onun özünə aid olan məsələdir. Biz hansısa siyasi qüvvəyə hesablanmış dəyişiklikləri qanunvericilikdə edə bilmərik, etmərik və etmərik də düzgün deyil. Ona görə də hansısa belə dəyişiklikləri, konkret qrup şəxslərin uğuruna hesablanmış dəyişikliyi heç kəs bizdən gözləməsin. Biz YAP olaraq siyasi partiyalar üçün yaradılacaq bərabər şəraitin dəyişməsinə imkan vermərik, ona görə ki, biz heç özümü də qərar da belə bir üstün şəraitin yaradılmasını istəmirik.

yə çalışmasın.

- Avropa Oyunlarında beynəlxalq aləmdən gələn sətəpkilər onu göstərdi ki, qarşıdakı siyasi kampaniyalar dövründə, payızdakı parlament seçkilərində də təzyiqlər artan tendensiya üzrə gedəcək, seçkilərə xüsusi diqqət olacaq. Bu mənada təzyiqlərdən qaçmaq üçün hakimiyyət nələri planlaşdırır?

- Biz parlament və prezident seçkilərinin kifayət qədər diqqət tələb edən bir kampaniya olduğunu dərk edirik, qəbul edirik və bu diqqətin də olmasını istəyirik. Odur ki, biz ATƏT və Avropa Şurası Parlament Assambleyalarına bu seçkiləri izləmək üçün müşahidəçi göndərmək barədə müraciət etməmişik. Nə qədər böyük diqqət olacaqsə, o qədər aydın olacaq ki, kim hansı imkana malikdir və kim hansı nəticələri əldə edə bilər. Diqqətin olması bizi nara-

Yazıya sualla giriş vermək istərdim: başlığa çıxarılan problem niyə bu gün bizim üçün belə mühüm əhəmiyyət daşıyır? Ona görə ki, demokratiyanın bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda inkişafı və yayılması həmin problemin həllindən asılıdır. Çünki demokratik ölkələrin imici inkişaf etməkdə olan ölkələrdə liberal islahatların son hədəfi üçün nümunə olmaqla demokratiya uğrunda global mübarizənin vacib elementlərindən biridir.

Hikmət HACIZADƏ,
politoloq

Azərbaycanda və dünyada anti-Qərb

ovqatı - səbəb, nəticələr...

Faktdır ki, "Soyuq müharibə" bitdikdən sonra demokratik dövlətlərin imici Azərbaycan kimi ölkələrdə kifayət qədər yüksək olub. Əfsus ki, indi o, arzuolunan səviyyədə deyil. Səbəb?

Ondan başlayaq ki, Anti-qərb, konkret olaraq anti-Amerika ovqatı dünyada çoxdan mövcuddur. XX əsrdə bu hisslər əhəmiyyətli dərəcədə güclənib. Kəşfiyyat üzrə ABŞ Milli Şurasının (*National Intelligence Council*) direktoru Tomas Finqarın "2025-ci ilin global cərəyanları" (2008) məruzəsində qeyd edilir ki, dünyada ABŞ-ın siyasətindən narazılıq o həddə böyükdür ki, beynəlxalq gündəliklə bağlı irəli sürülən istənilən Amerika ideyası qabaqcadan gözdən salınmış kimidir - yalnız da ona görə ki, o, Amerikaya məxsusdur. Bəs Qərbi Avropaya, ABŞ-a qarşı bu narazılığın, bəzən də nifrətin kökündə nə durur?

Tədqiqatçılar deyir ki, XX əsrdə antiqərb fenomeninin əsas daşıyıcıları sol qüvvələr, ilk növbədə də SSRİ-nin və digər kommunist rejimlərinin hökumətləri, həmçinin də dünyadakı antiimperialist və konservativ dini fəallar olubsa, XXI əsrdə bu nifrət qrupuna Qərbi rəngli inqilabların ixracında suçlayan avtoritar qüvvələrin nümayəndələri də qoşulublar. Yəni əgər ABŞ XX əsrdə antikommunist rejimlərə dəstəkdə ittiham olunurdusa, XXI əsrdə liberal inqilabları yaymaqda suçlanır. Qərbin siyasətindən narazılığın əsas səbəbləri kimi tədqiqatçılar aşağıdakılara diqqət yönəldirlər:

- *Qərbi Avropa və ABŞ-ın dünya dominantlığının qəbul edilməməsi - başqa ölkələrin daxili işlərinə qarışmaq və onların suverenliyini boğmaq;*

- *daha uğurlu sivilizasiya modelinə qarşı qısqanclıq;*

- *guya sırf maddi dəyərlərə əsaslanan kapitalist sisteminin və burjuva həyat tərzinin məqbul sayılmaması;*

- *imperializm, müstəmləkəçilik və onların "neo" variantlarında ittiham olunmaq;*

- *liberal həyat tərzinin - qadınların bərabərhüquqluluğunun, "hər şeyə icazəliliyin", "məneviyyətsizliyin", "narko-*

manlığın", "fast-fud"un, "iqtisadi qeyri-bərabərliyə dözümlülüyün" və s. qəbul edilməməsi;
- *öz dominantlığını təmin etməkdən ötrü avtoritar ölkələrdə rəngli inqilablann və bütövlükdə qeyri-sabitliyin təşəbbüsçüsü kimi Qərbə nifrət edilməsi.*

Paradoksallıq ondadır ki, siz bu gün - XXI əsrdə yuxarıda sadalanan motivlərin səbəblərin hamısını arqumentli şəkildə boşa çıxarsanız belə, yenə də Qərbin siyasətindən narazılıq daşıyanlar ona qarşı şübhəli münasibətdən və nifrət hissindən imtina etməyəcəklər. Məsələn, Qərb dünyasının dominantlığı hesabına XX əsrdə azad ölkələrin sayı 10 (!) dəfə artaraq, əsrin başlanğıcındakı 11-dən sonunda 111-ə çatıb (*"Freedom House"nin arayışı*). Ancaq nədənsə bu fakt sırası müşahidəçinin şüurunda iz qoymayıb.

Mən hətta gənc amerikalı tələbələrəndən və təcrübəli müstəsislərdən belə antiimperializm söhbəti eşitməli olmuşam ki, bəs Buş - cinayətkardır, Reyqan - əxlaqsız insandır, ABŞ Liviya neftini, Zimbabve almazlarını ələ keçirmək istəyir. Göründüyü kimi,

hər bir insanın şüurunda anti-qərb hissləri xeyli dərinədir və bəzən hətta aşkar faktlarla da bu ovqata qalib gəlmək mümkün olmur.

Sıfır Məbləqli Oyun ("Zero-Sum Game")

Zənnimizcə, Qərbə qarşı kök atmış narazılıq ictimai şü-

nin milli marağı soyğunçuluqdur, onlar kasıb ölkələrin hesabına, onların neft və brilyantları hesabına zənginləşir (*necə ki, kapitalistlər də istismar elədikləri fəhlələrin hesabına zənginləşirlər*). Belə dostlar bizim nəyimizə lazımdır ki?

yaxın yaş var. "Zero-Sum Game" isə insanların şüurunda 15 min ildir mövcuddur. İndi aydındır ki, nədən insanlar Qərbin demək olar, bütün təşəbbüslərini neqativ qarşıyırlar: Qərb sadəcə, əvvəllər olduğu kimi, XIX əsrdəki kimi talançılıqda şübhəli bilinir. Bəl-

və rəngli inqilabı mümkünsüz eləməkdir.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, müstəqillik dövrümüzün başlanğıcında (1990-cı illər) Qərb bizdə olduqca populyar olub və ona az qala, Azərbaycanı sovet imperializmindən qurtaran xilaskar kimi baxılıb.

Ancaq çox tezliklə, Azərbaycana erməni təcavüzünə qarşı mübarizədə, habelə demokratiya və insan haqları uğrunda mübarizədə konkret köməyin olmaması nəticəsində Qərbin nüfuzu əriməyə başladı.

Bu proses (təbliğət) "güclülər həmişə talamalı və zəifləri aldatmalıdırlar" kimi "Zero-Sum Game" ideyasından mənəbə götürürdü. Belə situasiyada avtoritar strukturların antiqərb təbliğatı uğurlu olmağa bilməz. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda antiqərb təbliğatı avtomatik şəkildə Rusiyayönü təbliğata da çevrilmədi: yəni ki, Ağ Ev pisdir, Kreml isə yaxşı. İş də ondadır ki, belə rəğbət dəyişikliyinə ölkəni müstəqillik uğrunda mübarizənin köhnə yaraları və əlbəttə ki, Moskvanın erməni işğalına verdiyi dəstək xilas elədi.

"FAR CENTRE"-in 2011-ci ildə keçirdiyi rəy sorğusu bu xüsusda diqqətçəkəndir: sorğunun nəticəsindən aydın olur ki, Avropa İttifaqı və ABŞ-ın ölkəmizdəki nüfuzunun yaxşılaşmasına ehtiyacı var (*dost ölkələr: ABŞ - 5.4%, Avropa Birliyi - 7.4%, Türkiyə - 58.6%, Rusiya - 23%, islam ölkələri - 10.7%, İran - 4.2%*). Amma eyni zamanda respondentlərin təxminən yarısı (42%) Azərbaycan üçün Qərb demokratik inkişaf yolunun tərəfdarı olduğunu söyləyib ki, bu da ümidvericidir.

***

Təəssüflər olsun ki, ölkənin darmadağın edilmiş demokratik ictimaiyyəti, demək olar, müstəqil medianın yoxluğu yuxarıda toxunduğumuz "Positive-Sum Game"-in mahiyyəti ilə bağlı əhali arasında izahat işi aparmağı mümkün-süz edir. Belə vəziyyətdə antiqərb təbliğatına qarşı müqavimətin əsas yükü beynəlxalq demokratik birliyin üzərinə düşür.

Bundan əlavə, Qərb, - eğer ondan ötrü inkişaf etməkdə olan ölkələrin özünə qarşı ictimai rəğbəti önəmlidirsə, - beynəlxalq siyasətdə özünü real və prinsiplial güc kimi göstərməlidir. Bundan ötrü o, Ukrayna və Gürcüstana real şəkildə dəstək verməyə başlamalı, həmçinin Azərbaycan, Belarus və Orta Asiya ölkələri kimi ölkələrə münasibətdə ikili standartlardan imtina etməlidir.

li məsələdir ki, yuxarıda toxunulan yeniliyi başa salmaq və izah etmək ki, 15 min illik qaydalar artıq dəyişib, bundan ötrü olduqca böyük səylər tələb edilir, nəinki ABŞ-ın xarici siyasətini və ya davranışının yeni mənəblərini anlatmaq üçün bu gün göstərilən səylər.

Maraqlıdır, ölkədə İraq və Liviyadakı yaxın dövrün hadisələri ilə bağlı kiminlə söhbət etdimse, demək olar, hamı tam əmin idi ki, ABŞ onların neftini ələ keçirmək üçün orada hərbi əməliyyatlar aparır. Dünyadakı insanların əksəriyyəti elə belə düşüncəli. Mən isə həmsöhbətlərimi heç cür inandıra bilmirdim ki, həmin neftin pulları Amerikanın deyil, İraqın və Livianın xəzinəsinə axır və İraqda heç ABŞ-ın neft şirkətləri də yoxdur.

"Positive-Sum game"

"Positive-Sum Game"-in müddəalarını daima izah etmək gərəkdir, çünki bu gün min illər ərzində şüurumuzda kök salmış "Zero-Sum Game" yox, məhz bu qanun ABŞ-ın davranışının əsasında durur. Həmin müddəalar aşağıdakılardır:

- *əməkdaşlıq bu gün daha çox pul gətirir, nəinki soyğunçuluq;*

- *biz sizə ona görə kömək edirik ki, sizə yaxşı olanda bizə də yaxşı olur;*

- *sizin neftiniz və almazınız bizə lazım deyil, biz istəyirik ki, siz stabil inkişaf edəsiniz, zənginləşəsiniz və bizim rentgen aparatlarımızı ala bilərsiniz.*

(*Adətən Qərbin xarici siyasətini izah etmək üçün bu gün istifadə olunan "Biz insanların, malların və ideyaların maneəsiz hərəkətinin tərəfdarlığı" frazası cəmiyyətin sırası üzvləri tərəfindən çətin qəbul olunur*).

Azərbaycanda anti-amerikanizm

"Ərəb baharı", ələlxüsusda Ukraynadakı Maydan hadisələri başlandıqdan Azərbaycan əhalisi həm Rusiya, həm də yerli KİV-lər tərəfindən güclü antiqərb təbliğatına məruz qoyulur. Məqsəd - ölkədə demokratik prosesi durdurmaq

Müasir Amerika siyasətinin mənəbləri

Marks iddia edirdi ki, "Zero-Sum Game" nəticəsində varlılar daha da varlanacaq, kasıblar isə daha kasıb olacaq və nəticədə kasıblar çıxılmaz vəziyyətdə inqilab edəcək və həm də dünya inqilabı edəcək. Ancaq XIX əsrin sonunda aydın oldu ki, "Zero-Sum Game" qanunu işləmir. Heç kim də düz-əməlli başa düşə bilmədi ki, bu, necə oldu, varlılar yalnız o yerdə varlandı ki, orada kasıblar da varlanmağa başladılar. İstehsalçılar işçilərin əmək haqqını artırmalı idilər ki, onlar istehsalçıların mallarını alsınlar. Beləcə, kasıblar da varlandırdılar və dünya inqilabı baş vermədi. Mal istehsalında resursların rolunun azalması (*bu gün resurslar dünya istehsalının cəmi 4%-ni təşkil edir*), əmək bölgüsü və azad bazar "Zero Sum Game"-in qaydasını ləğv etdi. Və artıq insanlar və millətlərarası münasibətlərdə başqa bir qanun işləməyə başladı - onu elmi ədəbiyyatda "Sıfır məbləqli oyun" (*"Positive-sum Game"*) adlandırdılar - bu oyunda qarşılıqlı əlaqələrdən hər iki tərəf udur.

Bu "tarixi qanun"u əsas kimi götürsək, o zaman düşünmək olar ki, ABŞ beynəlxalq arenada nə edir-etsin, bu - yekun etibarilə talan və oğurluqdur. Başqa cür ola bilməz. Ayrı sözlə, Birləşmiş Ştatların (*həm də istənilən başqa ölkə-*

Ukraynadakı Maydan hadisələri başlandıqdan Azərbaycan əhalisi həm Rusiya, həm də yerli KİV-lər tərəfindən güclü antiqərb təbliğatına məruz qoyulur. Məqsəd - ölkədə demokratik prosesi durdurmaq

Ukraynadakı Maydan hadisələri başlandıqdan Azərbaycan əhalisi həm Rusiya, həm də yerli KİV-lər tərəfindən güclü antiqərb təbliğatına məruz qoyulur. Məqsəd - ölkədə demokratik prosesi durdurmaq

Qızlara niyə vitamin verilmir

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Tartaren yeməyini məhdudlaşdırmağa bəzi başqa ağıllı məşqlər də əlavə etdi. O özünü uzun yürüşlərə alışdırmaq üçün hər səhər dirsəklərini qatlayıb böyrünə qısaraq və qədim insanların adətincə ağzına iki çaylaq daşı alaraq gah cəld, gah da gimnastik addımlarla dalbadal yeddi-səkkiz dəfə şəhəri dövrə vururdu"

(Alfons Dode, "Taraskonlu Tartarenin qeyri-adi macəraları")

Artıq 2 aya yaxındır Dövlət Bayraq Meydanı idarəsinə təzə müdür qoyulmuşdur, lakin geniş xalq kütlələri hələ də bu adam haqda məlumatsızdır. Bəlkə dilim-ağzım qurusun, bu da ermənilərlə qohumluq əlaqələrinə malikdir? Bəlkə onun ayaq barmağının biri çoxdur? Nəsl-nəcəbəti necədir? Yatanda dişlərini fırçalayır mı? Qurban bayramında qoyun alıb kəsdirir mi? Bayrağımızın rənglərinin mənasını bilir mi? Bunlar hamısı ciddi dövlətçilik məsələləridir, gərək vaxtında öyrənəsən, yoxsa sonra cürbəcür biabırçılıqlar ortaya çıxır.

Hardasa 15 gün qabaq Moldovada da müəyyən hadisələr baş verdi, mən bunun da təsiri altındayam. Orda Kiril Qaburiç adlı baş nazir istefaya getdi, onunla birgə bütün kabinet də istefa verdi, təəvvür edin, yerdə diş qurdalamağa bir nazir də qalmadı. Əlbəttə, hardan təəvvür edə bilərsiniz, 20 ildir kresloya diffuziya eləmiş Nazirlər Kabinetinin altında yaşayırınsız. AMEA Tarix İnstitutunun direktoru Yaqub müəllim həтта Böyük Hun İmperatorluğu tarixini Artur Rasizadəni danışdırıb öyrənir, çünki Artur müəllim o dövrün canlı şahidi olmuşdur. Daxili işlər nazirimiz vəzifəyə qoyulanda Stalingrad uğrunda gərgin döyüşlər gedirdi. Baş prokurorun ilk dəfə təyin olunduğu gün Tunqus meteoriti Sibirə düşmüşdü. Amma təbii ki, bunların heç birisi Sabir Rüstəmخانının deputat vəzifəsinə qoyulması tarixinə çata bilməz. Sabir müəllim ilk dəfə mandat alan ay ulu babamız azıxantrop Füzuli şəhərindən 16 kilometr aralıda yerləşən mağarada ulu nənəmiz azıxantropun alt çənəsini vurub qırışdırıb. Bu da hardasa 400 min il qabaq olmuşdur. Hazırda həmin çənənin maketi Azərbaycan Tarix Muzeyində saxlanılır. Əslini sovet dövründə kiməsə satmışıq.

Bax, mən hələ də fikirləşirəm görəsən Moldovada bütün nazirlər birdən istefa verəndə ölkə camaatı başına haranın daşını salıbdır? Nazirsiz yaşamaq olarmı? Bizim analoqu olmayan Azərbaycanımızda, şükürlər olsun, belə hallar mümkün deyildir. Lap Artur müəllim istefa versə belə o biri nazirlər yerlərində qalarlar. Sözləşib, bu Kiril Qaburiç-in adı yəqin sizə tanış gəldi, adam bir neçə il qabaq bizdə "Azercell"-in şefi işləmişdi. Bəs niyə dövlətçilik təcrübəmizi tam əxz eləməyib, qaranlıq qaldı. Bir az əxz eləyib, o da istefa səbəblərindən göründü, çünki diplomu saxta imiş. Amma adam da diploma görə istefa verər? Soxum boyunu yerə. Burnundan gəlsin sənə göndərdiyimiz konturlar. Nə isə, çox əsəblərimi korlamaq da istəmirəm.

Cüdo milli komandamızın Avropa Oyunlarında göstərdiyi uğursuz nəticə, indi isə komanda üzvlərinin narazılıqları da bir tərəfdən üreyimizi sıxır. Komanda üzvü qızlar deyir ki, onlara həтта vitamin də verilməyibdir! Deyirlər bəs dövlətin ayırdığı pullar hani, biz kimonu paltarını da öz cibimizin pulu ilə alırdıq. Əsasən keçmiş nazir, İsmayıl alovlarında yanan Füzuli Ələkbərovu qınayırlar. Halbuki Füzuli müəllimin bir günahı yoxdur. Qabaq nazir idi, pul gəlirdi, vitamin alırdı. İndi bağda ərik qurtarıb, bu da sponsorluq edə bilmir. Əgər cüdoya pul istəyirsinizsə gərək Füzuli müəllim təzədən nazir yerinə, onun qardaşı da icra başçısı yerinə qoyula, qardaşı oğlu isə İsmayılıda hotel açsın, hoteldə camaatı söyə, hotel yana, Tofiq Yaqublu təzədən dura gedə rayona və sairə. Ən əsası, bütün bu dövriyyəni təmin etməyə üçün buruqdan axan şeyin qiyməti qalxmaldır. Yoxsa bu burnufırtlıqlı gəncər elə bilir yel esib qoz tökülübdür. Bizim o biri komandaların hərəsinin bir vedrə medal almasına da paxıllıq eləmək lazım deyil. O idman növlərinə dövlətlər 5-ci dərəcəli idmançı göndərmişdi, çünki önəmsiz turnir idi. Cüdo da isə olimpiyada lisenziyası qazanmaq imkanı vardı, o üzdən güclülər gəldi, bizimkiləri çırpıb getdilər.

Ermənistanда iyunun 23-də elektrik enerjisi qiymətlərinə etiraz məqsədilə başlamış mitinqlər davam edir. Polisin çağırışlarına baxmayaraq, etirazçılar hələ də Baqramyan prospektində aksiyanı davam etdirirlər. Aksiyaları davam etdirməkdə qərarlı olan qrup meydana gələyir.

İrəvan polisi iştirakçılara müraciət edərək aksiyaya son qoymağa çağırıb. **Sitat:** "Polis aksiyanın təşkilatçı və iştirakçılarını sağlamlıq düşünməyə, konstitusiyaya və ölkənin qanunlarına, digər şəxslərin hüquq və qanuni maraqlarına hörmət nümayiş etdirərək könüllü şəkildə Baqramyan prospektinin 10 gündür davam edən blokadasına son qoymağa çağırır" deyir, polisin bəyanatında bildirilir.

Qərribə də olsa, Ermənistan polisi aksiyaya iştirakçılara qarşı xeyli humanist davranır. Doğrudur, aksiyanın ilk günlərində polis hücum edərək xeyli etirazçı döyərək həbs etmişdi, 237 nəfər isə polisə aparılmışdı. Ancaq sonradan hökumət geri addım atdı, hökumət geri çəkilib, aksiyaya iştirakçılara maneə yaranılmayıb. Baxmayaraq ki, demək olar hər gün polis mitinqin dayandırılması üçün onlara xəbərdarlıq edir. İrəvan polis rəisinin müavini Valeri Osipov aksiyalar icazəsiz olsa da, polisin tədbir görmədiyini bildirir.

Ancaq Ermənistan hakimiyyətinin kütləvi etiraz aksiyasına dözümlü münasibəti maraqlıdır. Məsələ burasındadır ki, 2008-ci ildə prezident seçkilərindən sonra Ermənistan baş verən kütləvi etiraz aksiyaları zamanı 10 nəfər öldürülmüşdü. Ümumiyyətlə, bu ölkədə hökumətə qarşı etiraz aksiyaları bir qayda olaraq polisə ciddi toqquşmalara səbəb olur. Ancaq indi qəflətən hökumət geri addım ataraq etirazçılara zor tətbiq etmir. Baxmayaraq ki, artıq bir sıra müşahidəçilər bu aksiyaların Sərkisyanın devrilməsinə səbəb olacağını proqnozlaşdırır. Ermənistan prezidentinin birdən-birə daha demokrat və etiraz aksiyalarına dözümlü olmasının səbəbi nədir?

Siyasi şərhçi, "Trend" agentliyinin direktor müavini Arzu Nağıyev deyir ki, İrəvanda 10 gündür davam edən etiraz aksiyaları yalnız enerji qiymətlərinə etiraz deyil, həm də Sərkisyan hakimiyyətinə qarşı etiraz aksiyasıdır: "İlk gündən də hiss olunurdu ki, bu mitinq əsasən qərbyönlü bir mitinqdir. Enerji tarifinin qaldırılması mə-

"Ermənistan Kremlin vassalı olsa da, Qərbdən çəkinir"

Ekspertin fikrincə, Sərkisyan Qərblə əlaqələrini qırmamaq, daha artıq təzyiqlə üzləşməmək üçün etiraz aksiyalarına dözür

sələsi də bəhanə idi. Bir müddət sonra Avropa İttifaqının bayraqları qaldırıldı. Sonradan Rusiya telekanalları qovuldu, təşvişə düşən Rusiya təcili orduya yardım adı ilə 200 milyon yardım etdiyini bəyan etdi. Yəni bu arada Sərkisyanın Brüsselə getməsi də Rusiyaya bir mesaj oldu. Bu o deməkdir ki, ermənilər və hakimiyyət qərbyönlü siyasət istəyirlər, demokratik dəyərlərə çalışırlar. Rusiya isə heç cürə buna razı ola bilməz. Çünki belə olan təzədə 102-ci baza oranı tərk etməlidir. Bu baş versə Dağlıq Qarabağ məsələsində müəyyən irəliləyiş ola bilər, daha doğrusu, Cənubi Qafqazda bir müharibə ocağı da söndürülə bilər. Təəssüf ki, Ermənistan hakimiyyətində bu gün müharibə, təcavüz üzərində qurulan bir klandır. Bu da rusları qane etsə də Qərbi qane etmir. Yəni necə deyirlər, tərəziyə qoyanda son 20 ildə rusların və Qərbin ermənilərə etdikləri bir ölçüyə gəlir. Buna görə də Sərkisyan özünü demokrat kimi aparmağa çalışır, çünki onsuz da onun ayağına yazılısı qan çoxdur, ruslara tam inamı olmadığı üçün necə deyirlər, gələcək üçün hakimiyyət dəyişikliyi olsa "özünə ayaq yeri" qoyur".

Arzu Nağıyev deyir ki, Sərkisyan Qərblə əlaqələrini qırmamaq, daha artıq təzyiqlə üzləşməmək üçün etiraz aksiyalarına dözür: "Yeni zorakılıqla hər hansı bir sakitlik yaransa, Qərb Sərkisyanı qəbul etməyəcək. O, bunu başa düşdüyü üçün belə edir. Yəni hər hansı bir zorakılıq olsa, bəyanatlar başlayacaq, maliyyə yardımları artacaq, diaspora hərəkatə keçəcək. Bu bir tendensiyadır. Qərbin razılığını qazanmaq, narazı salmaq üçün edir. Əsas məsələ budur. Daha doğrusu, Sərkisyan və ümumilikdə Ermənistan hakimiyyəti rusların vassalı olsa da, Qərbdən çəkinir".

□ KƏNAN

Ermənistan Rusiyadan aldığı texnikanı Azərbaycanla sərhədə göndərəcək

Erməni tərəfinə dövlət ixrac kreditinin verilməsi haqqında Ermənistan-Rusiya hökumətlərarası sənədi çərçivəsində alınmış hərbi texnika erməni-Azərbaycan sərhədlərində silahlanmanı yaxşılaşdırmağa imkan verəcək.

Oxu.az "Novosti-Armeniya"ya istinadən xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan parlamentində iyulun 2-də erməni müdafiə nazirinin müavini Ara Nazaryan "Daşnaksütyun" parlament fraksiyasının deputatı Artsvik Minasyanın alınan hərbi texnikanın erməni-Azərbaycan sərhədində müdafiəni gücləndirməyə imkan verib-verməyəcəyi barədə sualı cavablandırarkən bildirib.

Xatırladaq ki, Rusiya Ermənistanı öz istehsalı olan hərbi məhsulların tedarükünün maliyyələşdirilməsi üçün 200 mln. dollar məbləğində dövlət ixrac krediti ayırıb.

Mahmudov "Kalaşnikov" konserninin sahiblərindən biri oldu

Rusiyanın Ural Dağ-Metallurgiya Şirkətinin sahibi İsgəndər Mahmudov "Kalaşnikov" silah konserninin sahiblərindən birinə çevrilib.

ANS PRESS-in

məlumatına görə, Mahmudov Rusiyanın "Rostex" dövlət korporasiyasına daxil olan "Kalaşnikov"un səhmlərinin 12,25%-ni öz tərəfdaşı Andrey Bokarevdən satın alıb. Beləliklə, səhmlərin 25%-i İsgəndər Mahmudova məxsusdur. Səhmlərin 51%-i isə "Rostex"də qalıb. Andrey Bokarevin əlində isə səhmlərin 12,25%-i var.

"Turan" xatırladır ki, "Kalaşnikov" konserni 2013-cü ilin avqust ayında qeydiyyatdan keçirilib. O, Rusiyanın İjevsk şəhərində yerləşən iki müəssisənin - "İjmaş"-ın və İjevsk Mexanika Zavodunun əsasında yaradılıb. Konsernə avtomat və snayper silahları, idarə olunan artilleriya mərmiləri və geniş çeşiddə mülki məhsullar istehsal edilir.

"Forbes"-in məlumatına görə, Rusiyanın 15-ci varlı adamı olan İsgəndər Mahmudovun kapitalı 2,7 milyard dollara bərabərdir. Milliyyətə özbək olan İsgəndər Mahmudov 1963-cü ildə Buxara şəhərində anadan olub. 1980-ci illərdə Daşkənddə gizli sex sahibi kimi çalışan İsgəndər Mahmudov 1991-ci ildə Moskvaya köçüb və leqal bizneslə məşğul olmağa başlayıb.

Ukraynanın gürcü naziri Saakaşviliyə görə istefa ərizəsi yazdı

Ukraynanın səhiyyə naziri Aleksandr Kvitaşvili istefa ərizəsi yazıb. APA-nın UNN-ə istinadən verdiyi məlumata görə, A. Kvitaşvili Odessa vilayətinin qubernatoru Mixail Saakaşvilinin tənqidindən sonra bu addımı atmaq qərarına gəlib.

Ukrayna parlamentinin "Pyotr Poroşenkonun Bloku" fraksiyasının sədr müavini İqoq Kononenko bildirib ki, hələlik Nazirlər Kabineti A. Kvitaşvilinin ərizəsinə baxmayıb.

Aleksandr Kvitaşvili

Xatırladaq ki, bir neçə gün bundan öncə Saakaşvili Kvitaşvilini istefa verməyə çağırmışdı.

Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfiri iyulun 1-də Xarici İşlər Nazirliyinə (XİN) dəvət olunub. Burada ona rəsmi Bakının notası təqdim edilib. XİN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, nazir müavini Xələf Xələfov diplomata Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərində yaradılmış qondarma separatçı rejimin başçısı kimi özünü təqdim edən Bako Saakyan adlı şəxsin Böyük Britaniyaya səfəri və "Chatham House - Kral Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu"nda 8 iyul 2015-ci ildə keçirilməsi nəzərdə tutulan tədbirdə iştirak edəcəyi ilə əlaqədar Azərbaycan hökumətinin qəti etirazı bildirilib.

Xələfov bu kimi halların Azərbaycan və Böyük Britaniya arasında mövcud olan dostluq və strateji münasibətlərin ruhuna uyğun olmadığını vurğulayıb və Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə qarşı yönəlmiş addım kimi qiymətləndirib.

Öz növbəsində səfir İrfan Siddiq Britaniyanın Dağlıq Qarabağdakı rejimi tanımadığını və onunla heç bir əlaqəsinin olmadığını bildirərək, Azərbaycanın narahatlığı barəsində ölkəsinin Xarici İşlər Nazirliyinə məlumat verəcəyini diqqətə çatdırıb.

Həmçinin Xarici İşlər Nazirliyinin təlimatı əsasında Azərbaycan Respublikasının bu ölkədəki səfirliyi tərəfindən mə-

sələ ilə bağlı Böyük Britaniya Xarici İşlər Nazirliyində görüş keçirilib və müvafiq etiraz məktubu təqdim edilib. Azərbaycanın Londondakı səfirliyinin məktubuna cavab olaraq, İngiltərə XİN-in məktubunda bildirilib ki, Böyük Britaniya Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyü və müstəqilliyini dəstəkləyir, Dağlıq Qarabağda yaradılmış rejimi tanımır və Britaniyanın bu mövqeyi dəyişməz olaraq qalır. Cavab məktubunda habelə separatçı rejimin başçısının Böyük Britaniyaya səfərinin hökumət tərəfindən təşkil edilmədiyi və onun Londonda olacağı müddətdə heç bir hökumət rəsmisi ilə görüşünün olmayacağı xüsus vurğulanıb.

Bakı separatçıya görə Britaniyaya nota verdi

Londondan cavab gəldi; Qərblə münasibətlərdəki gərginlik Qarabağı da təhdid edir və separatçı rejimi ruhlandırır...

İrfan Siddiq

Xatırladaq ki, bu il mayın 3-də Fransadan olan bir neçə deputat Dağlıq Qarabağda qanunsuz seçkiləri müşahidə elədiyi üçün Azərbaycan Fransa-yə etiraz notası təqdim etmişdi. Notada bu faktın Azərbaycanla Fransa arasında dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin ruhuna, həmçinin Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri kimi mandatına uy-

ğun gəlmədiyi, münasibətlərin həllinə xələf gətirəcəyi vurğulanırdı.

Hərçənd 3 may tarixindəki saxta seçkiləri Rusiyada olan deputatlar da "izləmişdi", üstəgəl, Moskva Cənubi Osetiya "parlamentinin" spikeri Anatoli Bibilovu "müşahidəçi" qismində Xankəndinə göndərmişdi, bununla belə, Bakı Rusiyaya analoji nota təqdim etməmişdi. Bö-

yük Britaniya isə Fransa və Rusiya kimi vasitəçi dövlət deyil. Fransa və Rusiyadakı kimi separatçı rejimin nümayəndəliyi də Londonda fəaliyyət göstərmir.

Bütün hallarda gerçəklik və təəssürat belədir ki, İngiltərə də daxil, Qərb Qarabağın separatçı liderlərini nədənsə Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestryanı bölgə, Krım və Donbas separatçılarından 1-2 köynək özünə yaxın sayır. ABŞ isə üstəlik, hər il onlara maliyyə yardımları ayırır. Halbuki postsovet məkanında digər separatçı bölgələrin rəhbərlərinə qarşı sərt sanksiya rejimi qüvvədədir, onların Qərb ölkələrinə, ABŞ-a girişi yasaqlanıb.

Bizcə, belə ikili durumun yaranmasında xristian faktorunu, güclü erməni diasporunun mövcudluğu (baxmayaraq ki, İngiltərədə güclü erməni icması

yoxdur və bu ölkə bizə Fransadan daha yaxındır) amili ilə yanaşı, Azərbaycanın müsəlman ölkə olması və bir az da Qərbdən məsafə siyasəti yürütməyə üstünlük verməsi az rol oynamır. Xüsusən də son vaxtlar Bakının Qərblə münasibətlərində müşahidə edilən gərginlikdən Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin də maksimum faydalanmağa çalışdığı görünür.

Odur ki, nota vermək öz yerində, bir an önce bu gərginlikdən, Azərbaycanı təcridə aparan yanaşmadan qurtulmaq, Qərblə əlaqələrdə sahman yaratmaq və dialoq haqda düşünmək zamanı da çatıb. İlk addımı rəsmi Bakı atmalıdır. Çünki Azərbaycan Qərbə daha çox möhtacdır, nəinki əksinə. Ən önəmlisi, bunu Dağlıq Qarabağın taleyi dikte edir.

□ Z.SƏFƏROĞLU

Almaniyanı Avropa Birliyində güclü edən nədir?

Ekspert bu dövlətin Avropa komandasının kapitanı olmasının səbəblərini açıqladı

Almaniya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərdə uzun müddətdir hökm sürən gərginlik davam edir. Almaniya Azərbaycanı tənqid münasibətinə gətirdikə artması Avropa Birliyinin (AB) də Azərbaycanla münasibətinə təsir göstərməkdədir. Açıq-aydın görünür ki, bu dövlət AB kimi nəhəng beynəlxalq təşkilata ən ciddi təsir gücünə malikdir.

Bəs onu AB-də güclü, söz sahibi edən nədir? **Siyasi ekspert Şahin Cəfəri** bildirdi ki, hazırda AB-nin iqtisadi baxımdan ən qüdrətli üzvü olan və birliyin büdcəsinə ən böyük töhfəni verən Almaniya, ona görə də onun birlik daxilində aparıcı rola malik olması təbii: "Tarixə qısaca ekskurs etsək, II Dünya müharibəsindən sonra almanların beynəlxalq siyasətdə şüurlu şəkildə passiv rol seçdiklərini görürük. Faşizmin törətdiyi ağır cinayətlər və bütün qitəyə vurduğu dəhşətli zərbələrdən sonra alman cəmiyyəti günahkarlıq hissinin təsiri ilə daha çox öz içine qapanıb və yarılarını sarımaqla məşğul olub. Hətta Almaniyanın şərqini ələ keçirə-

rək orada Almaniya Demokratik Respublikası yaradan SSRİ-dən qaynaqlanan real təhlükəyə rəğmən, Almaniya 1949-cu ildə NATO-nun təsis olunmasında iştirak etməyərək yalnız 6 il sonra bu hərbi-siyasi bloka qoşulub. Almaniya SSRİ-nin dağılmasından sonra da beynəlxalq arenada ciddi fəallıq göstərməyib və birləşmədən sonra şərq torpaqlarının ölkənin inkişaf etmiş qərbinə sosial-iqtisadi inteqrasiyasına daha çox diqqət yetirib. Ölkənin Avropa inteqrasiyasındakı roluna gəldikdə isə Almaniya

1951-ci ildə Avropa Polad-Kömür Birliyinin və 1957-ci ildə Avropa İqtisadi Birliyinin təsisçilərindən biri kimi bugünkü Avropa Birliyinin təməlini atan əsas dövlətlərdəndir. Hazırda isə AB-nin iqtisadi baxımdan ən qüdrətli üzvü olan və Avropa Birliyinin büdcəsinə ən böyük töhfəni verən Almaniyanın birlik daxilində aparıcı rola malik olması təbii.

Ş.Cəfəri onu da dedi ki, Almaniya ərazisinə görə bəzi Avropa Birliyi ölkələrindən kiçik olsa da, əhalisinin sayına və ÜDM-in həcminə görə ilk sıra-

dadır: "Almaniya iqtisadiyyatı durğunluq müşahidə olunan digər Avropa ölkələrindən fərqli olaraq inkişafdadır, Merkel hökuməti mövcud maliyyə ilini kəsisiz və profisitlə (gəlirlərin xərcləri üstələməsi) başa vurmağı nəzərdə tutub. Milli gəlir 2,1 trilyon avronu ötüb, xarici ticarətin həcmi təxminən 2,5 trilyon avro təşkil edir, ixracatın həcmi bu ilin yekunlarına görə 1 trilyon 180 milyard avro həcmində proqnozlaşdırılır. Təbii ki, bu miqyasda iqtisadi gücə malik dövlətin beynəlxalq proseslərdə rol almaması qeyri-mümkündür. Xarici işlər naziri Valter Ştaynmayerin belə bir sözü var ki, Almaniya beynəlxalq siyasətə dair yalnız şərhlərə kifayətlənməyəcək qədər böyük dövlətdir. Lakin Almaniyanın hazırda beynəlxalq siyasətdə birtərəfli addımlardan daha çox AB çərçivəsində bir komanda oyunçusu kimi çıxış etməyə üstünlük verdiyini söyləmək doğru olardı. AB müasir dövrdə global oyunçuya çevrilərək beynəlxalq proseslərdə ciddi ağırlığa malikdir və öz iqtisadi gücünə, nüfuzuna görə AB komandasının kapitanı kimi qiymətləndirə biləcəyimiz Almaniyanın qurum daxilində ümumi strategiyaların hazırlanması və həyata keçirilməsində həlledici rolu var. Təsədüfi deyil ki, hazırda istər birlik çərçivəsində ortaya çıxan böhranların (Yunanistanın iflası, Britaniyanın birlikdən çıxmaq istəməsi) qarşısının alınması və birliyin monolitliyinin qorunmasında, istərsə də

AB-nin qonşusu olan Ukraynada cərəyan edən münaqişənin həllində ən çox fəallıq göstərən Avropa paytaxtı məhz Berlindir".

Ekspert sonda qeyd etdi ki, yaxın gələcəkdə Almaniyanın

beynəlxalq siyasətdə rolunun daha da güclənəcəyini söyləmək olar. Ona görə də Azərbaycanın belə bir ölkə ilə münasibətlərinin istiləşməsi ölkəmizin xeyrinə olardı.

□ Etibar SEYİDAĞA

Azərbaycanın müdafiə naziri Litvanın baş naziri ilə görüşdü

Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov Litvanın baş naziri Algirdas Butkevičius ilə görüşüb. Müdafiə Nazirliyinin saytı bildirir ki, görüşdə iki ölkə arasında əlaqələrin bütün istiqamətlər üzrə müvəffəqiyyətlə inkişaf etdiyi vurğulanıb, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə ətraflı məlumat verilib.

İkitərəfli əməkdaşlıq sahəsində yaxşı təcrübənin mövcudluğunu qeyd edən müdafiə naziri qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsinin Azərbaycan üçün faydalı olduğunu xüsusi vurğulanıb.

Z.Həsənov bildirib ki, ölkələr arasında məsləhətləşmələrin aparılması və əməkdaşlığın genişləndirilməsi Avrasiya məkanında sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə öz töhfəsini verəcək.

Tərəflər beynəlxalq terrorizm, ekstremizmin bütün növləri, təcavüzkar separatizm və digər bu kimi beynəlxalq təhlükəsizlik və sabitliyə təhlükə törədən ümumi təhdidləri pisləyib və onlara qarşı mübarizədə beynəlxalq səylərin artırılmasının zərurliyini xüsusi qeyd ediblər.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında da geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra Z. Həsənov 1991-ci ildə keçmiş sovetlər birliyindən ayrılaraq Litvanın müstəqillik qazanması uğrunda mübarizədə şəhid olanların xatirəsinə ucaldılmış Müstəqillik abidəsinə ziyarət edərək önünə əkilil qoyub.

AXCP-nin Nərimanov təşkilatının sabiq şöbə müdiri, partiyadan qovulan Ağaşirin Tanrıverdioglu iyulun 1-də axşam saatlarında keçmiş partiyadaşı, qurumun Rəyasət Heyətinin üzvü Sahib Kərimli tərəfindən fiziki təzyiqlərə məruz qaldığını bildirib.

Ağaşirin Tanrıverdioglu

Sahib Kərimli

sibətdə ifrata varırlarsa, qarşı tərəfin aşağıda açıqlayacağım eməlləri nəzərə alınmazsa, deməli, bu ölkədə söyüşdən əziyyət çəkən iradə sahibləri hallarından məmnundular".

AXCP funksioneri gəlişləri barədə də məlumat verib:

"Bir neçə biznes sahələrinə fəaliyyət göstərmişəm. 1999 - 2004-cü illər ərzində çap məhsullarının istehsalı və satışı ilə məşğul olmuşam.

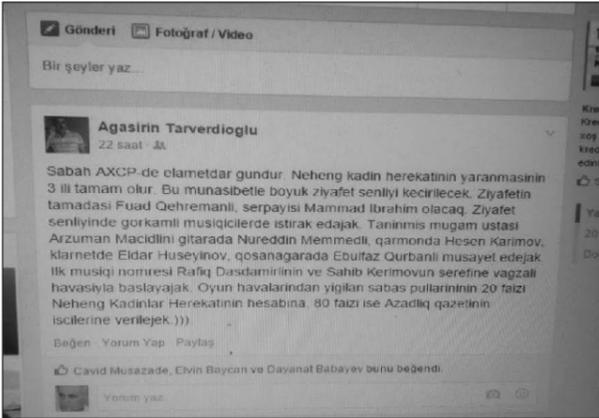
"Yeni Müsavat"a açıqlamasında A.Tanrıverdioglu başına gələnləri belə nəql etdi: "Mən Razi Nurullayevlə görüşdüm. Mənə dedi ki, Sahib Kərimli səndən narazıdır, nə məsələdir? Dedim ki, səbəbini bilmirəm, nə lazımdısa ona etdim. Sadəcə, o, mənə bigənlik etdi. Bildirdim ki, onunla heç bir problemim yoxdur. Razi bəy ondan danışmamağımı xahiş etdi. Söhbət bir həftə əvvəldən olub. Bundan sonra Rafiq Daşdəmirli məni cəbhəçilər olmayan gizli bir yere çağırdı. O da mənə dedi ki, Sahibin sənə qarşı olan aqressiyasından xəbərdaram. Planlarımızın pozulmaması üçün susmağımı xahiş etdi. Açıq şəkildə dedim ki, Sahib kafedən bayıra çıxmır, narazı elektorat artıq onu qəbul etmir. Yalandan deyir ki, "filan yerdə 200, nə bilim 300 adamım var". Onun bu qədər gücü olsa, mən də ona yetərinə yardımını edərdəm. Arzuman Məcidlidən başqa o partiyada onun adamı yoxdur. Kiməsə pul verməklə, pivə almaqla nəticə qazanan deyil. Bunları Rafiq bəy də dedim. Bununla söhbət qapandı. Facebookda satirik status yazdım. Razi, Rafiq və Arzuman bəyin də adı hallanırdı. Arzuman bəy mənə dedi ki, bu söhbət sənə baha başa gələcək. Əhəmiyyət vermədim".

Sabiq şöbə müdiri döyülmə səbəblərindən də danışdı: "Baş verənlərdən sonra qərar verdim ki, narazı elektoratı toplayıb, təşkilat yaradaq. Müsavatda da bu cür insanlar var. Xalq gəncləşmə görür, gəncliyi istəyir. Gənc olmasam da, qoca da deyiləm. Cəmiyyətin yeni təşkilat görməsini istədim. Artıq işlərin Sahibliyi olmadığını anladım. Bunlar da eləməzlər tənbellik, hamısını Sahibə çatdırarlar. Sadiq dost hesab etdiklərim Razi Nurullayev, Rafiq Daşdəmirli Sahibə xəbər verərlər. O da zəifləyəcəyini duyub, oturduğum kafedə mənə hücum etdi. Yanında 25 yaşında idmançıya oxşar şəxs də var idi. Salamsız-kəlamatsız Sahib mənə dedi ki, Ağaşirin, sən mənə neyləyə bilərsən? Çaya dəvət etdim. Gördüm ki, yanında olan şəxs də üstümə gəlir. Ayağa qalxmaq istəyəndə, başıma zərbə endirdi. Döyməyə başladılar. Ara-sıra cavablarını verirdim. Amma iki nəfər idilər. Camaat aralayandan sonra Sahib açıq şəkildə dedi ki, sənə məhv edəcəm. Sonradan kafeyə gələn Arzuman da onu müdafiə etdi.

Qanun çərçivəsində 18-ci polis bölməsinə şikayət etdim. Tibbi ekspertizadan keçdim. Məcbur olub, kirayə qaldığım yeri də dəyişdim. "Yeni Müsavat" vasitəsilə Ramil Usubova,

AXCP-dəki döyülmə faktının şok pərdəarxası...

Ağaşirin Tanrıverdioglu "Yeni Müsavat"a sensasion faktlar açıqladı; Sahib Kərimli etdiyi zorakılığa aydınlıq gətirdi

Eldar Mahmudova müraciət edirəm ki, təhlükəsizliyə təminat versinlər. Sahib və dəstəsi məni öldürə bilər. Onun partiya sədri olmaq şansları itdiyindən bu yola əl atıb. DİN və MTN-ə teleqram vuracam. Çünki AXCP Rəyasət Heyətində ölümümə qərar verilib. Bunu da yerinə yetirəcək şəxs Sahib Kərimlidir. Başıma bir iş gəlsə, hakimiyyətdən görcəklər. Amma bilin ki, belə deyil. Bu işin arxasında partiya rəhbərliyinin dayandığını deyə bilmərəm. Bu işlərin arxasında Sahib, Rafiq, Arzuman və Razi Nurullayev durur. Bunlar hər an mənə qəsd edə bilərlər. Sahib dövlət məmurları tərəfindən zənginləşib. O, hər şeyi edə, qan da batıra bilər. O, belə işlərdə çox səriştəlidir. Onu bu gün tanıyıram. Həbsdə olarkən kreditlərini bağladığımız şəxs indi cəngüdənlə gəzir. Güc nazirliklərindən xahiş edirəm ki, təhlükəsizliyə təminat versinlər. Məni polis bölməsinin müavini qəbul etdi. Ona da dedim ki, Sahibin arxasında hansısa məmur dayanır. Söz verdilər ki, kimin durmasından asılı olmayaraq, məsələ araşdırılacaq".

Sabiq şöbə müdiri yaxın günlərdə açıqlayacağı faktların anonsunu da verdi: "Gələn həftə mətbuat və cəmiyyətə real faktlar açıqlayacam. Suraxanıdan üç gənc qovularlarkən Sahib Kərimli mənə nə dedi? Ondan bir gün sonra AXCP-nin Rəyasət Heyətinin toplantısı keçiriləcək. Həsən

Kərimovun evinin qarşısında mən tərəfdən aksiya olmalı idi. Niyə pozuldu? Arzuman Məcidli Sahib Kərimlinin yanında hansı işləri yerinə yetirir? Arzuman bəyin Əli Kərimliyə, Həsən Kərimovaya, Gözəl Bayramlıya olan nifrəti haradan qaynaqlanır? Onu Sahibə bağlayan nələrdir? Rafiq mənimlə partiyanın bir fraksiya əlinə keçməsi üçün hansı söhbətləri edib? Hansı rayonları aramızda bölüşdürmüşük? İki Rəyasət Heyəti üzvünün Razi Nurullayev və Əli Kərimli ilə olan əlaqələri, onların iç üzünü bazar ertəsi açıqlayacam".

Sahib Kərimli də öz növbəsində iyulun 1-də baş verən hadisələrə bağlı facebookda status paylaşdı: "Ağaşirin Tanrıverdioglu illərlə tanıdığım cəbhəçidir, bu yaxınlarda o partiyadan xaric edilib. Bundan sonra qəzet və saytlara partiya rəhbərliyi haqqında müsahibələr verməyə başlayıb. Mən ona silləni partiya mənafeyini qorumaq üçün və ya fərqli siyasi baxışlarına görə vurmamışam.

Tənqidə dözümlə yanaşmağı daim təbliğ edən bir siyasi xəttim olub, özüm də bəzən çox sərt tənqidlər etmişəm. Ümumiyyətlə, zora qarşıyam, vurduğum sillənin hüquqi qiymət alması vacibdir, bunu mən özüm tələb edirəm.

Hüquq ictimai əxlaqın tənzimləyə bilmədiyi məsələyə müdaxilə edərkən siyasi amilləri nəzərə almamalıdır. Siyasi mövqeyimə görə mənə mün-

2006 -2011-ci illər ərzində Mingəçevir şəhərində mobil telefon alış - satışı ilə məşğul olan şərikli biznesim olub. 2011-ci ildə məlum 2 aprel hadisələrinə görə həbs edilmişəm, həbsdə olduğum müddətdə biznesim dayandırılıb, ciddi kredit borcum yaranıb. Bütün əmlakımı (ev, maşın və s) sataraq, həbsdən sonra borc öhdəliklərimi qaytarmışam. Hazırda kreditlə bir avtomobilim var və kirayədə yaşayıram. Təqribən 8 aya yaxındır ki, yaxın qohumumla birlikdə, Bakı şəhərində kafe icarəyə götürmüşük. Kafenin zirzəmisində şəxsi ofis kimi istifadə edirəm, oranın işlədilməsi qohumumun üzərindədir".

Sahib Kərimli sabiq şöbə müdirinə etdiyi köməkdən də danışdı: "Ağaşirin Tanrıverdioglu dəfələrlə mənə maddi köməklə bağlı müraciət edib və mən ona köməklik etmişəm. Və bu zaman bunu çox təbii qəbul etmişəm, çünki mən özüm də işləmədiyim (xüsusilə həbsdən yeni çıxdığım dönmə) vaxtlarda müxtəlif yaxın adamlardan borc və ya kömək istəmişəm. Təbii ki, problemi həll etdikdən sonra öhdəliklərimi yerinə yetirmək şərti. Partiya rəhbərliyi haqqında müxtəlif ifadələr səsləndirməyə, müxtəlif qüvvələrin onu istiqamətləndirməyə başladığı dövrdən sonra Ağaşirin Tanrıverdioglu tez-tez maddi köməklə bağlı müraciət etməyə başladı. Son vaxtlar isə bunu tələb kimi səsləndirirdi. Bir ne-

Ziya Məmmədovun qardaşı Qusardakı qətdən danışdı

Elton Məmmədov deyib ki, hadisə zamanı qardaşı Nəriman Məmmədovun sarsıntı keçirməsi və dilinin tutulması faktı doğru deyil

Xəbər verdiyimiz kimi, Qusar rayonu, Çiləgir kəndində 70 yaşlı Ramiz Gülməmməd oğlu Vəliyev odlu silahla qətlə yetirilib. Qətdən sonra məlum olub ki, öldürülən nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun qardaşı Nəriman Məmmədovun qudasıdır və olay zamanı sonuncu hadisə yerində olub. Olayla bağlı mətbuata açıqlama verən nəqliyyat nazirinin deputat qardaşı Elton Məmmədov ziddiyyətli danışdı. Deputat modern.az saytına deyib ki, hadisə zamanı qardaşı Nəriman Məmmədovun sarsıntı keçirməsi və dilinin tutulması faktı doğru deyil. E.Məmmədov bildirib ki, bu məlumatlar yalandır.

Deputat "qafqazinfo"ya açıqlamasında isə bildirib ki, hazırda hadisə ilə bağlı istintaq gedir: "Bu cinayət araşdırılır. Qətl zamanı qardaşımın orada olduğu bildirilsə də, mən hadisə yerində olmamışam. Heç nə deyə bilmərəm. Dolğun məlumat əldə etmək istəyirsinizsə, Qusar Rayon Prokurorluğuna müraciət edə bilərsiniz. Onlar ehtiyac duyulan məlumatı sizə verəcəklər".

Xatırladaq ki, bu hadisənin təfərrüatları barədə virtualaz.org saytı məlumat yaymışdı. Məlumatda deyilirdi: "İyunun 30-da Qusar rayonunun Çiləgir kəndində qətl törədilib. Bakı şəhər sakini, 70 yaşlı Ramiz Gülməmməd oğlu Vəliyev odlu silahla qətlə yetirilib.

Yerli sakinlər R.Vəliyevin Eynulla Hacıyev adlı kənd sakinini tərəfindən namus üstə öldürüldüyünü bildirir. Hadisə biznesmen Ramiz Vəliyevin Çiləgir kəndindəki villasında baş verib. Eynulla Hacıyev bu villada gözetçi, onun bacısı isə qulluqçu işləyirmiş. O, qətlə də bacısının şərafətini qorumaq üçün törədib. Sayt Qusardakı mənbələrdən dəqiqləşdirib ki, qətl hadisəsi də nazirin qardaşının yanında baş verib. Mənbənin bildirdiyinə görə, hadisə vaxtı N.Məmmədov qudasının villasında istirahətdə imiş. Gözətçi E.Hacıyev R.Vəliyevi güllələyəndə nazirin qardaşı da ruhi sarsıntı keçirib, onun hətta qorxudan dili tutulub. Onu əvvəlcə rayon xəstəxanasına, oradan isə Bakıya gətiriblər.

Eynulla Hacıyev hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən saxlanılıb. "Turan" agentliyinin xəbərində isə deyilir ki, gözetçi öz ailəsinin şərafətini qorumaq üçün R.Vəliyevi güllələyib.

□ E.HÜSEYNOV

çə dəfə kafeyə gələrək pulsuz mənə zəng edib, kafeni işlədən qohumumun onlardan pul almamasını xahiş edib. Son dönmələr isə xüsusilə qəzetlərə müsahibələr verdikdən sonra tələbləri şantaj xarakterli idi. Kafeni işlədən qohumum mənə zəng edib bildirdi ki, Ağaşirin və yanındakılar yeyib - içiblər və hesabı ödəməkdən imtina edirler. Mən Ağaşirin və dostlarına bundan sonra heç bir güzəşt edilməməsi ilə bağlı tapşırıq verdim və telefon zənginə cavab vermədim. Aşağıdakı fotolarda onun müxtəlif nömrələrdən göndərdiyi mesajlar yer alıb. Bundan sonra Ağaşirin Tanrıverdioglu müxtəlif yerlərdə haqqımda aşağılayıcı ifadələr işlədib, ictimai nüfuzuma zərbə vurmağa çalışdı. Bütün bunlardan sonra

mən yenə də müəyyən şəxslər vasitəsilə onu sayğılı olmağa dəvət etdim. Təəssüf ki, məni təhqir etməyə davam etdi. FB-də yazdığı təhqiramiz statusdan sonra (aşağıda fotolarda) mən yenə dostlardan xahiş etdim ki, onunla danışsınlar. O isə heç kimə məhəl qoymadan daha da irəli getdi və mənim şəxsiyyətimə alçaldan ifadələr işlətdi. Dünən təsadüfən Nərimanov rayonunun ərazisindəki parkda gəzişərkən Ağaşirini gördüm, ona yaxınlaşıb əməllərindən çəkilməsini məsləhət bildim. "Əcəb edirəm" dedikdən sonra ona bir sillə vurmışam. Ona xəsarət yetirmək niyyətim olmayıb, bu sillə Ağaşirin bəy üçün əslində faydalı olacaq. Ondan istifadə edirdilər, yəqin ki, düşünməyə məcbur olacaq".

□ Cavansir ABBASLI

Parlamentin eks-spi-keri, hazırda ABS-da mühacirətdə yaşayan Rəsul Quliyev modern.az saytına müsahibə verib. Eks-spi-ker bu dəfə ənənəvi siyasət mövzusunda deyil, dini mövzulardan danışdı. Və nə qədər qərribə də olsa, din düşmənçiliyi edib.

R.Quliyevin bu açıqlamaları, bilərəkdən dini ehkamlara qarşı çıxış etməsi onun bir siyasətçi kimi Azərbaycanda prezident postuna iddiaları ilə üst-üstə düşür, daha doğrusu, bu mövqeyi ilə onun dindar azərbaycanlılar tərəfindən dəstəklənəcəyi qətiyyətin mümkün görünür.

Məsələn, R.Quliyev deyir ki, oruc tutmur və İslamın vacib buyurduğu orucu qəbul etmir. Eyni zamanda namaz qılmadığını deyən keçmiş spiker bununla da qalmayaraq namazın "əhəmiyyətini itirdiyini" iddia edib.

Sitat: "Namazın fəlsəfəsi artıq klassik əhəmiyyətini itirib. Mən doqma müsəlmançılıqdan uzağam. İslam aləmində etiraf etməsələr də, azı 70 faiz müsəlman doqmalıqdan uzaqdır. Ona görə də təbii ki, namaz qılmıram".

Eks-spikerin müsahibəsinin sitatları təqdim edirik:

... "Qurani-Kərim dini adət-ənənələri müəyyənləşdirən kitabdır. Oruc tutmaq, namaz qılmaq bu kitabın yüzrlərlə qanun-qaydalarından cəmi ikisidir. Bunların heç birinə demək olar ki, əməl etmərəm. Bir çox qayda-qanunlar var ki, onlar sonradan kəşf edilib".

... "Məhərrəmlik, aşura, şaxsey-vaxsey və sair. Onların heç birinə əməl etmərəm. Çünki İslamın fəvqündə yaranıb. Mən düşünürəm ki, İslam 500 il, 7-ci əsrdən 12-ci əsrin axırına qədər cəmiyyəti yüksək tərəqqiyə aparıb, elmə xüsusi yol açıb. Amma bunlarla yanaşı, İslamın bəzi adət-ənənələrini qəbul edənlərdənəm".

Rəsul Quliyevdən ateist açıqlamalar

"Namazın fəlsəfəsi artıq klassik əhəmiyyətini itirib. Mən müsəlmançılıqdan uzağam"

Parlamentin sabiq sədri sonuncu peyğəmbər gerçəyini də qəbul etmir: "Məhəmməd peyğəmbər kimi yeni bir liderin yetişməsinə və reformaları başlmasına böyük ehtiyac var"

... "İslam dininə görə, Allah fəvqələdə bir qüvvədir, heç bir insan heç vaxt Allah ola bilməz. "Allahın yerdə ancaq vəkilə ola bilər" ideyası əsasdır. Müsəlman dini ilk dəfə qadınla kişinin bərabər hüquqlu olmasını, hakimiyyətin varisliklə yox, seçimlə formalaşdırılması prinsipini irəli sürən bir dindir. Onun mütərəqqi olmasını heç kim danmır".

... "Bir çox gizli içən din xadimlərindən fərqli olaraq, müəyyən qonaqlıqlarda və ya toplantılarda az da olsa, içirəm. Fikirlə-

şirəm ki, Azərbaycanda 90 faiz adam spirtli içki içir, ancaq mənə fərqli olaraq çox içirlər və danışq tərzlərini itirirlər".

... "Mən ateist deyiləm, tək Allahlıq dininə üstünlük verən şəxsəm. İsanın xristianlıqdakı kimi, Allaha çevrilməsi əfsanəsinə isə qəbul etmərəm. Məhəmməd peyğəmbərin dahi olduğuna və progressiv bir din yaratdığına inanandanam. Amma "İslam mükəmməl dindir, bu dində heç bir şeyi dəyişmək olmaz" kimi fikirləri düzgün hesab etmi-

rəm. Necə yazılıbsa, məsələn, "Günəş yerin ətrafında fırlanır" ideyasını elə də qəbul etməyi əbləhlik sayıram. Söhbət cəmiyyətin formalaşmasında İslam dininin rolundan gedir və bu rol danılmazdır. Ancaq ömrünü nəyəyə sitayişlə keçirsən, həyat keçib gedəcək və sən onu görməyəcəksən".

... "İslam dinində reformaların başlanması çox vacibdir. Xristianlıqda bu, bir neçə dəfə baş verib. İslamda "islahatlar" isə bu günə qədər dini daha da radikallaşmağa aparıb. Şiəlik, onun ardınca vəhəbilik kimi fundamentalist qüvvələr meydana çıxıb. Hər halda, Məhəmməd peyğəmbər kimi yeni bir liderin yetişməsinə və reformaları başlmasına böyük ehtiyac var. Ola bilər ki, bu tipli islahatlar, məsələn, daha tolerant ölkə olan İndoneziyadan başlasın. Bugünkü doqma İslam dinində inkişafın qarşısını alır".

... "Cənnət, o biri dünya ideyaları insanların ağır yaşamaqları nəticəsində formalaşan üsyankar xarakterləri cilovlamaq üçün tətbiq olunan ideologiyadır. Bu ideyaların mayası insanların mütləməsi, hüquqlarını tələb etməməsi xəmirindən yoğrulub. Sivil ölkədə, qanunların mövcudluğu şəraitində dini qaydalarla yaşamağa edilən çağırışlar cinayət səviyyəsindədir".

□ Hazırladı: KƏNAN

Əgər ironiya olmasaydı...

Hüseyinbəla SƏLİMOV

Sizə heç də qərribə gəlməsin. Nə az, nə çox, düz 23 il sərasər siyasətdən yazandan sonra gəldiyim əsas nəticə odur ki, mən bu siyasət deyilən məsələdən heç nə anlamıram. Ona görə ki, mən həmişə onun içində məntiq və əxlaq axtarıram. Amma sonradan bəlli olub ki, məhz bu iki şeyə siyasətdə ən az təsadüf edilir və kimsə siyasətdə onları aramaqla məşğuldursa, bilin ki, o, məğlub olmağa məhkumdur...

Sizdən yaxşı olmasın. Bir yaxşı dostum vardı. O, da həmişə deyirdi ki, tsiniz siyasətdə adamı dəli olmaqdan qoruyur. Elə doğrudan da adam siyasətin "dürlü mətləbləri" haqqında düşündükcə bir də baxıb görür ki, ayaqları yerdən üzülüb...

Elə bu səbəbdən də salamət, düzgünü siyasət haqqında yalnız ironik tonda yazmaq və danışmaqdır. Ən azı o səbəbdən ki, o, bundan artığına layiq deyil. Mən hələ bu vaxta qədər elə adama rast gəlməmişəm ki, siyasət qarşısında heyrətdən donmuş olsun. Ən yaxşı halında, hətta fəvqəl halında belə o, bizi yalnız və yalnız bir "şeytan əməli" kimi heyrətləndirir...

Qərəz, çox da uzağa getməyə, keçək mətləbə. Avropanın içində bir Belarus var. O Belarus ki, bu ilin payızında özünün növbəti prezident seçkisinə hazırlaşır. Artıq ölkənin "əsas" seçki komissiyası da prezident seçkilərlə bağlı kampaniyanın başlanmasına start verib...

Bəli, bizim Belarus o ölkələrdəndir ki, hələ də özünün birinci prezidentindən ayrıla bilmir. 1994-cü ildə hakimiyyətə gələn həmin prezident - A.Lukaşenko nəhayət ki, bu dəfə legitim prezident olacağını düşünür. Fikir verin. O, 21 ildən sonra öz postu ilə vidalaşmaq haqqında düşünür, əksinə Avropanın da tanıyacağı legitim prezident olmaq arzusu ilə yaşayır...

Qərəz, "Yaşayır" deyəndə ki, Belarus prezidenti o adamlardandır ki, "Xoşbəxt olmaq istəyirsənsə ol!" fəlsəfəsi ilə düşünür. Onun xoşbəxtliyi ölkənin Mərkəzi Seçki Komissiyasından, Mərkəzi Seçki Komissiyasının adamlarının xoşbəxtliyi isə ondan asılıdır...

Böyük bir xəyata varmadan güman edirik ki, Belarus prezidenti bu dəfə də arzusuna çatacaq, çünki Rusiya mediasının "Belarusbaşı" adlandırdığı bu adamı ölkədə çoxları sadəcə, "batka" deyər çağırırlar. Bundan əvvəlki seçkilərdə hətta Rusiya onun hakimiyyətdən getməsinə istəyirdi, çünki o, Rusiya oliqarxlarını ölkəsinə buraxmadığına görə onların bərk qəzəbinə tuş gəlmişdi. Amma "batka" ilə bacarmadılar...

Baxanda indi şərait bir az da əlverişlidir. Hətta nə qədər qərribə olsa da, bizim Minsk bir çox mənalarda Avropa siyasətinin mərkəzlərindən birinə çevrilir-burada Avropanı təmsil edən böyük siyasət adamlarına axır vaxtlar çox tez-tez təsadüf etmək olur...

Ona görə "bizim Minsk" yazıram ki, bizim əsas problemi-miz-Qarabağ problemi də düz 23 ildir ki, məhz Minsk Qrupu tərəfindən çözülmür. Amma nə yazıqlar ki, çözüb qurtara bilmirlər ki, bilmirlər...

Xülasə, Qoca Dünya-Avropa azacıq da olsa Belarus prezidentinə qarşı loyallaşmış. Bu da artıq qeyd etdiyimiz kimi, prezidentin ümidlərini artırır. 21 il hakimiyyətdə olmaq, Avropanın içində avtoritar ada yaratmaq elə də asan məsələ deyil-Belarus prezidentinin bu "bacarıq"ını təbii ki, qiymətləndirmək lazımdır. Elə ona görə də tamamilə səmimi şəkildə deyirik ki, Belarus prezidentini də "sadə bəndə" hesab etmirik...

Onun bioqrafiyasına baxanda hər şey çox addir-Pedaqoji İnstitutun tarix fakültəsi və qiyabı Kənd Təsərrüfatı Akademiyası...

Fəqət, bir mühüm detal var ki, o, dərhal nəzərə cərpir və onu qeyd etməmək olmur. Belarus prezidenti ən gənc yaşlarından DTK-nın instrukturu vəzifəsində işləməyə başlayıb və görünür, DTK məktəbi o qədər də faydasız ötürməyib; bu məktəb özünün daha bir "istedadlı cocuq"unu yetişdirə bilib...

Sözsüz ki, burada proqnoz verməkdən uzağıq. Ona görə ki, hər şeyi, elə o cümlədən proqnozları da Belarus prezidentinin özü verir. Payızda o, növbəti dəfə prezident "seçiləcək"...

Bunu dirnaqsız da yazmaq olardı. Avtoritar ölkələrdə adətən güclü müxalifət olmur, çünki ona güclü olmağa sadəcə, imkan verirlər - "şeytan əməli" deyilən siyasətin o qədər dürlü üsulları var ki...

Elə bu səbəbdən də Qoca Dünya da barışmaq zorundadır. Səbəbi də çox sadədir. Dünyada problem o qədər çoxdur ki, onları sıralamaq lazım gəlir və bir də baxıb görürsən ki, Belarus və onun prezidenti bu cərgədə lap aşağı yerlərdən birini tutur...

Neyləmək olar? Siyasətdir, daha doğrusu, "şeytan əməli"dir...

"Məhkəmədə deyəcəyəm ki..."

Tural Mustafayev Xədicə İsmayılın məhkəməsində nə deyəcəyini açıqladı

Xəbər verildiyi kimi, AzadlıqRadiosunun əməkdaşı Xədicə İsmayılın bağlı aparılan istintaq yekunlaşmış. Bu barədə xanım jurnalistin vəkilə Fariz Namazlı bizə açıqlamasında detallı bilgi verib.

Amma verdiyi şikayət ərizəsi əsasında X.İsmayılın həbsinə səbəb olan radionun keçmiş əməkdaşı, jurnalist Tural Mustafayev də facebook profilində istintaqın bitməsi ilə bağlı Respublika Prokurorluğuna çağırıldığını xəbər verib.

"Yeni Müsavat"a kiçik müsahibəsində T.Mustafayev bu barədə detallı danışdı. Müsahibimiz öncə prokurorluğun çağırışına əsasən idarəyə gəlib-gətməməsinə aydınlıq gətirdi.

- Bəli, mənə prokurorluğa çağırılmışdılar, amma gəlmədim. Bu həftənin şənbə günü yenedən çağırılırlar, şənbə günü gəlməyəcəyəm.

- Siz Xədicə İsmayılın qarşı şikayətini geri götürdüyünüzü daha öncə bəyan etmişdiniz. Bu halda niyə sizi hələ də

zərərçəkən hesab edib, jurnalistə qarşı "özünü öldürmə həddinə çatdırma" maddəsi ilə ittihamı saxlayıblar?

- Mən imtina etmişəm şikayətimdən. Amma istintaqdan məktub gəlib ki, istintaq yekunlaşmış, gəlməlisiniz. Bakı Şəhər Prokurorluğu məni hələ də zərərçəkmiş qismində tanıyır. Ona görə də iş Ağır Cinayətlərə verildəndən sonra bu məsələdə problemlər yaranıb - Bakı Şəhər Prokurorluğu məni zərərçəkən kimi tanıdığı üçün. Anlamıram ki, məni nəyə görə çağırırlar.

- *Hüquqşünaslarla məsləhətləşmişinizmi? Əgər siz şikayətinizi geri götürmüşünüzsə, qanun hələ də sizi zərərçəkmiş kimi tanımağa imkan verirmi?*

- Hüquqşünasla məsləhətləşməmişəm. Əslində şikayət

Tural Mustafayev

ərizəsini geri götürmüşəm. Bilmirəm, bu halda məni zərərçəkən kimi saxlamağa qanun icazə verir, yox. Amma mən Xədicə xanımdan şikayətçi deyiləm. Təzyiq altında şikayət etməmişəm.

- *Hesab edək ki, iş məhkəməyə qədər uzananda da sizi prosesə şahid qismində dəvət etdilər. Bu halda məhkəmədə necə ifadə verəcəksiz?*

□ Sevinc TELMANQIZI

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Qarabağ

ATƏT Parlament Assambleyasının (PA) iyulun 5-9-da Helsinkidə keçiriləcək illik sessiyasının plenar iclasında müzakirəyə çıxarılaçaq qətnamə layihəsində "dondurulmuş" münaqişələrin həlli ilə bağlı hissədə Moldova (Dnestryanı), Gürcüstan (Cənubi Osetiya, Abxaziya), Ukrayna ilə yanaşı, Azərbaycan (Dağlıq Qarabağ) məsələsi də əksini tapıb. Bu barədə APA-nın yaydığı məlumatda deyilir. ATƏT PA-nın rəsmi saytına istinadən verilən məlumata görə, təşkilatın Siyasi Komitəsində müzakirə olunacaq qətnamə layihəsində isə "Cənubi Qafqazdakı münaqişələr" adlı hissə yer alıb.

Kəlbəcərli girovların məsələsi

ATƏT PA-da qaldırılacaq

Qarabağda hərbi əməliyyatların başlanacağı ilə bağlı davamlı informasiyaların yayılması fonunda beynəlxalq qurumların məsələnin dinc yolla çözülməsi istiqamətində hansısa addımlar atmağa nəhayət ki, qərar verəcəyi məntiqlə gözləniləndir. Xüsusilə də ATƏT-in Minsk Qrupunun ölü quruma çevrilməsindən sonra Azərbaycanda dinc yolla tənzimlənməyə ümitsizliyi ifadə etməsi beynəlxalq təşkilatlara da yaxşı bəllidir. Ancaq belə görünür ki, hələlik hansısa ciddi addımı gözləməyə dəyməz.

Milli Məclis sədrinin müavini, Azərbaycanın ATƏT PA-da nümayəndə heyətinin rəhbəri Bahar Muradova "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, növbəti illik sessiyada qətnamə layihələri komitələrdə müzakirə olunacaq və sonda əlavə bəndlər nəzərdə tutulmaqla ümumi Helsinkidə bəyannaməsi qəbul olunacaq: "ATƏT regionunda və dünyada gedən proseslər, çoxsaylı problemlər və bu problemlər ətrafındakı müzakirələr burda üstünlük təşkil edəcək. Son illərin əsas mövzusu Ukrayna ilə bağlıdır. Ukrayna məsələsinin müzakirəsi kontekstində ATƏT regionundakı digər münaqişələrlə bağlı da təbii ki, müzakirə olacaq. Konkret olaraq Qarabağ məsələsi ilə bağlı ayrıca bir sənədin qəbulu gözlənilir. Amma biz bütün beynəlxalq tədbirlərdə müzakirə olunan məsələlərə məhz bu kontekstdən yanaşıq və bizi rahat edən məqamları gündəmə gətiririk. Əsas olan odur ki, həm qətnamə layihələrində ərazi işğalı ilə nəticələnən münaqişələrə münasibətdə əsas formalaşmış mövqe - hansı ki, bir neçə il əvvəl bu mövqeyi söyləyən və sənədlərə daxil etmək istəyənlərin sayı o qədər də çox deyildi - ondan ibarətdir ki, bəli, ölkələrin ərazi bütövlüyü və güc yolu ilə ərazilərin dəyişdirilməsi, dövlətlərin ərazi

Azərbaycan parlamentinin vitse-spikeri: "Beynəlxalq ictimaiyyətin də qorxduğu ondan ibarətdir ki, münaqişənin bir gün aktiv fazaya keçməsi mümkündür..."

bütövlüyünün pozulması mümkün deyil və bunu qəbul etmək olmaz. Bu məsələlər Helsinkidə Yekun Qrupunun və beynəlxalq hüququn prinsipləri əsasında həllini tapmalıdır. Qəbul ediləcək sənədlərdəki müsbət məqam bundan ibarətdir. Əvvəllər bəziləri bunu yalnız bizim mövqeyimiz kimi qəbul edirdi və bu tələbləri bir çox hallarda biz irəli sürürdük. Amma Ukrayna hadisələrindən sonrakı proseslərdə ölkələr anlamağa başladı ki, beynəlxalq hüququn əsas aparıcı, fundamental prinsipləri pozulduqda dünyanın bütün nizamı pozulur və bu təhlükəni artıq hər kəs hiss etməyə başlayıb".

B.Muradova qeyd etdi ki, Qarabağ məsələsi ilə bağlı həтта hansısa sənədin qəbulu ilə bağlı təşəbbüs göstərildə beynəlxalq təşkilatlarda onunla bağlı ciddi problemlər yaranır: "Elə bugünlərdə AŞ PA-da məruzənin qəbulu zamanı Dağlıq Qarabağ probleminin sənəddəki əksi bir çox dəyişikliklər təklifi ilə müzakirə olundu. Orda neytral "formulirovka" seçildi ki, bəli, Avropa Şurası Dağlıq Qarabağ probleminin mövcudluğundan məlumatlıdır. Bu, münaqişənin həllinə nə dərəcədə kömək edə bilər, aydındır, çox böyük şübhə doğurur. Bu mənada mən ATƏT PA-da bununla bağlı hansısa bir ifadənin olub-olmamasının məsələyə əlavə təsir göstərəcəyini düşünürəm. Əksinə, prinsipial yanaşma olaraq ərazi bütövlüyünün vurğulanmasının özünü müsbət məqam kimi qeyd etmək olar".

Son vaxtlar davamlı şəkildə müzakirəsi gedən müharibə

bə ehtimalına toxunan vitse-spiker bunları bildirdi: "Biz əgər müharibə vəziyyətində yaşayırsaq, gündəlik təmas xəttində insidentlər olursa, insanlar həyatını itirirsə, Azərbaycan əraziləri getdikcə daha artıq tar-mar edilir, nə vaxtsa sülh yolu ilə həllə nail olunmadığı təqdirdə müharibənin qaçılmaz olduğunu hər kəs bilir. Beynəlxalq ictimaiyyətin də çəkdiyini, qorxduğunu ondan ibarətdir ki, heç də dondurulmuş olmayan, hər gün qurbanlarla və insidentlərlə müşayiət olunan bu münaqişənin bir gün aktiv fazaya keçməsi mümkündür. Bu ehtimalı hər kəs qəbul edir, bu, yalnız Azərbaycan vətəndaşlarının düşüncəsi de-

rini söylədi: "Orda təqdim olunan layihə sənədlərində Rusiya ərazisində Ukrayna vətəndaşının konkret ad çəkilməklə saxlanılması məsələsinin qəbulolunmazlığı fikri əksini tapır, onları girov hesab edirlər. Nədənə həmin qüvvələr öz ata yurduna gedən Azərbaycan vətəndaşlarının Azərbaycan ərazisində girovluğunu məsələsində susqunluq nümayiş etdirirlər. Bununla bağlı əlbəttə ki, məruzənin və qətnamənin müəllifinə mövqeyimizi açıqlayacağıq. Ukrayna nümayəndəsinin adının qalacağı təqdirdə digər adların da ora daxil edilməsini təklif edəcəyik. Lakin qərar çoxluq tərəfindən qəbul

"Ermənistanda vəziyyətin onlar üçün ürəkəçən olmadığını dərk edirlər"

Üzeyir Cəfərov: "Qarabağ savaşı başlayacağı təqdirdə, Rusiya 90-cı illərdə olduğu kimi, proseslərə müdaxilə etmək iqtidarında olmayacaq"

"Artıq Birinci Avropa Oyunları arxada qaldı və necə deyirlər, indi həm böyük təşviş içində olan Ermənistanda, həm də elə ölkəmizin özündə hamını bir sual çox maraqlandırır: görəsən, Qarabağ cəbhəsində nə baş verəcək? Ən çox narahat olan tərəf sözsüz ki, bədnam Ermənistanın siyasi və hərbi rəhbərliyidir. Təsəffü deyil ki, prezident Serj Sarkisyanın əlaltısı sayılan müdafiə naziri Seyran Ohanyan dərhal cəbhə bölgəsinə gəlmiş və işğalçı ordunun zabiti və əsgərlərinə bəzi təlimatları çatdırdı".

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov bunu "Yeni Müsavat"a cəbhədəki son durumu dəyərləndirərək söylədi. Ü.Cəfərovun sözlərinə görə, Ermənistanda vəziyyətin onlar üçün heç də ürəkəçən olmadığını dərk edirlər: "Daxildə etiraz aksiyaları, xaricdə bir sıra ciddi hadisələr onların yuxusuna haram qatıb. Ən çox ümid bəslədikləri Rusiya tərəfindən hərbi əməliyyatlar başlayacağı təqdirdə onların hansı şərtlər çərçivəsində Sərkisyan və komandasına dəstək ola biləcəyi bəlli deyil. Hətta son etiraz aksiyaları fonunda Ermənistanda Rusiyanın necə seçim etdiyi də açıq şəkildə hiss edilməkdədir. Dünya birliyi də artıq ermənilərin vay-şivənə, hay-həşirinə əvvəlki illərdə olduğu kimi çox inanmır. Qafqaz kimi vacib bir regionda Azərbaycanın üç Cənubi Qafqaz respublikalarından biri kimi bütün sahələrdə öz sözünü daha ötkəm, daha prinsipial, ən əsası isə müstəqil şəkildə deməyi bacaran bir qüvvəyə çevrildiyinin fərqində olanların sayı da artmaqdadır. Ona görə də Ermənistanın ağır günlərinin çox da uzaqda olmadığı haqqında bəzi mülahizələr və fikirlər söyləmək olar".

Hərbi ekspert əməliyyatların başlanacağı təqdirdə Moskvanın hansı mövqedə dayanacağı barədə də təxminlərini bölüşdü: "Qarabağ savaşı başlayacağı təqdirdə, Rusiya 90-cı illərdə olduğu kimi, proseslərə müdaxilə etmək iqtidarında olmayacaq. Bu, birmənalıdır. Diplomatik formada ola bilsin ki, hansısa isticarə bəyanatları, narahatlıqlar və sairə olsun. Amma şəxsən mən inanmıram ki, rus əsgəri rəsmi qaydada gəlib Azərbaycanın beynəlxalq miqyasda tanınan ərazilərində əlində silah ermənilərin əvəzindən vuruşsun, heyatını qurban versin. Həm də budəfəki mücadilə əvvəlkiyə qat-qat fərqlənəcək. Fərqli müharibə görəcəyik. İndi bəzi dostlarımız həm mətbuat, həm də sosial şəbəkələrdə hələ də ovaxtkı qorxu və təlaş hissindən uzaqlaşa bilməyiblər. İndi zaman da başqadır, Silahlı Qüvvələrimiz və onun imkanları da tamam fərqlidir. Sadəcə, bir az işləmək lazımdır. Əvvəlki illərdə əlində bir "dayandoldurumla" vəhşi müddətli erməni-rus başkəmənlərinə qarşı döyüşən əsgər və zabitlərimizdən indi sadəcə və sadəcə bir az özünə tam inam və psixoloji cəhətdən hazırlaşmaq tələb olunur".

Rusiyanın Ermənistana növbəti dəfə 200 milyon civarında silah-sursat yardımına gəldikdə, Ü.Cəfərov hesab edir ki, bu, uzaqlaşan qatarmın arxasında qaçmağa bənzəyən bir addımdır: "Mən o qədər də sadələşmə deyiləm ki, bu məqamı ciddiyyə almayım. Amma burada açıqlanması lazım olmayan bəlli məsələlərə görə hesab edirəm ki, bu, artıq o qədər də mühüm əhəmiyyət kəsb etməyəcək. Elə iyunun 25-də Silahlı Qüvvələr günü ilə bağlı hərbi hissənin açılışında çıxış edən ölkə başçısının, ardınca müdafiə nazirinin bəzi açıqlamaları onu deməyə əsas verir ki, Ermənistan rəhbərliyi nə qədər tez və ağıllı şəkildə qərarlar qəbul etsə, bu onlar üçün yaxşı olar. Bu mövzuda pessimist hisslərlə yaşayan dostlara da məsləhətim budur ki, həm özümüzə, həm də Silahlı Qüvvələrimizin hazırlığına inansınlar və əmin olsunlar ki, həm beynəlxalq hüquq və normalar, həm də Allahın nəzər-diqqəti üstümüzə olacaq".

vil. ATƏT PA-da da belə düşüncələr çoxdur".

B.Muradovanın sözlərinə görə, ATƏT-in Minsk Qrupunun fəaliyyətini analiz edəndə gəlinən əsas qənaət ondan ibarət olur ki, qurumun işi yenedən döyüşlərin bərpa olunmasının və məsələnin müharibə

bə fazasına keçməsinin qarşısını almaqdan ibarətdir: "Yeni onlar məsələnin həllindən daha çox, buna sən göstərirsiniz, bu da bizi narazı salır. Ona görə də Minsk Qrupunun fəaliyyətindən imtina barədə Azərbaycan cəmiyyətində haqlı olaraq fikirlər səslənir. Amma Minsk Qrupundan imtina etdikdən sonra yerində nə olacaq, bu məsələni də düşünmək lazımdır. Qrupdan imtina etməkdənsə, onun fəaliyyətini artırmasını və qurumun fəaliyyətinə yeni mexanizmlərin daxil olmasının tərəfdarıyam. Bu imkanlardan istifadə ediləcəyi təqdirdə məsələni həll etmək olar".

Vitse-spiker sessiyada kəlbəcərli girovlar Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevlə bağlı da məsələ qaldıracaq

edilir. Ona görə də bəribəşdən nəticə haqda qəti söz deyə bilmirəm".

Xatırladaq ki, ermənilərin Kəlbəcər rayonunda girov götürdükləri azərbaycanlı Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyev 1 ildir ki, terrorçuların əlindədir. Qardaşı Sahib Əs-

gərovun dediyinə görə, D.Əsgərov ailəsinə son məktubunda bildirdi ki, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin vasitəçiliyi ilə göndərilən məktubda D. Əsgərov Şuşa şəhərində olduğunu qeyd edib: "Hər kəsə salam deyim. Vəziyyətim yaxşıdır. Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin nümayəndəsi Tomas mənə gəlib baş çəkdi. Həftədə bir dəfə hamam olur. Gündə bir saat gəzinti olur. Köhnə tanışlarıma salam deyim. Hazırda Şuşadayam. Kamerada yanımda su krani var. "Məhkəmə"lərim tamamlandı. Yuxumda meşəçi Əlləddini görmüşəm. Vəziyyəti necədir?"

Dilqəm Əsgərov ömürlük həbs, Şahbaz Quliyev isə 22 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Binəqədə yanan bina ilə bağlı saxlanan Binəqədi İcra Hakimiyyəti başçısının keçmiş müavini Qəzənfər Novruzov ev dustaqlığına buraxılmayıb. Bu haqda Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən sorğumuza verilən cavabda bildirilib. Qeyd olunur ki, Q.Novruzovun barəsində seçilən həbs-qətimkan tədbiri qüvvədədir: "Seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi həqiqəti əks etdirmir. Məhkəmənin qərarı dəyişdirilməyib. Hazırda iş üzrə istintaq əməliyyat qrupu tərəfindən zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir". Qeyd edək ki, Qəzənfər Novruzovun daha bir qardaşı general-mayor Səbuhi Novruzov Naxçıvan MR daxili işlər nazirinin müavini.

Mayın 19-da 15 nəfərin ölümünə, 56 nəfərin xəsarət almalarına gətirib çıxaran yanğından 1 aydan artıq vaxt ötür. Amma yanğının hansı səbəbdən baş verməsi haqda rəy ortada yoxdur. Bu gün də bilinmir ki, bina təsadüfi qılcımdan alışıb, yoxsa bilərəkdən yandırılıb? Baş Prokurorluğun əvvəlki rəsmi açıqlamalarında qeyd olunur ki, yanğının başvermə səbəbləri, yanğın nəticəsində vurulmuş ziyanın müəyyənləşdirilməsi məqsədi ilə iş üzrə məhkə-

mə-yanğın-texniki, tikinti-texniki, fiziki-kimyəvi, məhkəmə-tibbi və digər ekspertizalar təyin edilib. Ekspertizaların niyə bu cür ləng aparılmasının səbəbi məlum deyil.

Yada saraq ki, iş üzrə binanın poliuretan materialla üzlənməsi işlərinə nəzarət funksiyalarını həyata keçirməli olan, 2012-2013-cü illərdə Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini işləmiş Qəzənfər Novruzovla yanaşı Xətai-dəki poliuretan üzlüklə binanı

Generalın həbsdəki qardaşı ev dustaqlığına buraxılmayıb

15 nəfərin ölümünə səbəb olan yanğından 40 gündən çox vaxt ötsə də, faciənin hansı səbəbdən baş verməsi haqda rəy hələ də ortada yoxdur...

Qəzənfər Novruzov

üzləmiş "TNH" səlahiyyətli Fərid Sadiqov, şirkətin direktoru Zaur Əşrəfov, şirkət direktorunun tikinti işləri üzrə müavini

Nürət Muxtarov da saxlanaraq barələrində 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Binəqədə və Xətaiyə binalarda baş verən yanğınlarla bağlı işlər eyni icraatda birləşdirilərək Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində araşdırılır.

Bu həbsləri ekspertlər, həmçinin ictimaiyyət yetərli hesab etmir. Əsas argument kimi tutulan şəxslərin səlahiyyət hədlərinin çox aşağı olması göstərilir. Başqa sözlə desək, tutulanların binalara üzlük vurulmasında texniki işçilər olduğu vurğulanır. Qeyd olunur ki, bu şəxslər istəməyildən belə binaların poliuretanla üzlənməsi-

ni özbaşına təmin edə bilməzdilər.

Yanğın əcaib mənzərəni ortaya çıxarıb. Binanı üzləyən şirkətə müvafiq qurumların bu fəaliyyətlə məşğul olmasına icazə vermədiyi aydınlaşıb. Bəs binanın üzlənməsinə dövlət büdcəsindən vəsait ayrılıbmı?

"Yeni Müsavat" bu və digər suallara aydınlıq gətirilməsi üçün mayın 23-də Maliyyə Nazirliyinə informasiya sorğusu yollayıb. Həmin sorğuda aşağıdakı suallara aydınlıq gətirilməsi istənilib:

1. Binəqədi rayonunda binaların üzlənməsinə dövlət büdcəsindən 2015-ci ilə qədər hər il nə qədər vəsait ayrılıb?

2. Vəsaitin təyinatı üzrə xərclənib-xərclənməməsinin auditi hansı nəticələr verib?

3. Ayrılmış vəsaitdən bilavasitə yanmış binanın üzlənməsinə nə qədər vəsait xərclənib?

4. Həmin binaya ayrılan vəsaitin təyinatı üzrə xərclənib-xərclənməməsinin auditi həyata keçirilibmi?

5. Keçirilibsə, nəticəsi necə olub?

Maliyyə Nazirliyinin mətbuat katibi, informasiya azadlığı üzrə məsul şəxs Mais Pirişev müvafiq araşdırmalardan sonra sorğumuza mayın 29-da cavab verəcəklərini bildirmişdi. İyulun 3-dür, hələ də sorğumuz cavabsızdır... □ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Ev fırıldaqçılarının mühakiməsi başlayır

"Sevil Massivi" MTK-dan zərərçəkənlərin pulunu kim və hansı hesabdən ödəyəcək?

● yulun 8-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə "Sevil Massivi" MTK-nın vəzifəli şəxslərinin işi üzrə məhkəməyə hazırlıq iclası keçiriləcək. Müttəhimlər kürsüsünə MTK-nın təsisçisi Aynur Zeynalov, direktoru Elçin İsmayilov və digərləri çıxarılacaqlar. İş üzrə tutulanlar qanunsuz sahibkarlıqda, vergi ödəməkdən yayınmada, rüşvət almada ittiham olunurlar.

Ötən ilin bu günlərində Baş Prokurorluğun mətbuat xidməti "Sevil Massivi" MTK-da baş verənlərle bağlı məlumat yaymışdı. Həmin məlumatda qeyd olunurdu ki, külli miqdarda vergilərin dövlət büdcəsinə ödənilməsindən yayındırılması faktına əsasən Vergilər Nazirliyində başlanmış cinayət işi üzrə istintaq əməliyyatı üzrə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində davam etdirilib. Kooperativin təsisçisi Aynur Zeynalovun kooperativin direktoru Elçin İsmayilov və digərləri ilə qabaqcadan əlbir olub 2013-2014-cü illərdə 172 min 507 manat məbləğində sadələşdirilmiş vergini dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınmalarında, habelə xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunduğu halda belə razılıq alınmadan qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olaraq 99 min 597 manat məbləğində gəlir əldə etmələrində şübhələr üçün əsas-

lar olduğundan Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti tərəfindən onlara Cinayət Məcəlləsinin 192.2.2 (qanunsuz sahibkarlıq) və 213.2.2-ci (vergi ödəməkdən yayınma) maddələri ilə ittiham elan edilməklə barələrində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Qeyd edilənlərlə yanaşı, Abşeron rayon Hökməli bələdiyyəsinin sədri Mirnamat Miradiyev belədiyyə ərazisində yerləşən torpaq sahələrini A.Zeynalov və E.İsmayilovun bilavasitə şərait yaratmaları ilə müxtəlif şəxslərə sataraq ümumilikdə sonuncuların 170 min manat məbləğində rüşvət almamasında şübhələr üçün əsaslar olduğundan Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti tərəfindən ona Cinayət Məcəlləsinin 311.3.3-cü (rüşvət alma) maddəsi ilə ittiham elan edilməklə ağır xəstəliyi ilə əla-

qədər barəsində həbslə bağlı olmayan qətimkan tədbiri seçilib. İstintaqla həmçinin müəyyən edilmiş ki, "Sevil Massivi" MTK-nın məsul şəxsləri Abşeron rayon Hökməli bələdiyyəsinin sədri M. Miradiyevlə əldə etdikləri şifahi razılıq əsasında, bələdiyyənin mülkiyyətində olan 30 hektar perspektiv inkişaf torpaqlarını, eləcə də ayrı-ayrı şəxslərin mülkiyyətində olan "At yalı" və "Sonali sahəsi" adlandırılan 110 hektar örüş torpaqlarını qanunsuz olaraq zəbt edərək həmin torpaqların vətəndaşlara faizsiz kreditlə sa-

tısını həyata keçiriblər. Vətəndaşlar tərəfindən isə həmin torpaq sahələrində layihə-smeta sənədləri olmadan, dövlət qeydiyyatına alınmadan 200 fərdi yaşayış evinin tikintisi həyata keçirilib. Kredit ödənişləri başa çatdıqdan sonra bələdiyyəyə məxsus olmayan sahələr bələdiyyə tərəfindən hərəcə çıxarımaqla satılaraq vətəndaşların adlarına rəsmiləşdirilib. Bundan başqa, "Sevil Massivi" MTK tərəfindən qeyd olunan ərazinin təyinatına uyğun olmadan orada 100-dən artıq çoxmənzilli yaşayış binalarının tikintisi nə-

zərdə tutulub, həmçinin müvafiq dövlət qurumları ilə razılaşdırılmadan, o cümlədən qanunsuz olaraq aparılan tikinti işlərinin dayandırılması barədə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin rəsmi xəbərdarlıqlarına məhəl qoymayaraq, binaların 14-nün özülü qazılmaqla, onlardan 4-də ilkin tikinti işləri həyata keçirilib. Bununla belə, təyinatına görə örüş torpaqları olan həmin sahələrdə qanunsuz tikiləcək çoxmənzilli yaşayış binalarından vətəndaşlara mənzillər satılıb.

Rəsmi məlumatdan belə aydın olurdu ki, iş üzrə azı 300 nəfər zərərçəkən var.

Hazırda ən aktual suallardan biri də MTK rəsmilərinin həbsləri və məhkəmə qarşısına hüquqlarının bərpa olunması ilə nəticələncəkmi? Pul ödəyib MTK-dan tikilən mənzilə görə sənədlər alan vətəndaşın külli miqdarda vəsaiti geri qaytarılacaq mı?

Son illər ərzində "Sevil Massivi" MTK-da baş verənlərə oxşar olaylar kifayət qədər yaşanmışdır. Ən müxtəlif MTK-lara külli miqdarda pul ödəyən sadə vətəndaşlar sonda əllərində quru kağız parçası - mənzilə aid orderlə baş-başa qalıblar. "Sevil Massivi" MTK-nın işi üzrə zərərçəkən Mais Əfəndiyev kimi. Ona MTK-dan aldığı torpağın sənədi verilib. Ancaq indi bu sənəd heç nəyə yaramır.

"Deyirlər, apar six suyunu iç... Heç nəyə yaramır... Etibar-sızdır... O sənədi Hökməli bələdiyyəsi pulla düzəldirib adamlara paylayıbmış. Biz nə biləydik ki, bu boyda saxtakarlığa gedə bilərlər..." - deyərək zərərçəkən AzadlıqRadiosuna bildirib. Mais Əfəndiyevin vaxtilə torpağa görə ödədiyi və indi tələb etdiyi məbləğ 32 min manatdır...

Bu illər ərzində MTK-lar tərəfindən aldadılan vətəndaşların sayı bilinmir. İstintaq orqanları, məhkəmələr belə işlər

üzrə zərərçəkənlərin bir hissəsinin vəsaitini yarımqıç geri ödəməklə işini bitmiş sayır. Halbuki vətəndaşların MTK-lara pul ödəməsinə şərtləndirən əsas amillərdən biri də vətəndaşın dövlət orqanlarına inamı olub. Bu səbəbsiz deyil - ölkənin elə bir regionu yoxdur ki, sadə vətəndaş bir daşı o birinin üstünə qoyub özünə balaca bir daxma tikməyə başlasın və ən müxtəlif dövlət orqanlarını təmsil edən nümayəndələr onun başının üstünü kəsdirməsin. Belə bir halda vətəndaş "Sevil Massivi" MTK-da qanunsuz tikintinin aparılmasına necə inana bilərdi? 150 hektar sahəni hasarlayıb, səhər-axşam telekanallarda torpaq satışı reklam olunan MTK-nın dələduzluq edəcəyinə kim inanardı?

Əmrəli Hüseynov telekanallardakı reklamlardan "Sevil Massivi" MTK-nın telefon nömrələrini götürüb. Zəng edib. Deməsinə görə, 2 il əvvəl elə "incə qızların səsləri" onu tikinti aparılan massivə yaxın ofisinə çəkib aparıb. 20 sot torpaq sahəsinə görə azı 16 min manat xərci çıxıb...

Əgər MTK dələduzdursa, onun efrədə nə işi var? Yalançı reklam etmə maddəsi MTK rəsmilərinə, həmin yalançı reklamlarla məşğul olanlara niyə şamil olunmur?

Hazırda adı iş üzrə zərərçəkən qismində keçənlərin əksəriyyəti məhz həmin reklamlar vasitəsilə MTK-ya üz tutub bugünkü duruma düşüblər.

"Sevil Massivi" MTK-nın bu illər ərzində fəaliyyətinə göz yuman rəsmilər niyə istintaqdan kənarda qalıb? Niyə onlar müttəhimlər kürsüsünə MTK rəsmiləri ilə bölüşümlər? Axı onların hərəketisizliyi üzündən iş üzrə bu qədər vətəndaş zərərçəkənə çevrilib.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Cümə söhbətləri

Bismilləh-Rahmə-nir-Rahim!
 Ramazan ayının du-
 alarının içində keçən
 mötləblər, əslində bizim üçün
 ilboyu necə yaşamamızı, nələr
 istəməyimizi ehtiva edir. Məsə-
 lən, 12-ci günün duasında ke-
 çən önəmli nöqtələrdən biri
 budur ki, Allahdan bizim gü-
 nahlarımızı örtməsin istəyi-
 rik. "İlahi, mənə bu gün gü-
 nahdan qoruyub, iffətli ol-
 maqla zinətləndir! Mənə kifa-
 yət edən halal mal ver və mənə
 qənaət libası ilə geyindir! Mə-
 ni belə bir gündə ədalət və in-
 safla yaşamağa müvəffəq et!
 Məni qorxduğum işlərdən
 amanda saxla! Ey, qorxanlar-
 nın İsməti və Qoruyanı!"

Göründüyü kimi, Allahdan gü-
 nahlarımızı örtməklə, gizlətməklə
 bizi zinətləndirməsini istəyirik. Al-
 lahın insanı günahdan qoruması
 nə deməkdir? Bu, necə baş verə
 bilər? Nə zaman Allah-Təala bi-
 zimi eybllərimizin üstünü örtür?
 Bu, bizim Allaha tərəf yönəldiyimiz
 vaxt olur. Çünki insan Allaha tərəf
 qayıdanda, Allah da insana tərəf
 qayıdır. Allahın insana tərəf qayıt-
 ması isə onun günahlarının, eyb-
 lərinin üstünü örtməsi ilə təzahür
 tapır. Amma bunun üçün insanın
 da etməli olduğu şeylər var.

Bəs həmin etməllər nədən ibar-
 ətədir? Bunun cavabı isə Məsul-
 lardan (ə) nəql olunan hədislərdə ke-
 çir. Həzrət Əlidən (ə) belə nəql edil-
 lər: "Kim (Allaha tərəf) qayıtsa, Al-
 lah da ona (tərəf) qayıdır və onun
 bədən üzvlərinə və yerin hər bir
 parçasına onun abırını qorumaq,
 eybllərinin üstünü örtmək və əmə-
 ləri qoruyan mələklərin onun bə-
 sində yazdıqların günahların onların
 yadlarından çıxarılması əmr edil-
 lər". Deməli, insan Allaha tərəf qa-
 yıtsa, Onun dediklərini etsə, Onun
 razılığını əsas götürsə, Allah da
 onun eybllərinin üstünü örtər və onu
 yenidən günaha bulaşmaqdan
 amanda saxlayar. Allah-Təala biz-
 lərə bu Ramazan ayında həqiqi töv-
 bəni, Allaha tərəf qayıtmamızı nə-
 sibi etsin ki, nəticədə eybllərimizin üstü
 örtülsün, inşallah.

İffət və həya - imanın göstəricisidir
 Duada istədiyimiz önəmli nöq-
 tələrdən biri də Allahdan bizi ifftə
 zinətləndirməsini istəməyimizdir.
 İffət və həya - çox önəmli mövzu-
 lardır. Təəssüflər olsun ki, həttə so-
 vet vaxtı Azərbaycan insanın həyat
 tərzinin ayrılmaz hissəsi olan bu
 anlayışlar indi artıq öz həssasiyyə-
 tini itirir. Sovet dağılandan sonra
 ideoloji anlamda şeytanın (İən) bir
 başqa rənglərlə topluma daxil ol-
 ması ilə, bəzi insanlar tərəfindən if-
 fət və həya kimi anlayışların gerilik,
 köhnəlik, mənasını itirmiş şeylər ki-
 mi göstərilməsinə başlanıldı. Am-
 ma müsəlmanın önəmli mövzula-
 rından biri də həya və ifftədir. İmam
 Əlidən (ə) bu mövzuda nəql edil-
 lər: "Həya və ifftə - imanın xislətlə-
 rindəndir. Bunun ikisi də azadələ-

İffətlik, çox düşünmək, qəlbin orucu, ədalət və insaf - mənəvi səfərin azuqələri

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
 İlahiyyatçı-filosof, iğrışəhər Cümə məscidinin imam-camaati

dan, eybllərimizdən agah olmağı
 nəsb etsin, inşallah.

Duadakı bir ayrı mötləb də
 ədalətli və insafli rəftarla bağlıdır.
 Ədalət və insaf - toplumu ayaqda
 saxlayan xüsusiyyətlərdəndir. Bu
 barədə İmam Əlidən (ə) belə nəql
 edirlər: "Başqaları ilə insafla, mö-
 minlərlə isə fədakarlıqla davran".
 Görürük ki, həqiqi mömin və mü-
 səlman, Allaha həqiqi inanan in-
 san ədalətli və insafli olmalıdır.
 Həttə bu, sənə ilə bir ideologiyada
 olmayan, başqa bir dünyagörüşdə
 olan insana münasibətdə də öz
 təzahürünü tapmalıdır. Təəssüflər
 olsun ki, insanlar arasında biz bu-
 nun əksinin şahidi olurduq. Bizim
 toplum nəinki başqaları ilə, özü-
 nünkülərlə insafla davranmayan
 bir durumdadır. Bu da bizim hələ
 də həqiqi İslamdan çox uzaq ol-
 mağımız anlamına gəlir.

Mübarək Ramazan ayının
 13-cü gününün duasında da bəzi
 önəmli nöqtələr var: "İlahi, bu gün
 mənə günahların kəsafət və çirkinli-
 yindən təmizlə! Qəzavü-qədəre uy-
 ğun bu gün baş verən hadisələrdə
 mənə səbirli et! Bu gün mənə təqva-
 ya və yaxşı insanların söhbətinə
 müvəffəq et! Yardımın and ver-
 rəm, ey çarəsizlərin gözünün işığı!"

Günün duasından da gördüyü-
 mü kimi, bu gün Allah-Təaladan
 səbirli olma, yaxşı insanlarla ünsi-
 yetdə olma diləyirik. Əslində elə in-
 sanlarla münasibətdə də səbrin çox
 incə bir çalan var. Allah Rəsulu (s)
 buyurur: "Camaatla ünsiyətdə
 olub onların əziyyətlərinə səbir
 edən mömin camaatla ünsiyətdə
 olmayıb, onların əziyyətlərinə dö-
 məyən mömindən daha üstündür".
 Təbii ki, insanlarla ünsiyət saxla-
 manın müəyyən çətinlikləri var. Hə-
 mişə elə deyil ki, hər şey qaydasın-
 da olacaq. Amma bizim dinimiz in-
 sanların biri-biri ilə ünsiyətdə ol-
 masını xüsusilə tövsiyə edən dindir.
 Camaatla olmağı, insanlarla ünsi-
 yet saxlamağı, insanlarla rəftarlara
 fikir verməyi tövsiyə edən dindir.

Olun çətinliklərdə də dinimiz səbir
 etməyi tövsiyə edir. Dinimiz tər-
 ki-dünyalığa, özünə qapanmağa
 mənfi baxır. O toplumlarda ki, mö-
 minlər topluma ünsiyətdə olmur-
 lar - deməli, bunlar müsəlman ca-
 miasinin dərdlərini də bölüşməyə
 dərdlərindən də xəbərləri olmur.
 Nəticədə də, başlarına bəla və mü-
 sibat gələndə bir şey edə bilmirlər,
 dağınıq, pərakəndə halda olurlar,
 birgə hərəkət etmə vərdisləri olmur.
 Çünki ünsiyət saxlamayıblar. Ona
 görə müsəlman toplumu mütləq in-
 sanlarla ünsiyətdə olmalıdır.

**Sən görürsən, amma
 səndən əvvəl Allah görür**

Səbirlə bağlı bir önəmli xüs-
 siyyət də budur ki, səbir ağılla əla-
 qəlidir. İmam Əlidən (ə) belə nəql
 edirlər: "Ağıllı insanın yarısını dö-
 züm və səbir, digər yarısını isə göz
 yummaq təşkil edir". Yeni ağıllı in-
 san iki cür davranmalıdır: birinci sə-
 bir etməli, yumşaq davranmalıdır,

halları olur. Dinimiz deyir ki, həttə
 haqlı da olsa, birinci gedib barışan
 qazanmış olur. Mübarək ayda in-
 sanda bağışlamaq mədəniyyəti for-
 malaşmalıdır. Xüsusən də üzümü-
 zə gələn Qədr gecələrinə qədər ge-
 rək insanları fərdi müstəvidə bağış-
 laya ki, Allah da onu həmin gecə
 bağışlasın. Təəssüflər olsun ki, in-
 sanlar ictimai zülmə göz yumur,
 amma fərdi məsələləri qabardır.
 Amma dinimizə görə, əksinədir.
 Fərdi, şəxsi məsələlərin üstündən
 keçməyi bacar. İctimai məsələ isə
 topluma aid bir məsələdir ki, ictimai
 qiymətləndirilməsi də lazımdır. Am-
 ma fərdi müstəvidə həttə təqsir
 sənədə də olsa, qabağa düşməliyə.
 Əgər Allahın razılığını istəyirsən-
 sən, bil ki, Allahın razılığı bundadır.

**Allah Rəsulunun (s)
 dilində Ramazan
 ayının qiyməti**

Allahın Peyğəmbərinin (s) Ra-

**Əxlaq ustadlarının
 tövsiyələri**

Sonda əxlaq ustadlarının mü-
 bərək Ramazan ayından daha sə-
 mərəli istifadə etmək üçün xüsusi
 tövsiyələrinə toxunmağa ehtiyac
 var. Birinci tövsiyə bu idi ki, mü-
 sibat və uyğun qidalanmaya diqqət
 etmək lazımdır. Çünki səfər uzun
 səfərdir, yol uzun yoldur. Ona görə
 də qida proqramı yerində olmalıdır
 ki, insan axıra gedib çata bilsin.

Çox mühüm tövsiyələrdən biri
 bu idi ki, mədə orucu öz yerində,
 göz, qulaq və dil ilə yanaşı, qəlbin
 orucunu etmək lazımdır. İlahi övliya-
 lar göz, qulaq və dil ilə yanaşı,
 qəlbini də bu ayda oruc tutdurur-
 lar. Təkcə orucda deyil, həmişə
 insan gözüni haramdan, dilini ya-
 landan, böhətdən, qulaqlarını qey-
 bətdən uzaq etməlidir. Amma bu ay-
 da xüsusi diqqət etməlidir. Çünki bu
 ay - fürsətlər ayıdır. Bu ayda digər
 aylar üçün də bir imkan yaranır ki, in-

mazan ayının qiymətilə bağlı belə
 buyurduğunu nəql edirlər: "Əgər
 bəndə Ramazan ayının qiymətini
 bilirsə, ilin başdan-baş Ramazan
 (ay) olmasını istər". Əgər biz Ra-
 mazan ayının davamlığını istəmirik-
 sə, deməli, dəyərini bilmirik. Çünki
 əgər dəyərini bilsək, il boyu Rama-
 zan ayının olmasını istəyirik. Kim
 istəməz ki, Allah bəndəsi olmaq
 üçün, Allah bəndəsi olmaq üçün
 belə bir fürsətin olmasını istəyirik.
 Kim istəməz ki, Allah bəndəsi ol-
 maq üçün bir fürsəti olsun?! Amma
 təəssüf ki, realıqda buna uyğun hər-
 rəkət etmirik. Bir də ay qurtarandan
 sonra ayılıq ki, bəs Ramazan ayı
 nə tez keçib getdi.

Bir başqa yerdə Allahın Pey-
 gəmbərindən (s) belə nəql edirlər:
 "Kim Ramazan ayını yaşasa və ba-
 ğışlanmasa, Allah-Təala onu Öz
 rəhmətindən uzaqlaşdırar". Ra-
 mazan ayı - bağışlanma ayıdır, Al-
 lah eləməyə, əgər bu ayda bağış-
 lanmasa, vay olsun halımıza. Hə-
 disdən anlaşılar ki, Ramazan ayın-
 da bağışlanmaq - müsəlman üçün
 ən vacib məsələ olmalıdır. İnsan
 hər an Allahdan qəflətinə görə ba-
 ğışlanma diləməlidir. Bunu il boyu
 etməlidir. Amma Ramazan ayının
 fərqliliyi burasındadır ki, Allah-Tə-
 ala bu ayda o qədər bərəkət qoyub
 ki, bəndənin istifadə etməsi öz ba-
 canğına qalır. Digər aylardan fərqli-
 liyi bundadır ki, bu ayda bağışlan-
 mamaq müqabilində Allah insanı
 Öz rəhmətindən uzaqlaşdırır. Al-
 lahın rəhmətindən uzaq olmaq isə
 gerçək bədbəxtlikdir. Allahın Pey-
 gəmbərindən (s) nəql olunan hə-
 disdə də məhz gerçək bədbəxtlər-
 dən söhbət açılır: "Bu böyük ayda
 Allahın bağışlanmasından məhrum
 olan kimsə - bədbəxttir". Hə-
 qiqi bədbəxt - dünya nemətlərindən
 məhrum olan adam deyil. İnsanlar
 adətən bədbəxt o adama deyirlər ki,
 dünya nemətləri ilə çətinliyi var.
 Amma Peyğəmbərimiz (s) bizə həqiqi
 bədbəxtin kim olmasını çətdirir: bu,
 Ramazana ayında bağışlanmayan
 şəxsdir. Gerçək insan o qədər bacarıqsız,
 o qədər sərişsiz olsun ki, bu ayda
 bağışlanma bilməsin.

san özündə bir vərdis formalaşdır-
 sın ki, bunun sayəsində gözüni, dilini,
 qulağını haramdan qorusun. Bütün
 bunlarla yanaşı, əxlaq ustadları bir
 də buyurur ki, qəlbə də oruc tutma-
 lıdır. Yeni qəlbə dostdan kənar heç
 kim buraxılmamalıdır. Qəlbin bir do-
 stu var, o da - Allahdır.

Əxlaq ustadlarının buyurduğu
 üçüncü mühüm nöqtə bundan ibar-
 ətədir ki, mübarək Ramazan ayı -
 Qurani-Kərimin bahandır. Qura-
 ni-Kərim məhz bu ayda nazil olub.
 Ona görə də diqqət və hövsələ ilə,
 gündüklü Qurani-Kərimin bir hissə-
 sini tilavət etməyə səy etməlidir.
 Bununla yanaşı, imkan daxilində
 mənəsinə və təfsiri çalalarına da
 diqqət etməlidir.

Əxlaq ustadlarının proqramın-
 da mübarək Ramazan ayı - daxili
 paklanma ayıdır. Mənəvi və ruhi
 səfə tapmaq ayıdır. Ustadlar bu-
 yururlar ki, insan bu ayda xüsusi
 münacat proqramlarının olması,
 Allahla raz-niyaz etmək, istiğfar
 etmək proqramlarının olması isti-
 qamətində səy etməlidir.

Bu ayda mənəvi məclislərdə
 iştirak etmək və bu fürsətlərdən
 maksimum faydalanmaq - əxlaq
 ustadlarının buyurduğu bir başqa
 mühüm nöqtə idi.

Mübarək Ramazan ayı proq-
 ramında əxlaq ustadlarının buyur-
 duğu bir mühüm nöqtə də - dünyad-
 an getmiş mömin və möminələrə,
 rəhmətə gedənləri unutmamaq,
 onlar üçün bağışlanma diləmək və
 Quran tilavətlərimizin savabını on-
 lara hədiyyə etmək, onları da bu
 savaba şərik etmək idi.

Ən əsas tövsiyələrdən biri - az
 danışmaq və çox düşünməkdən
 ibarət idi.

**Öz rəftar və davranışlarımızın,
 əxlaqımızın daha yaxşı olması
 üçün səy göstərmək - bu ayın ən
 mühüm əməllərindəndir. Və ən
 nəhayət, sonuncu nöqtə - Mü-
 bərək Ramazan ayının sayəsində ha-
 sil olunan mənəvi və ruhani halətə,
 imkan daxilində özümüzə uzun
 müddət qorumağa çalışmaq idi.**

**Allah-Təala bizləri bu işlərdə
 müvəffəq qərar versin. Amin!**

Azərbaycan Avropadan neçə saat geri qalır...

Dünyada bir-biri ilə eelə qonşu adalar və ölkələr var ki, onların arasındakı zaman fərqi 23 saatdır

Təbiətin dəyişməz qanunlarından biri də ölkələr arasındakı saat fərqi. Hansısa xarici ölkəyə gedərkən və ya eelə Azərbaycanda oturub xarici ölkələrdə yaşayan dostlarımızla yazışarkən saat fərqi göz önünə almaq mütləqdır. Azərbaycanla Avropa, Qərb ölkələri arasında saat fərqi olduqca çoxdur.

Bunun çətinliklərini insanlar idman yarışlarını izləmək üçün yuxusuz gecələr keçirərkən hiss edirlər. Çünki bu ölkələrdə axşam saatları olanda və hələ də canlanma davam edəndə bizdə artıq gecə yarı olur. Biz bunu Avropa Oyunları zamanı da müşahidə etdik. Ev sahibi olaraq Avropanın saat fərqi nəzərə alaraq oyunlara başlandı. Bir il öncə Brazilyada keçirilən dünya kuboku yarışında da azərbaycanlı futbolsevərlər yuxusuz ge-

cələr keçirməli oldular. Belə ki, Cənubi Amerikada start götürən dünya çempionatının başlama vaxtı ilə ölkəmiz arasındakı vaxt fərqi 8 saatdan çox idi. Xarici ölkələrə səfər edənlər də saat fərqi görə getdikləri ölkədə müəyyən qədər əziyyət çəkir, yuxusuzluq problemi yaşayırlar. Ümumiyyətlə, canlıların hamısında bədən funksiyaları

narına nəzarət edən bioloji bir "daxili saat" mövcuddur. Bu, istilik və gün işığı kimi xarici faktorlardan təsirlənir. Xüsusilə uzun səyahətlərdə qarşılaşdığımız bədən saati ilə zamanın uyğunlaşmadığı hallar "jet lag" dediyimiz vəziyyəti meydana gətirir. Belə bir vəziyyət isə yalnız 7-8 saatlıq bir zaman fərqi olan ölkəyə getdiyimiz zaman yaranabilir. Beynimizin ortasında olan mərcimək boyda olan epifiz bədəndə saat funksiyasını yerinə yetirir. Bu hissədən melatonin adlı maddə ifraz olunur. Bu maddə hava qaraldıqdan sonra qana axmağa başlayır, işiq-

landıqda isə axını dayanır. Bu maddə sayəsində beynimizlə yanaşı, bədənimizin bütün orqanları gecə ilə gündüzü ayırd edə bilir. Buna görə də insanlar Avropaya, Qərbe səyahətlər edərkən şərəitə tez adaptasiya olur, nəinki şərəq edilən səyahətlərə.

Azərbaycanla digər ölkələr arasındakı saat fərqi gəlincə, internet üzərindən apardığımız kiçik araşdırmadan məlum oldu ki, Azərbaycanla ən az saat fərqi olan İran və Hindistandır. Onların arasındakı saat fərqi 30 dəqiqədir. Ən çox saat fərqi isə ABŞ və Kanada ilədir; 11 sa-

at. Saat zolaqlarının sayı ən çox olan ölkə Fransadır. Bu ölkə 12 saat zolağında yerləşir. ABŞ 11 saat zolağını, Rusiya 9 saat zolağını əhatə edir.

Azərbaycanla digər ölkələr arasındakı saat fərqləri belədir: Azərbaycan saati Türkiyə, Rusiya, Finlandiya, Yunanıstan, Bolqarıstan, Latviya saatlarından 2 saat, Almaniya, Fransa, Hollandiya, Danimarka, Macarıstan saatlarından 3 saat, ABŞ, Kanada saatlarından 11 sa-

at, Meksika, Brazilya saatından 10 saat, Gürcüstan saatından 1 saat, İran, Hindistan saatından 30 dəqiqə irəlidir. Çin saatından isə 3 saat, Tayland saatından 2 saat, Avstraliya saatından 5 saat geridir. İspaniya saatından 4 saat irəli, Yaponiya saatından 4 saat geri, Qazaxıstan saatından 1 saat geri, Yunanıstan saatından isə 1 saat 59 dəqiqə irəlidir.

Bir-biri ilə eelə qonşu adalar və ölkələr var ki, onların arasındakı saat fərqi 23 saatdır. Bu adalardan biri Al-yaska və Sibiri bir-birindən ayıran Bering boğazının ortasında yerləşən iki qayadan ibarət Diomida adalarıdır. Diomida adalarının uzunluğu 3,8 kilometrdir və Rusiya ilə ABŞ arasında beynəlxalq sərhədin göstəricisidir. Böyük Diomida Rusiyaya məxsusdur, kiçik Diomida isə ABŞ-a aiddir. Bu iki ada arasında 23 saat vaxt fərqi var. Məhz buna görə adalardan biri simvolik olaraq "sabah", digəri isə "dünən" adlandırılır.

Xarici ölkələrə səyahət edərkən zaman saat fərqləri bizdə müəyyən qədər durgunluq və əsəb yaratsa belə bunun yaxşı tərəfləri də var. İnsanda sanki zamanı oğurlaya və ya dayandıra bilmək kimi bir hissə yaranır. Məsələn üçün, Gürcüstandan səhər saat 6-da təyyarəyə minib İstanbula da səhər saat 6-da çatmaq insanda həyatdan zamanı oğurlamış və ya heç zaman keçməmiş, saat irəliləməmiş kimi yaxşı bir hissə yaradır.

□ Günel MANAFLI

Kisilər!!! Axırncı şansı!!!

İsraillə təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini

d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenoması (vəzidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunclarm dərmanatsız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra
Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

Elan

Təcili sərfəli qiymətə 4 otaqlı mənzil satılır.

Nərimanov Məhkəməsinin həyətində, Stalin layihəli daş binada 4 otaqlı əla təmirli mənzil satılır. 4/2, ümumi sahəsi 120 kv.m, kupe şkafları, geniş, işıqlı otaqları, döşəmə mozaika parke, mətbəx və digər bütün mebellər, böyük vanna otağı, cak-kuzi, sakit, təmiz həyət, parkovka yeri var. Qiyməti 185 min manat. Bundan əlavə 2 maşınlıq daş qaraj da satışdadır. (36 kv.m. qiyməti-40.000 AZN.) Mənzilin bütün sənədləri qaydasındadır, mebelləri ilə bir yerdə satılır.

Tel: (050) 210-50-74

Özəl tibb müəssisəsinə 3-5 saata gündə işləmək üçün təqaüddə olan, damara iynə vura bilən tibb bacısı tələb olunur.

Tel: (012) 437-88-05 (13:00-dan sonra)
(050) 213-88-05 (13:00-dan sonra 17:00-dək)

Oğuz rayonunun Calut kəndində "Azpetrol"la üzübüz dağın ətəyində 4 hektar özəl sahədə yerləşən ferma satılır. İşərisində çoban evi, ofisi, yem dəyirmanı, istirahət guşəsi, daimi işığı və suyu var. Əlavə olaraq 5 hektar özəl torpaq sahəsi və bundan başqa müqavilə ilə 6 hektar biçin sahəsi və 126 hektar otlaq sahəsi var. Bunların hamısı birlikdə 450 min manat.

Əlaqə nömrəsi:
(055) 206-14-61,
(070) 335-90-15,
(050) 371-01-60

Dünyaca məşhur olan Qırğızıstan balı və müalicəvi bal məhsulları Azərbaycanda

- An südü
- Mumiya
- Möhtəşəm ağ bal
- İssık-Kul balı
- Esparset balı
- Çayek balı
- Karkira balı və s.

RAMAZAN AYI İLƏ ƏLQƏDAR OLARAQ ORUC TUTANLARA ENDİRİM

Xalis yalnız bu ünvanda: Bakı şəhəri, Neftçi Qurban küçəsi 119
Tel: (012) 491-23-82; (051) 922-15-71

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks hələqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN
Tel: (055) 776-70-34

MÜSAVAT

Son səhifə

N 143 (6171) 3 iyul 2015

Sevgisiz böyüyən uşaqların boyu balaca olur

Uşaqların boy problemi günümüzün aktual mövzularından biridir. Türkiyənin Nəcməddin Ərbakan Universiteti professoru Mehmet Emre Atabek bildirib ki, uşaqların boyu ana qarınıda artmağa başlayır və yeniyetməlik dövrünün sonuna qədər davam edir. Uşaqlarda qısa boyluluğun müxtəlif səbəbləri olduğunu deyən professorun sözlərinə görə, xüsusən xroniki xəstəliklər və yetərsiz qidalanma da boy problemi yaradır.

Amma maraqlıdır ki, boy probleminin səbəbləri sırasında sevgisizlik də yer alır: "Validənləri tərəfindən sevilməyən, sosial problemləri çox olan ailələrin uşaqlarında boy problemi xüsusən müşahidə olunur. Ata-anadan ayrı böyüyən ya da valideynləri ayrılmış uşaqlar xüsusən sevgisiz böyüyürlər. Bu uşaqların boy artımında bir fasilə görünür. Sevgi görməyən uşaqlar xəstəxanaya göndəriləndə isə onlar heç dərmandan istifadə etmədən boy problemi yoluna qoyulur. Burada uşağa sevgi, psixoloji dəstək verilir. Professor deyib ki, sevgi olmayanda böyüməni təmin edən proteinlərdə də dəyişikliklər yaşanır.

Sevgilisinə görə 7 ildir dayanacaqda yaşayır

İzmirdə sevgilisi tərəfindən tərk edilən, bu ayrılığın səbəbini öyrənə bilməyən, bu səbəbdən də həyatdan küsən Doğukan Kaya adlı gənc 7 ildir ki, bir avtobus dayanacağına üstündə yaşayır. Sevgilisi Doğukanı 2008-ci ildə İstanbulda tərk edib. O isə bu ayrılığa tab gətirmədiyi üçün İzmirə köçüb.

Yerli mediaya açıqlamasında Doğukan deyib ki, əslində bir qıza çox aşiq olandan sonra sanki dəli olub: "İndi də gecələr çox geziyəm ki, özümü yorum. Onu düşünməyə vaxtım qalmasın, dayanacağı çatan kimi yuxum gəlsin, yatım. Bir dostumun hərdən etdiyi yardımlarla yaşamağa çalışıram. Görənlər çəşir, am-

ma bu da mənim həyatım. Ayrılıqdan dəli olanlar var. Mən də sevgimin ucbatından dayanacaqda yaşayıram".

Yaddaşını itirən arvadına ikinci dəfə toy edəcək

Amerikanın Tennesi ştatının sakini amneziyadan əziyyət çəkən həyat yoldaşı üçün yenidən toy mərasimi keçirməyə qərar verib. Amerika mətbuatının yazdığına görə, Ceremi və Castis Stamper ötən ilin 1 avqustunda nikaha giriblər. Toydan bir neçə həftə sonra isə qadın yol qəzasına düşüb və nəticədə onda çoxlu zədə və yaddaş itməsi müşahidə olunub. Uzun müalicədən sonra qadın düzəlib. Amma bir ay sonra Castis ərinə deyib ki, toy mərasimi də daxil olmaqla, qəzadan əvvəlki 5 həftəni tamam unudub. Qadın saatlarla toy şəkillərinə baxsa da, toy videosunu izləsə də, bu mənzərələr onun yaddaşına yardım edə bilməyib. Bu səbəbdən Ceremi toy mərasimini təkrarlamağa qərar verib.

Amma romantik ərin bu mərasim üçün pulu olmadığından internetdə insanlardan 5 min dollar yığmaları üçün xahiş edib. Bu xahişin necə nəticə verəcəyi isə sual doğurur. Toy mərasimi avqustun 1-də keçirilməlidir.

Qəzaya uğradı, 2 sutka maşında qaldı

ABŞ-ın Texas ştatının sakini qəzaya uğradığı maşının içində 2 sutka keçirib. Lenta.ru saytının yaydığı xəbərə görə, qəza iyunun 26-da baş verib. 75 yaşlı Vanda Mobli ailəsinin yanına gedəndə qarşından gələn maşınla toqquşmaq üçün qəfil dönüş edib və toqquşub. Nəticədə maşın uçuruma yuvarlanıb. Moblinin dediyinə görə, yoldan gedən maşınların səsinə eşidirmiş, amma maşından çıxıb zəng etmək, yardım istəmək üçün gücü olmayıb. Günüorta havanın temperaturu 32 dərəcəyə qədər artdığından qadın maşında qalan az miqdarda sudan qənaətlə istifadə etmiş. Qadının axtarışı ilə ona aramsız zəng edib, cavab ala bilməyən qohumları məşğul olub. Bazar günü nəvəsinin həyat yoldaşı şossedə maşınla vurularaq əzilmiş bir yol nişanı görəndə şübhələnib. Yol nişanından bir az aralıdakı uçurumda isə nəvəsinin maşınını görüb. Hazırda 75 yaşlı qadın xəstəxanada müalicə olunur.

QOÇ - Proseslərin axarı sizi qane edəcək. Xırdaçılığa yol verməyəniz, dedi-qodudan, qeybətdən yayınsanız, istər fəaliyyətdə, istərsə də münasibətlər zəminində hər şey normal olacaq.

BUĞA - İxtiyarınızda olan bu təqvimdən qeyri-adi nəse gözləməyin. Bütün ciddi planları başqa vaxta saxlayın. Maddi durumunuza yüksəltmək istəyirsinizsə, saat 15-17 aralığını seçin.

ƏKİZLƏR - Başınızda daima ziddiyyətli fikirlər olur, bəzən bu, hətta münasibətlərin pozulmasına da rəvac verir. Heç olmasa, bu gün obyektiv olun. İşlərinizə vicdanla yanaşın.

XƏRÇƏNG - Yaxın on gündə görəcəyiniz işlərin həllinə bu gündən start verməlisiniz. Lazım gəlsə, etibarlı tərəfdaşlarınızın köməyindən də yararlanı bilərsiniz. Gün şüasından qorunun.

ŞİR - Həmkarlarınızla münasibətdə soyuqluq yaranmasını istəmirsinizsə, onların ədalətli mövqeyi ilə razılaşın. Vəzifələrinizə isə məsuliyyətlə yanaşın. Dənizə getmək və ya səyahətə çıxmaq olar.

QIZ - İndiki ağır zamanda dostlarla, qohumlarla münasibətlərə xələl gətirmək səbəblərini azalda bilər. Hər bir prosesə obyektiv yanaşın. Yalnız bu halda ulduzlar sizi uğurlara çatdıra bilər. Bu gün istirahətə də vaxt ayırın.

TƏRƏZİ - Üzərinizə götürdüyünüz öhdəliklərə məsuliyyətlə yanaşın. Hər hansı səhlənkarlıq sizi gözəndə sala bilər. Hər boş sözəndən çilgınləşməyin. Doğmalarınızla mütləq əlaqə saxlayın.

ƏQRƏB - Hər mənada uğurlu gün hesab etmək olar. Sadəcə olaraq, günün nəbzini tutmağı bacarmalısınız. Yay istirahətinə başlamaq üçün çox münasibdir. Cibiniz boş deyilsə, hərəkətə keçin.

OXATAN - Təxminən saat 17-yə qədər yalnız adi, gündəlik işlərinizlə məşğul olun. Qeyri-adi və ya hər hansı risklərə yol verməyin. Bununla yanaşı, səhhətinizə də fikir verməlisiniz.

OĞLAQ - Gələcək planlarınızı reallaşdırmaq üçün etibar etdiyiniz təcrübəli insanlarla danışıqlar aparmağa dəyər. Amma gərək hər bir məsələdə ədalət prinsiplərini əsas tutasınız. Yeri gəlsə, risk də etmək olar.

SUTÖKƏN - Qarşınızda duran vəzifələri ləyaqətlə yerinə yetirərsəniz, qarşınızda duran təqvimdən razı qalacaqsınız. Bu gün şəxsi büdcənizi artırmaq üçün fəallaşmalısınız. Uzaq yola çıxmayın.

BALIQLAR - İlk növbədə ünsiyyət məsələlərində səbr nümayiş etdirin ki, ümumi ovqatınız yüksək olsun. Heç bir maliyyə sövdələşmələrində iştirak etməyin. İşlə bağlı vəziyyət normal olacaq.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Ölən babası ilə selfi çəkirdi

Səudiyyə Ərəbistanında adı açıqlanmayan bir istifadəçi ölən babası ilə selfi çəkərək, sosial şəbəkədə paylaşmış. Paylaşımını "özünü çox qəmgin duyur" anonsu ilə paylaşan uşaq ciddi etirazlara səbəb olub. Hadisə ilə bağlı araşdırma zamanı bu məsuliyyətsiz və düşüncəsiz hərəkətdə xəstəxana rəhbərliyinin suçu da ortaya çıxarılaçaq. Belə ki, ölmüş bir xəstənin yanına hamının məsuliyyətsizcəsinə girməsi və mənəviyyətə uyğun olmayan hərəkətlər etməsi xəstəxana rəhbərliyinin günahı kimi qiymətləndirilir.

Mədinədə baş vermiş bu hadisə ilə bağlı açıqlama verən Səhiyyə Nazirliyi nümayəndəsi Hədef Told əl Varan bildirib ki, "cəmiyyət dəyərlərini aşağılayan, məsuliyyətsiz bir davranış"dan sonra xəstəxanalarda təhlükəsizlik tədbirləri gücləndiriləcək. Bu hərəkəti edən uşaq isə psixoloq və pedaqoqlar tərəfindən söhbətə cəlb olunacaq.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SƏBİROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.300

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.